

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

SONJA PRIMOŽIČ

**RABA VRSTNIH PRIDEVNIKOV *POPULARNI*,
SENZACIONALISTIČNI, *RUMENI* IN *TABLOIDNI* V STROKOVNI
LITERATURI**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2006

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

SONJA PRIMOŽIČ

Mentorica: izr. prof. dr. Monika Kalin Golob

**RABA VRSTNIH PRIDEVNIKOV *POPULARNI*,
SENZACIONALISTIČNI, *RUMENI* IN *TABLOIDNI* V STROKOVNI
LITERATURI**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2006

Mentorici hvala za spodbudo, usmeritve in potrpežljivost,
Mihu in Barbari za prijateljsko pomoč in nasvete,
Sašu in Tomažu za podporo in pomoč pri oblikovanju naloge
ter domačim za posluh.

VRSTNI PRIDEVNIKI *POPULARNI*, *SENZACIONALISTIČNI*, *RUMENI* IN *TABLOIDNI* V STROKOVNI LITERaturi

Zaradi odmika medijev od tradicionalno resnih novinarskih prispevkov strokovnjaki in laična javnost vse pogosteje za označevanje novih medijskih značilnosti uporabljajo vrstne pridevnike *popularni*, *senzacionalistični*, *rumeni* in *tabloidni*, ki besedne zveze najpogosteje tvorijo s samostalniki *tisk*, *mediji* in *novinarstvo*. Kljub pogosti rabi pa pomeni posameznih poimenovanj niso jasno razmejeni, se prekrivajo, kar je pokazala tudi analiza strokovne literature. Predlagali smo, da se izraz popularni tisk/mediji/novinarstvo nanaša na novinarske izdelke, ki se vsebinsko nanašajo predvsem na politične in/ali ljubezenske zgodbe, kriminal, slavne osebe ter osebne tragedije vsakdanjega življenja, vendar pri tem ne uporabljajo senzacionalističnih sredstev. V nasprotju s tem se vrstni pridevnik senzacionalistični lahko nanaša na iste teme, vendar je način podajanja zgodbe senzacionalističen, k čemur pripomorejo vizualna, tipografska, naslovna in tudi jezikovna sredstva. Pridevnika tabloidni in rumeni označujeta njegovi podvrsti. Tabloidni mediji pišejo predvsem o slavnih osebnostih, rumeni pa o političnih škandalih, kriminalu, naravnih nesrečah in zgodbah vsakdanjega življenja. Samostalniku tabloid smo pripisali pomen vrste tiskovine, s posebno vizualno podobo, formatom, velikostjo naslovov ter velikostjo in količino fotografij.

Ključne besede: popularni, tabloidni, rumeni in tabloidni mediji, tabloid, tabloidizacija.

CLASSIFYING ADJECTIVES *POPULAR*, *SENSATIONAL*, *YELLOW* AND *TABLOID* IN THE PROFESSIONAL LITERATURE

Because of the deviation of media from the traditionally serious journalistic contributions, experts and amateur public tend to use the classifying adjectives *popular*, *sensational*, *yellow* and *tabloid* for describing of new media characteristics. In most cases these adjectives form phrases with nouns *press*, *media* and *journalism*. Although the meanings of particular naming are used frequently, they are not clearly demarcated and they are overlapping, which was showed with the analysis of the professional literature. We suggested that the expression popular press/media/journalism should relate mostly with journalistic products, contents of which are related mostly with political and/or love stories, criminal, celebrities and personal tragedies of everyday life, but without using of the sensational instruments. Opposed to this, the classifying adjective sensational can refer to the same themes, but the manner of the presenting of the story is sensational, to which title, visual, typographic and linguistics means contribute. Adjectives tabloid and yellow are denoting its other meanings. Tabloid media are writing mostly about celebrities and yellow-ones mostly about political scandals, criminal, natural disasters and stories of every-day life. To the noun tabloid we ascribed meaning of the type of the printed matter with a special visual image, size, bigness of the titles and also largeness and amount of pictures.

Key words: popular, tabloid, yellow and tabloid media, tabloid, tabloidisation.

KAZALO

1. UVOD	8
2. POIMENOVANJA V STROKOVNI LITERATURI	10
2.1 Uporaba vrstnega pridevnika <i>popularni</i> v strokovni literaturi.....	10
2.2 Uporaba samostalnika <i>popularizacija</i> v strokovni literaturi	12
2.3 Uporaba vrstnega pridevnika <i>rumeni</i> v strokovni literaturi.....	13
2.4 Uporaba samostalnika <i>tabloid</i> in vrstnega pridevnika <i>tabloidni</i> v strokovni literaturi	15
2.5 Uporaba samostalnika <i>tabloidizacija</i> v strokovni literaturi.....	19
2.6 Uporaba vrstnega pridevnika <i>senzacionalistični</i> in samostalnika <i>senzacionalizem</i> v strokovni literaturi	20
2.7 Razmerja nad-, pod- in sopomenskosti med analiziranimi poimenovanji v strokovni literaturi.....	22
3. NEUREJENOST POSAMEZNIH POIMENOVANJ	25
3.1 Načela terminologije.....	27
4. IZHODIŠČA ZA DEFINICIJE POSAMEZNIH POIMENOVANJ	29
4.1 Uporaba vrstnega pridevnika <i>resni</i> in <i>kakovostni</i> v strokovni novinarski rabi.....	29
4.2 Izhodišča za definicije vrstnih pridevnikov <i>popularni</i> , <i>senzacionalistični</i> , <i>rumeni</i> in <i>popularni</i>	30
5. PREDLOGI ZA REŠITEV TERMINOLOŠKE NEUREJENOSTI	32
5.1 Predlogi definicij vrstnih pridevnikov <i>popularni</i> , <i>rumeni</i> , <i>senzacionalistični</i> in <i>tabloidni</i>	32
5.2 Predlog definicije samostalnika <i>tabloid</i>	36
5.3 Predlog definicije samostalnikov <i>tabloidizacija</i> , <i>popularizacija</i> in <i>senzacionalizacija</i>	37
6. RAZVRSTITEV SLOVENSKEGA TISKA V PREDLAGANO KATEGORIZACIJO	41
6.1 Predstavitev analiziranih publikacij.....	41
6.2 Nacionalna raziskava branosti	42

6.3 Strokovnjaki o analiziranih publikacijah	43
6.4 Analiza forme.....	46
6.5 Analiza vsebine	50
6.6 Analiza stilnih prvin v izbranih prispevkih	59
6.6.1 Analiza stilnih prvin v naslovih.....	60
6.6.2 Analiza stilnih prvin v besedilih.....	65
6.6.3 Rezultati analize.....	70
6.7 Razvrstitev v kategorizacijo	72
 7. ZAKLJUČEK	 76
 VIRI IN LITERATURA	 78

KAZALO SHEM

Shema 1: Razmerja nad- in podpomenskosti med posameznimi analiziranimi poimenovanji.	34
Shema 2 Grafični prikaz definicij posameznih poimenovanj in odnosov med njimi.....	40

KAZALO TABEL

Tabela 1: Rezultati nacionalne raziskave branosti za analizirane edicije za prvo polletje leta 2006.	43
Tabela 2: Primerjava forme med analiziranimi publikacijami.	49
Tabela 3: Analiza tem, ki jih obravnavajo posamezne publikacije – dnevniki.	51
Tabela 4: Analiza tem, ki jih obravnavajo posamezne publikacije – tedniki.	53
Tabela 5: Primerjava števila posameznih prispevkov v analiziranih edicijah.....	56
Tabela 6: Primerjava nosilnih prispevkov v analiziranih edicijah – dnevniki.	57
Tabela 7: Primerjava nosilnih prispevkov v analiziranih edicijah – tedniki.	58

1. UVOD

Vrstne pridevnike *rumeni, tabloidni, senzacionalistični* in *popularni* v povezavi z različnimi samostalniki s področja novinarstva, kot so *mediji, tisk, novinar*, pogosto uporabljamo v vsakdanjem pogovoru in v strokovnih publikacijah. Pogostost njihove rabe narašča, saj strokovnjaki vse več pišejo in govorijo o spremembah v medijih. V ospredje postavljajo oddaljevanje od resnega tiska in tradicionalnega novinarstva ter uveljavljanje *popularnega, senzacionalističnega, tabloidnega* in *rumenega* novinarstva. V novinarski stroki navedb in pojasnil teh terminov torej ne manjka. Ob natančnejšem pogledu v strokovno literaturo pa postane jasno, da na tem področju vlada terminološka neurejenost, saj razlike med posameznimi poimenovanji niso jasne. Enotnih definicij posameznih poimenovanj, ki bi bile uveljavljene in bi jih strokovnjaki upoštevali, namreč ni. Pokaže pa se tudi, da se z razlikovanjem med njimi doslej natančno še nihče ni ukvarjal.

Kaj pravzaprav je *rumeno*, kaj *senzacionalistično*, kaj *tabloidno* in kaj *popularno*? To je osnovno delovno vprašanje, na katerega bom poizkušala odgovoriti. Ti vrstni pridevniki so namreč tisti, med katerimi vlada neurejenost, saj so samostalniki, na katere se navezujejo, kot so novinarstvo, tisk, mediji in časopisi, že splošno uveljavljeni in uporabljeni. To osnovno vprašanje pa za seboj potegne še druga, saj z analizo teh pridevnikov ne pojasnimo vseh poimenovanj. Ostane še vprašanje, kaj je *tabloid* ter kakšne so razlike med poimenovanji *tabloidizacija, popularizacija, rumenizacija* in *senzacionalizacija*, ki jih prav tako zasledimo v strokovni rabi. Moj cilj je torej preveriti, ali na tem področju v resnici vlada tako velika neurejenost, kot deluje ob površnem branju, in poizkusiti narediti red na področju pojmovnega sveta in poimenovalnega sistema teh besed in besednih zvez.

Naloge se bom lotila s pomočjo deskriptivne metode in tekstualne analize. V drugem poglavju se bom tako najprej lotila analize strokovne literature. Predpostavljam, da bom z natančnim branjem v njej našla vsaj osrednja izhodišča za to, kakšne so razlike med posameznimi poimenovanji. Te besedne zveze so namreč tako velikokrat uporabljane, da pričakujem vsaj okviren konsenz, kakšne pomene strokovnjaki pripisujejo določeni besedi ali besedni zvezi. Če teh izhodišč ne bom našla, bom razlikovanja predlagala sama. Osredotočila se bom na osrednje slovenske in tuje avtorje s področja komunikologije, novinarstva, javnega mnenja in jezikovne stilistike.

V tretjem in četrtem poglavju bom ugotavljala, katere besedne zveze, med katerimi vlada neurejenost, so najpogostejše uporabljene. Sistematično bom analizirala dobljene podatke in iz njih izluščila, katere lastnosti strokovnjaki in pisci povezujejo z določeno besedno zvezo. S pomočjo tega bom v petem poglavju poizkusila vsakemu analiziranemu poimenovanju določiti pomen in ga jasno ločiti od ostalih sorodnih analiziranih poimenovanj.

Šesto poglavje pred sklenitvijo diplomske naloge bom posvetila praktični analizi, kjer bom poizkušala z analizo slovenskih publikacij teorijo prenesti tudi v prakso. Pod drobnogled bom vzela Direkt, Slovenske novice, Nedeljski dnevnik, Novo in Lady ter z natančno analizo forme, vsebine in jezikovnih sredstev določila, kam bi glede na predlagana poimenovanja lahko uvrstili posamezno publikacijo. Vse namreč sodijo med »neresne« časopise, zato je ključnega pomena, na kakšen način privlačijo poglede bralcev, kakšnim temam se posvečajo in s katerimi jezikovnimi sredstvi želijo pritegniti bralčevo pozornost. Za lažjo primerjavo bom vse analizirane publikacije primerjala s tradicionalno najbolj resnim slovenskim časopisom Delo.

2. POIMENOVANJA V STROKOVNI LITERaturi

Penny press v angleščini je bil prvi izraz za tisk, ki v ospredje postavlja zabavne vsebine, lahkotne teme, življenjske situacije in afere bolj ali manj slavnih ljudi (Örnebring in Jönsson 2004: 287). Iz tega poimenovanja se je do danes razvilo mnogo terminov za tovrstni tisk, lastnosti, ki jih ta poimenovanja označujejo, pa so se s tiska razširile tudi na ostala novinarska področja. Težava je nastala, ker se razlike med posameznimi poimenovanji in natančnost njihovih definicij niso razvijale skupaj z njimi. Rečemo lahko, da je terminološki razvoj zaostal za razvojem tovrstnega novinarstva, ki je dobilo različna poimenovanja.

2.1 Uporaba vrstnega pridevnika *popularni* v strokovni literaturi

Karmen Erjavec (1995: 40) govori o dveh vrstah *tiska*: *popularnem* in *kakovostnem*. Po njenem mnenju je razlika predvsem v ažurnosti (hitrost med dogodkom in prebranim sporočilom o njem). Ta je pri kakovostnih dnevnikih 24-urna, pri *popularnih dnevnikih* pa ni omejena na tako kratek čas. Tudi *popularni dnevniki* objavljajo vedno nekaj novega, čeprav v večji meri ne objavljajo novic, ki bi bile aktualne.

Ciljna skupina *popularnih dnevnikov* po njenem mnenju (1995: 67) je množično bralstvo, ki kupuje po nizki ceni in ni toliko zainteresirano za aktualne družbeno pomembne informacije. Ogrodje novinarskega dela predstavljajo razvedrilo, kriminal in šport.

Karmen Erjavec in Zala Volčič (1999: 14) natančno in kratko definirata tudi vsebino *popularnega tiska*:

Poročanje popularnega tiska se nanaša predvsem na čenče, škandale, kriminal in šport, velik poudarek se namenja velikim naslovom in fotografijam, jezik je pogovorni, pogosto tudi prostaški.

V nadaljevanju (1999: 40) še pravita, da je za *popularne dnevnike* značilno, da želijo pritegniti množično bralstvo, ki jih kupuje po nizki ceni. Po vsebini v večji meri ne objavljajo novic, ki bi bile aktualne (družbeno pomembne informacije). Pri *popularnih dnevnikih* največji delež

novinarskega besedila zavzemajo razvedrilo, kriminal in šport. Poimenovanje *popularni tisk* pa navežeta tudi na vizualno podobo (1999: 40), saj pravita, da velik del časopisnega prostora zavzemajo fotografije in oglasi.

Na splošno pri obravnavi *popularnega tiska* torej obvelja bolj ali manj eksplicitno prepričanje, da je najpomembnejša razlika med kakovostnim in *popularnim tiskom* razlika v vsebini. Lutharjeva (1995: 125) pravi, da *popularni tisk* drugače določa objavno vrednost¹ kot kakovostni. To pomeni, da so kriteriji, ki določajo, ali bo dogodek postal novica, drugačni pri *popularnem* kot pri kakovostnem. *Popularni tisk* se loči od kakovostnega predvsem po načinu ozgodbenja dogodkov, torej po svoji poetični značilnosti. Meni še (1995: 127), da je zato treba kritično zavračanje modernih medijev, ki se zaustavlja pri ugotovitvah o intimizaciji ali refevdalizaciji javne sfere ter trivializaciji njenih kulturnih reprezentacij, dopolniti z analizo načina, kako je organizirano pripovedovanje zgodb v *popularnem tisku*. *Popularni tisk* po njenem mnenju (1995: 39–40) namreč obravnava nepolitične dele realnosti – škandal, kriminal, trivialno, privatno in osebno. Prinaša mehke novice namesto trdih, zanimive namesto pomembnih, človeške zgodbe namesto novic in zgodbe namesto informacij.

Lutharjeva (1995: 128–129) še trdi, da *popularni mediji* kolonizirajo »zdravi razum«. To pomeni, da se stalno vsiljujejo in uspešno tudi vsilijo kot vir zdravorazumskega pogleda na družbo. Kolonizirati zdravi razum pomeni imeti moč definirati, iz česa zdravi razum v določeni situaciji sploh sestoji. Od tod je samo še korak do vprašanja, kako populistična besedila dosegajo ideološki učinek (torej učinek vzpostavljanja kulturno konstruiranih in historičnih pojavov kot naravnih in nadčasovnih).

Sparks (1993: 64) pa govori o *popularnih elementih*. Po njegovem je prišlo do konflikta med dinamiko ustvarjanja *popularnega časopisa* in zavezanostjo resnim političnim temam. Razen redkih izjem danes časopisi veliko več prostora namenjajo športu kot politiki.

Tudi on (1993: 64) za *popularne časopise* pravi, da so v njih »resni« deli drugotnega pomena, tako v smislu konstrukcije kot tudi apeliranja na bralce. Vsebujejo sicer politične in družbene teme, vendar jim v primerjavi z drugimi temami posvečajo relativno malo pozornosti. Bralce želijo zabavati in odvrniti njihovo pozornost stran od »resnega« Uporabi (1993: 63) tudi

¹ Lutharjeva (1995: 125) sicer ta pojav imenuje novičarske vrednote (angl. *news values*).

poimenovanje *popularni tisk*, kjer se je ostra razlika med samorefleksivno zabavo in resno novico zbrisala. Novica je postala enaka zabavi.

Sicer pa strokovnjaki pomen vrstnega pridevnika *popularni* zelo redko pojasnjujejo, ne da bi ga povezali s katerim od drugih analiziranih pridevnikov. Eden redkih avtorjev, ki ga uporablja ločeno od drugih poimenovanj, je Mark Deuze (2005: 874), ki pravi, da je iz pogovorov z uredniki in novinarji *popularnih časopisov* zaključil, da novinarjem delo v *popularnih vrstah tiska* omogoča več kreativnosti in svobode, pa naj gre za resnične ali neresnične zgodbe. Avtor (prav tam) na nek način podaja definicijo *popularnega tiska*:

Intervjuji so tudi pokazali, da teme, s katerimi se ukvarjajo novinarji popularnega tiska, kot so življenjski stili, slavne osebe, kraljeve družine in spolnost, niso več izključno del le popularnega novinarstva. To dokazuje, da popularno novinarstvo od resnega ne ločujejo več teme, ampak poseben način podajanja zgodb. Poleg tega glede nekaterih tradicionalnih novinarskih vrednot niso preveč striktni.

2.2 Uporaba samostalnika *popularizacija* v strokovni literaturi

V literaturi pa smo zasledili še en sorodni izraz, in sicer *popularizacija*. Melita Poler Kovačič (2004: 135) na primer pravi:

Težnja k popularizaciji novinarstva narašča, kar se kaže v poplavi infozabave in v premiku od tiska (npr. v upadanju elitnega tiska) k avdiovizalnim oblikam v javni kulturi. /.../ Meje novinarstva so prepustne za sorodne medijske dejavnosti, kot sta odnosi z javnostmi in oglaševanje.

Tudi Corner (1999: 96) pravi, da je zviševanje obsega znanja dojemljive publike z velikim uspehom pripomoglo k *popularizaciji* znanja. Tako je na primer televizija prinesla programe o naravi, znanosti, zgodovini, literaturi in umetnosti do množičnega občinstva. Ti programi so mišljeni kot informativni, vendar prinesejo zadovoljstvo tudi tistim, ki so jim bili pred tem vloga deževnega gozda in relativnostna teorija daleč od zanimivega. Televizija, ki

popularizira znanje ter širi zadovoljstvo in obseg znanja, pa se spopada tudi s trivializacijo znanja, ki izhaja iz tržne usmerjenosti. Tako je *popularizacija* združila različna področja znanja z govoricami in anekdotami (Corner 1999: 96–97).

2.3 Uporaba vrstnega pridevnika *rumeni* v strokovni literaturi

Pulitzer (Šalamon, Nedeljski dnevnik, 10. 4. 2005)² je bil prvi, ki *rumeni časopis* povezal s *senzacionalizmom*. Trdil je, da ne bo nihče več bral dolgočasnih časopisov, sploh pa ne dolgih zgodb, in začel objavljati strip o rumenem dečku, ki je na svoj način komentiral dogodke, in bralci »resnih« časopisov so se ponovno pritoževali, kajti o umorih, grozljivih nesrečah in tudi o pokvarjenosti politikov se je začelo pisati *senzacionalistično*.

Po Kalin Golobovi (2004: 73) so se zametki »*rumenega*« tiska pojavili po slovenski osamosvojitvi, ustalili pa so se v slovenskem dnevniku *Slovenske novice*. T. i. resni tisk je zaradi konkurence na trgu nekatera načela kakovostnega novinarstva zamenjal za tržno privlačnejša sredstva. Rumeni tisk povezuje predvsem z drugačnim naslovjem, ki postaja vedno bolj sredstvo pritegovanja k nakupu, tako da se meje med resnim in »*rumenim*« tiskom vsaj na tem področju prekrivajo, postajajo nejasne. Za slovensko novinarstvo je od 90. let 20. stoletja značilno:

- uvajanje novih besedilnih vrst,
- zavračanje tradicije, izhajajoče iz nemških poročevalskih vzorcev, ob katerih je nastajalo prvo slovensko pisano časopisje, in
- nejasna meja med resnim in »*rumenim*« tiskom (Kalin Golob 2004: 73).

S tem se strinja tudi Melita Poler Kovačič (Stepišnik 2004: 7), ki je v pogovoru za Mediawatch povedala, da »*rumeno*« novinarstvo vdira tudi tja, kjer ga pred leti ni bilo, da so torej meje med »*rumenim*« in »resnim« zabrisane. Pojav *rumenega* povezuje z neusmiljenim tržnim pritiskom in boju za obstanek na medijskem trgu, zaznamuje pa ga *senzacionalizem*,

² Po pravilih navajanja virov bi morala ob publikaciji in datumu navesti tudi številko strani, na kateri je bil prispevek objavljen, vendar sem prispevek dobila v dokumentaciji časopisne hiše Dnevnik. Tam pa podatkov o številki strani ni. Enako velja tudi za ostale primere v nadaljevanju diplomske naloge, kjer manjka številka strani.

ki se stopnjuje v vseh fazah novinarskega procesa, tako pri zbiranju informacij /.../ kot tudi pri izboru in zlasti pri upovedovanju.

Tudi Koširjeva (2003: 62) uporablja poimenovanje *rumeni tisk*, in sicer ga enači s komercialnim in ga postavlja nasproti elitnemu oziroma resnemu tisku. Po njenem gre *rumenemu tisku* predvsem za zabavo svojih občinstev in s tem ustvarjanje trga potrošnikov za izdelke svojih oglaševalcev.

Karmen Erjavec (1995: 41), ki sicer pogosteje uporablja vrstni pridevnik *popularni*, uporablja tudi poimenovanje *rumeni tisk*, in sicer gre za časopisje s »human interest stories«.

Podobno tudi za ta vrstni pridevnik velja, da ga avtorji najraje uporabljajo v povezavi z drugimi poimenovanji, ki jih poizkušamo analizirati. Avtorji Franklin in drugi (2005: 279) *rumeni tisk* povežejo s *senzacionalizmom* kot lastnostjo: »*Rumeno novinarstvo zaznamujejo senzacionalizem in čustveni prizvok, kar se je močno razlikovalo od ostalih racionalnih in treznih časopisov.*«

Oster opis *rumenega tiska* podaja Watson (1998: 85), ki kot njegovo lastnost ravno tako omenja *senzacionalizem*:

V Ameriki je uveljavljen izraz rumeni tisk. Ta se osredotoča na senzacionalizem – škandale, korupcijo, umore. Število resnih novic in komentarjev je zelo zmanjšano ali pa popolnoma izključeno iz časopisa.

Med bolj natančnimi oznakami je Cohenova (2000: 20) oznaka *rumenega novinarja*, ki jo povzema po novinarju *rumenega časopisa* Willisu J. Abbotu:

... pravi rumeni novinar vse dogajanje vidi skozi povečevalna očala in je sposoben iz vsakega običajnega dogodka narediti zgodbo za prvo stran. Drugi časopisi bi istemu dogodku morda namenili le odstavek v sredini časopisa.

V nadaljevanju pa tudi on *rumeni časopis* povezuje s *senzacionalizmom*, češ da je *rumeni časopis* postal splošno poimenovanje za opis vseh oblik *senzacionalizma* ali opolzkega novinarstva, kar velja ne glede na medij, v katerem se pojavlja.

2.4 Uporaba samostalnika *tabloid* in vrstnega pridevnika *tabloidni* v strokovni literaturi

Örnebring in Jönsson (2004: 287) kot osnovno značilnost *tabloidov* izpostavljata manjšo velikost, ki naj bi omogočala lažje branje na sredstvih javnega prevoza. Poleg tega pa so *tabloidi* prepoznavni tudi zaradi posebnega načina izbire in predstavitve novic. Od vsega začetka je bil *tabloidni tisk* kritiziran zaradi *senzacionalizma* in čustvenosti, pretiranega poenostavljanja kompleksnih tem in širjenja laži.

Tudi po Marku Milosavljeviču (Sonja Vogrič, Dnevnik, 17. 9. 2005) je treba ločevati med pomenom *tabloidov* zaradi forme in zaradi vsebine:

Forma, čeprav dostikrat sporna, je vseeno manj problematična: tabloidi pač vztrajajo pri velikih naslovih, velikih fotografijah, oblikovalski pisanosti, pogosto že skoraj nepreglednosti, pač zaradi želje vzbujati občutek dinamičnosti, ki naj bi zadovoljiv instantnega bralca, ki želi hitro branje za nekaj minut. Po tej vizualni obliki vedno bolj posegajo tudi resnejši časopisi, a to se mi ne zdi tako problematično, vsaj dokler vztrajajo pri svoji kakovostnejši vsebini in kakovostnejšem pristopu.

Tabloide, posebej tiste agresivne, namreč spremljajo zgodbe o poseganju v zasebnost, tako znanih kot tistih neznanih, ki so se po spletu okoliščin znašli v središču pozornosti. Spremlja jih tudi sloves površnega poročanja, nepreverjanja informacij, številnih napak in včasih celo odkritih laži. Pri nas je takšen razvoj dogodkov še posebej nevaren, ker lastniki zaradi želje po čim večjem dobičku tudi tiste kakovostnejše medije silijo v čim bolj tabloidne vode.

Marcel Štefančič (Mladina, 23. 9. 2003) *tabloide* ravno tako povezuje z velikostjo, dodaja pa tudi druge elemente, saj pravi, da se pravi neodvisni *tabloidi* ne ukvarjajo z zvezdami. In sicer iz preprostega razloga: zaradi prenizkega proračuna in preslabih zvez si težko privoščijo non-stop & ful-time paparace. Uporablja Websterjevo definicijo: »*Tabloid je časopis, ki po velikosti zavzema polovico običajnega časopisa in ki vsebuje novice v zgoščeni obliki in veliko fotografskega materila.*« »*To je vse. Nobenih zvezd. Nobenega glamurja,*« še pravi Štefančič.

Connell (1993: 239) je do tabloidov kritičen, saj pravi, da od njih ni mogoče pričakovati, da bodo zagotovili vsaj osnovno novinarsko pravilo o točnosti informacij in določeno mero nečustvenih analiz trenutnih javnih dogajanj. Vse to je pri *tabloidih* drugotnega pomena. Nekateri kritiki tako tovrstnega tiska sploh ne uvrščajo več med časopise. Prostor, ki ga resni tisk namenja temam javnega pomena, *tabloidi* napolnijo s preprostimi zgodbami, ki zanimajo ljudi, in z zgodbami (običajno seksualnimi) o dvomljivem obnašanju znanih osebnosti.

Najkrajšo in jedrnato razlago termina *tabloid* podaja Leslie (2000: 320): »*Tabloidi: časopisi polovične velikosti, ki objavljajo senzacionalistične zgodbe.*« »*V tabloidih se bizarno in vznemirljivo spopada z vsem poznanimi vsakdanjimi običaji,*« pa dodaja Langer (1998: 167). Deuze (2005: 874) pa *tabloide* povezuje z izogibanjem konvencijam. Včasih celo načrtno kršijo pravila in preizkušajo vpletene, kako daleč še lahko gredo.

Rudin in Ibbotson (2005: 57) *tabloide* povezujeta s tako imenovanimi mehкими novicami (angl. *soft news*):

Predvsem v tabloidih se pojavljajo zgodbe, ki se zanimajo za navadne ljudi, običajno pa se sučejo okoli škandalov in nemogočega obnašanja znanih osebnosti. V lokalnih časopisih lahko najdemo tudi veliko zgodb, ki bralcu ogrejejo srce. Večina zgodb, ki se zanima za navadne ljudi, izhaja iz dogodkov, vendar novinarji te dogodke izkoristijo zgolj za izhodišče za nadaljnje raziskovanje in podajanje mnenj, pogosto pa vključijo tudi citate prisotnih oziroma udeleženi.

Leslie (2000: 167) se osredotoča tudi na vsebinske značilnosti *tabloidov*. Po njegovem gre za časopise, ki objavljajo *senzacionalistične zgodbe* ter so zelo dobri za kukanje pod posteljo, skozi okno in iskanje osebnih afer vseh vrst posameznikov. Njihov izgovor za objavljanje teh

zgodb je, da bralci želijo tovrstne zgodbe. »Želijo ali ne, publika do njih nima pravice,« svojo razpravo ostro zaključuje Leslie (prav tam).

Podobno polemiko odpirata Bailey in Williams (1997: 366), ki izpostavljata etični vidik *tabloidov*. Gre namreč za javni interes, ki nasprotuje pravici do zasebnosti, in izpostavljanje javnih osebnosti, še posebej politikov in članov kraljeve družine. »... ali je motiv za objavo mnogih senzacionalističnih razkritij res preiskovalno novinarstvo, ki služi javnosti, ali pa gre zgolj za tržne pritiske in interese?« se sprašujeta avtorja. Komerčni uspeh *tabloidov* je namreč odvisen od ekskluzivnih zgodb, in tega, da prvi ponudijo bralcem v branje določeno temo.

Lutharjeva (1995: 15), pri kateri smo zasledili tudi uporabo vrstnega pridevnika *popularni*, pa pravi, da je za *tabloid* idealna zgodba pravzaprav tista, ki se da povedati v celoti z naslovom. Zato je »vodilo« vmesna rešitev – poročilo se tako začneja z vrhuncem zgodbe in se od najpomembnejših dejstev pomika k dejstvu z manjšo novičarsko vrednostjo. Za razliko od *popularnih medijev* Lutharjeva (1995: 18) *tabloide* povezuje s fotografijo. Fotografija je še danes glavno sredstvo reprezentacije novic, čeprav so velike razlike med *tabloidi* v različnih nacionalnih okoljih glede selekcije novic in njihove narativizacije, *tabloidne* govorice, ujemanja z novičarskimi agendami kakovostnega tiska in razmerja med fotografijo in tekstom.

Tudi po Birdovi (1998: 34) v *tabloidnem novinarstvu* ni novic s področja politike in ekonomije ali katerekoli druge teme, ki si jo zamišljamo kot tradicionalno resno novico. Čeprav ni enotne definicije termina *tabloid*, se nekatere karakteristike neprestano pojavljajo. Gre za časopisni stil pripovedovanja zgodb, osredotočen na osebno pripovedovanje o posameznikih. Podobno kot Lutharjeva opaža tudi naraščanje vizualnega stila, ki je že preseglo tradicionalne racionalne in analitične opise. Naraščajo tudi dramatične tehnike, kot sta povečevanje fotografij in ponarejanje. Birdova pa opozarja tudi na *tabloidne* televizijske vsebine, ki so velikokrat temeljile na časopisnih *tabloidnih pisateljih*.

Kastelic (Dnevnik, 17. 9. 2005) pa govori o britanskih rdečih *tabloidih* (na naslovnica pa tudi notranjih straneh skoraj vseh prevladuje rdeča barva), v katerem vladajo seks, seks in seks, različni škandali slavnih, od rock zvezdnikov do politikov, do katerih znajo biti še posebej zli, dekleta zgoraj brez s tretje strani, ki so jih Otočani v veliki raziskavi javnega

mnenja razglasili za eno izmed desetih najpomembnejših »britanskih nacionalnih institucij«, slavne ženske, ki jih paparaci ujamejo zgoraj brez ali od zadaj brez (dlačice v *tabloidih* vedno pokrijejo), naravne in druge tragedije z vsemi najbolj srhljivimi podrobnostmi, podrobno opisani zločini, šport in kratka jasna leva ali desna (odvisno od lastnikov) stališča do vseh najbolj vročih vprašanj dnevne politike. Zgodbe v njih so preproste, saj pravi, da si jih lahko zapomnijo tudi tisti bralci, ki se jim med branjem premikajo ustnice.

Tudi Šalamon (Nedeljski dnevnik, 10. 4. 2005) *tabloid* razume podobno. Bistvo so senzacije, napisane na kratko in morda tudi ne povsem tako, kot se je, če se sploh je, zgodilo. Pomembno je, da se bere in da je velikokrat »na robu« mogočega (in ustaljenih navad nasploh).

Bromley (1994: 10) lastnosti *tabloidov* pojasnjuje tako, da jih postavlja ob bok tako imenovanim resnim časopisom. Nacionalni *tabloid* bo po vsej verjetnosti na prvi strani objavil ugrabitev deklice, še posebej, če lahko dobi njeno sliko. Za resne časopise pa to ne velja, saj bo novica brez fotografije našla le prostor za okvir v notranjosti časopisa.

Tudi Zelizer in Allan (2002: 19, 151–152) govorita o *tabloidnih edicijah*, kjer je izbira novic drugačna kot v resnih časopisih. Vzporednice med njimi lahko potegnemo le ob večjih dogodkih, ki jih tudi *tabloidi* ne morejo prezreti, drugače pa lahko v *tabloidih* iščemo le odgovore na vprašanja v zvezi s slavnimi.

Örnebring in Jönsson (2004: 283) pa govorita o uveljavljenem mnenju o *tabloidnem novinarstvu*, ki ustreza le najslabšemu okusu javnosti, poenostavljajo, poosebljajo, iščejo senzacije in škandal ... Na kratko, *tabloidno novinarstvo* niža standard javnega diskurza in predstavlja grožnjo demokraciji, saj v njem najdemo le cinizem, pomanjkanje politike, resne politične teme pa zamenjujejo s političnimi škandali.

Po mnenju teh dveh avtorjev (prav tam) pa ta pogled ni pravi. Poimenovanje *tabloid* povezuje z alternativo temam, formi in občinstvu medijske elite. Veliko kritik *tabloidov* je namreč osnovanih prav na vrednotah kulturnih in političnih elitnih skupin. Te jim zaradi konkurence v spopadih za vire in pozornost javnosti niso preveč naklonjene. Zaradi *senzacionalizma* in čustvenosti dejstva in poštenost včasih trpijo, vendar *senzacionalizem* in čustveni pristop ne pomenita nujno škodo pri podajanju dejstev in poštenosti. Ni nujno, da

čustveni pristop enako kot razumni in intelektualni služi javnemu dobremu – vendar obstajajo možnosti, da je tako.

Tudi Connell (1993: 239) tabloidov ne razume negativno. Kljub temu, da *tabloidi* javnosti ne služijo na enak način kot resni časopisi, namreč niso popolnoma opustili svoje informativne funkcije. Razlog za slab sloves *tabloidov* po njegovem mnenju je v ozkem razumevanju politike in politične vloge časopisov.

Po Birdovi (1998: 37–43) ima občinstvo na splošno raje življenjske, dramatične zgodbe, ki se zanimajo za ljudi, kot pa politične in ekonomske cene, kar pa ni nujno slaba stvar. Zgodbe o škandalih namreč spodbujajo vsakdanje polemike o morali, mejah in primernem vedenju. Avtorica nevarnost vidi drugje. Ne gre za problem personalizacije same novice. Nevarnost *tabloidizacije* je tem, da bo personalizirano pripovedovanje zgodb postalo edini način pripovedovanja zgodb na sploh.

Tudi med našimi avtorji so nekateri do *tabloidov* nekoliko bolj prizanesljivi. Marko Crnkovič (Dnevnik, 25. 8. 2005) se do njih obnaša nekoliko pokroviteljsko, saj pravi, da je poletje v slovenskih *tabloidih* sezona lova na ločence, animiranega s posnetki pevke, ki se je na plaži sončila zgoraj brez:

Ni nujno, da bi bili tabloidi vedno zoprni. Pogosto objavijo o nas tudi kaj slinasto prijaznega, se pravi popolnoma neškodljivega in nevsiljivega, pri čemer je največje vprašanje to, kje je spodnja meja trivialnosti, pri kateri določena informacija še tako omejenega človeka sploh zanima. Mediji smejo o meni objaviti vse, kar se jim zdi, jaz pa moram biti tiho.

2.5 Uporaba samostalnika *tabloidizacija* v strokovni literaturi

Tudi pri nas nekateri avtorji govorijo o procesu *taloidizacije*, ki naj bi pomenil širjenje lastnosti *tabloidov* med ostale zvrsti tiska. Omenja ga Melita Poler Kovačič (2004: 100):

Podoba slovenskega novinarstva po začetkih demokratizacije medijskega in družbenega prostora vedno bolj zaznamuje upovedovanje škandalov, kar lahko razložimo kot znak tabloidizacije množičnih medijev.

Bezjak in Stepišnik (Mediawatch, <http://mediawatch.mirovni-institut.si/bilten/seznam/20/medjavno/index.html#7>) ravno tako opažata radikalizacijo novinarske *tabloidizacije*, ki je posledica tega, da se novinarski ceh dolgo ni ukvarjal z nekaterimi generičnimi vprašanji definiranja novinarskega statusa in samoregulacije na številnih področjih ter da univerzalni kodeks novinarjev ne more vsega tega nadomestiti.

Tudi Franklin in Murphy (1997: 244) pojem *tabloidni tisk* razširjata na globalno lastnost današnjega novinarstva. Šlo naj bi za naraščajočo *tabloidizacijo* lokalnega tiska. S tem niso mišljene le pohotne zgodbe o obcestnih dogodkih in seksualnem veseljačenju politikov. Gre za zaton lokalnega tiska, ki se je po naključju zgodil istočasno, kot so ostali časopisi iz velikih formatov prešli na *tabloidne*. Časopisi vsebujejo krajše, enostavnejše zgodbe, vedno večje število zgodb o zabavi in nakupih ter veliko večje število fotografij. Raziskave kažejo, da je manj kot 20 odstotkov celotnega časopisa namenjenega novicam in več kot 30 odstotkov fotografijam in ostalim vizualnim podobam

2.6 Uporaba vrstnega pridevnika *senzacionalistični* in samostalnika *senzacionalizem* v strokovni literaturi

To poimenovanje se v slovenski in tuji literaturi najmanjkrat pojavlja. Že leta 1948 pa je urednik Daily Mirrorja zapisal (Cudlipp 1953: 101–102, 250–251):

Mirror je senzacionalistični časopis. Za to se ne bomo opravičevali. Verjamemo v senacionalističen prikaz novic in pogledov, še posebej če gre za pomembne novice in poglede. Gre za potrebno in pomembno služenje javnosti v današnjem času masovnega bralstva in demokratične odgovornosti. /.../ Senzacionalizem pa ne pomeni izkrivljanja resnice,

ampak dramatično in živahno predstavitev dogodkov, ki močno učinkuje na bralca. Pomeni tudi velike naslove, živahno pisanje, poenostavljeno pisanje v pogovornem jeziku in široko uporabo fotografij in karikatur.

Hartsock (2000: 135) pa piše o *senzacionalističnem novinarstvu*, za katerega ne ve, v čem se razlikuje od ostalih, resnejših časopisov. V vseh znanstvenih razpravah, ki smo jih deležni, je *senzacionalistično novinarstvo* lahko povezano z estetiko pripovednega literarnega novinarstva. Pripovedno literarno novinarstvo lahko piše o temah, kot je razkrinkanje politične spletke, kar pa je zopet povezano s *senzacionalističnim novinarstvom*. Žanri so torej povezani, nikakor pa jih ne moremo enačiti.

Najbolj natančno ga definira Tomo Korošec (1998: 150), ki pa ne govori o *senzacionalističnem novinarstvu*, ampak o *senzacionalizmu* kot lastnosti *rumenega tiska*. Tako po njegovem ravno ta lastnost *rumeni tisk* ločuje od resnega:

Namesto novega žurnalizma, ki bi mogel pomeniti popestritev in požlahtnitev slovenske publicistike, pa zanj najbrž nimamo ne moči ne poguma za tveganje, je skozi ta "tržna" vrata prišel še edini manjkajoči znak zahodnega tržnega poročevalstva – senzacionalizem. Po jezikovni plati, torej kot stilni pojav, je prišel – to je treba reči v njegovo dobro – v čisti obliki, kar pomeni, da se kot tak kaže, zato mu ni mogoče očitati, da je kič (ki se po definiciji kaže kot nekaj, kar v resnici ni). Kaže se namreč kot običajna metoda, ki jo kot tako sprejema tudi naslovnik. Tako v naslovih kot v besedilih so stilne prvine hotena oblika, s katero se želi doseči čisto določen učinek, tj. pritegnitev kupcev.

Senzacionalizem je torej zgolj lastnost, ki po mnenju Korošca (1998: 150–151) pomeni ločnico med *rumenim* in resnim časopisom. Ta njegova ugotovitev je za našo analizo izrednega pomena: »Kot hotena oblika, s katero želi doseči konkretni učinek, npr. boljša prodaja časopisa, je senzacionalistični časopisni naslov pojav, ki ločuje t. i. resni tisk (resno poročevalstvo) od t. i. rumenega tiska, v razmerah državnega socializma pa se je reklo, da ločuje socialistični tisk meščanskega (bulvarskega) tiska.« Val *senzacionalizma*, ki ga prinaša novodobni *rumeni tisk*, je v nekem smislu kompletiral slovensko publicistiko. *Senzacionalizem* se kaže kot tak in ga prepoznavamo na pričakovanih delih poročevalstva kot

pričakovano metodo, s tem pa se je izostrilo tisto področje, kjer *senzacionalizma* ne pričakujemo in ne sprejemamo (Korošec 1998: 150–151).

Na podoben način Lutharjeva (1995: 18) *senzacionalizem* označuje kot lastnost *tabloidov* in ne kot posebno podzvrst tiska: »Različno definirano politično ali socialno signifikantnost novic, njihovo verjetnost in aktualnost pa ne glede na okolje v tabloidih nadomesti kriterij zbujanja pozornosti, torej senzacije. Konstrukcija senzacionalnega je torej univerzalna lastnost tabloidov.« Ena izmed lastnosti tiska, ki stopnjuje *senzacionalizem*, je fotografija. Že od začetka je v časniku pomenila senzacionalno, manjvredno novinarstvo, čeprav je pozneje postala ključni element koncepcije objektivnega in avtentičnega v poklicni ideologiji ameriškega novinarstva.

O *senzacionalizmu* kot o lastnosti pa piše tudi Maca Jogan (2002: 115), ki pravi, da tudi če bi pogojno sprejeli domnevo, da pisec ne ve, kaj hoče, je pri mediju še vedno dodatna odgovorna oseba, ki – spet po definiciji – mora (ali bi morala) pisca opozoriti na problematično vsebino nekega sporočila, na kršenje moralnega reda nasploh in tudi kodeksa profesionalne etike. Te (dvojne) odgovornosti ne more zmanjšati težnja po *senzacionalizmu*. V iskanju nenavadnih, vznemirljivih besed ali besednih zvez se lahko ekstremnost v označevanju lastnosti ali pojava hitro prevesi v žaljivost.

2.7 Razmerja nad-, pod- in sopomenskosti med analiziranimi poimenovanji v strokovni literaturi

Že prej smo omenjali primere, ko avtorji pomen enega izmed analiziranih poimenovanj razlagajo s pomočjo drugega. V nadaljevanju pa navajamo primere, kjer se ne da izluščiti lastnosti enega poimenovanja neodvisno od uporabe drugega ali celo več drugih poimenovanj. Avtorji bodisi predpostavljajo, da imajo poimenovanja enak pomen, bodisi že postavljajo osnove za odnose med posameznimi poimenovanji.

Tako Langer (1998: 8) na primer *popularno novinarstvo* predlaga za nadpomenko *tabloidnemu*: »Tabloidno novinarstvo je morda res del popularnega novinarstva, zato je

pogosto marginalizirano in celo izključeno.» Z njim se strinja tudi Sparks (1993: 64): »Največjo pozornost popularni časopisi, še posebej tabloidi z visokimi nakladami, posvečajo zabavnim temam.« Podobno se Melita Poler Kovačič (2005: 32) sprašuje:

Ugotovitev, da je resnega novinarstva vedno manj, saj ga pospešeno nadomešča popularno, in da je meja med njima nejasna, odpira bistveno vprašanje, kaj sploh lahko štejemo za novinarstvo: so novinarstvo senzacionalni prispevki o umorih in družinskih tragedijah, ki se nam vsak dan vsiljivo ponujajo z naslovnici tabloidov?

Stepišnik (Večer, 2. 8. 2005) pa pravi, da je *popularni tisk* vrednostno bolj nevtralna oznaka za *rumene medije*. Drugo poimenovanje za popularni tisk je infozabava, ki je izum zahoda, ki je pri nas postajal vedno bolj prodajan med demokratizacijo, »žurnalistično-darvinovski« principi, ki primarno zapovedujejo, da preživijo najbolj uspešni, profitabilni, pa so *rumenim medijem* omogočili, da so dobili vse bolj prodorne, celo radikalne, šokantne dimenzije.

Takole pa termine uporablja Conboy (2004: 159):

Od 60-ih let 20. stoletja so se v popularnih nedeljskih časopisih zgostili spolnost, senzacije, šport in škandali, vse to pa se je v procesu tabloidizacije razširilo še na ostale vrste medijev.

Cohen (2000: 8) razmerja med pojmi razume nekoliko drugače. Po njegovih besedah je dejstvo, da je bil *senzacionalizem* vedno del novic, včasih celo zelo velik del. Opisan pa je z zelo različnimi imeni: tisk za peni, *rumeno novinarstvo*, *tabloidno novinarstvo*, govornica in tako dalje.

Tabloidnemu tisku seveda pravimo tudi *rumeni tisk*, ki časopis še bolj označi za *senzacionalističen*, za ceneni izkoriščevalski časopis, ki pretirava, pa pravi publicist Kastelic (Dnevnik, 17. 9. 2005).

Nekateri avtorji pa jasno zapisujejo, da gre pri *senzacionalističnem*, *tabloidnem*, *popularnem* in *rumenem tisku* za sopomenke. »V nalogi je uporabljen pojem popularnega tiska kot

sinonim za ostale pojme, ki se tudi pojavljajo v literaturi: rumeni tisk, bulvarski tisk in tabloidi,» pravi Karmen Erjavec (1995: 42). Tudi štiri leta kasneje je v delu, ki je nastalo v sodelovanju z Zalo Volčič (1999: 12), prepričana enako, saj pravi, da se je ob koncu 19. stoletja formuli: ljubezen in romantika za ženske, šport in politika za moške, v ZDA razvil *popularni tisk* (imenovan tudi *tabloidi, senzacionalistični, rumeni tisk*) v milijonskih nakladah, na prehodu v 20. stoletje se je ta tudi uveljavil v Evropi.

Örnebring in Jönsson (2004: 287) pa sta se lotila zgodovinskega zaporedja poimenovanj. Prvi se je pojavil izraz *popularni tisk*. Ko so prvi *popularni časopisi* prišli s tako imenovanimi časopisi za peni, beseda *tabloid* še ni bila v uporabi. Ti časopisi so že bili kritizirani zaradi *senzacionalizma* in čustvenosti. Pomemben element teh časopisov je bilo zanimanje za vsakdanje življenje običajnih ljudi. Te teme pa so bile že takrat – in so še danes – obravnavane kot manj pomembne.

Nekoliko drugače na trenutno dogajanje v medijskem svetu gleda Connell (1998: 12), ki trdi, da gre za prepletanje dveh procesov, polarizacije in homogenizacije. V zadnjem času *senzacionalistično* in *popularno novinarstvo*, ki je bilo nekoč značilno za časopise in revije delavskega razreda, dosega širše občinstvo. Razširilo se je med vse novičarske medije, tako med kakovostne kot tiste, ki so kot nov žanr imenovani infozabava. Avtor ta proces imenuje homogenizacija. Po drugi strani pa je v veljavi tudi drug pogled na današnje dogajanje v medijskem svetu, in sicer da gre za polarizacijo, v smislu da se je tekmovalnost med časopisi močno zaostрила, kar je na medijskem trgu privedlo do fragmentacije. To se v *tabloidih* odraža kot zaostritev *senzacionalizma* in populizma (Connell 1998: 12).

Podobno trdi tudi Manca Košir (2003: 45), ki pravi, da je kapitalizem kriv za to, da je iz dneva v dan manj klasičnega – informativnega in analitičnega – žurnalizma, ki nagovarja državljana, in vse več plehke zabave, ki skrbi za razvedrilo potrošnikov. Prevladujejo *senzacionalizem*, aferaštvo, izmišljanje atraktivnih zgodb v slogu bulvarskega, *rumenega žurnalizma*.

3. NEUREJENOST POSAMEZNIH POIMENOVANJ

V analizirani literaturi smo našli veliko različnih definicij analiziranih besednih zvez, med katerimi, kot lahko sklepamo iz pisanja strokovnjakov, ni jasnega konsenza o njihovem pomenu. Nismo namreč našli enotnih definicij ali uporab posameznih poimenovanj, iz katerih bi bilo jasno, na kaj se katero poimenovanje nanaša. Poleg tega ni konsenza med strokovnjaki o so-, nad- in podpomenskosti med posameznimi besednimi zvezami. Nekateri uporabljajo več različnih poimenovanj, med njihovimi pomeni pa, razen redkih izjem, ne razlikujejo. Običajno strokovnjaki v strokovnih besedilih uporabljajo le eno poimenovanje, vendar ob tem ne pojasnjujejo, zakaj uporabljajo prav to poimenovanje in kako se njegov pomen razlikuje od drugih.

Tako se v strokovni literaturi ob vrstnem pridevniku *popularni* uporabljajo naslednji samostalniki: tisk, dnevniki, časopis, mediji, teksti in novinarstvo. Kot samostalnik pa se pojavlja tudi poimenovanje *popularizacija*.

Podobno se ob vrstnem pridevniku *rumeni* pojavljajo naslednji samostalniki: časopis, tisk, mediji, novinarstvo, novinar, časnikarstvo in žurnalizem.

Ob vrstnem pridevniku *tabloidni* strokovnjaki uporabljajo naslednje samostalnike: tisk, mediji, govorice, novinarstvo, edicije, časopisi in redakcije. Zasledili pa smo tudi poimenovanje *tabloid* in *tabloidizacija*.

Ob vrstnem pridevniku *senzacionalistični* so uporabljani samostalniki časopis, novinarstvo, časopisni naslovi, tisk, tabloidi in pisanje. Pojavljata pa se tudi samostalnika *senzacionalizem* in *senzacionalizacija*.

Pomene samostalnikov, ki se najpogosteje pojavljajo ob analiziranih vrstnih pridevnikih, definira že Slovar slovenskega knjižnega jezika³:

³ Nekateri analizirani samostalniki imajo po Slovarju slovenskega knjižnega jezika več pomenov. Navajamo samo tiste, ki so za našo analizo pomembni.

tisk –a *m* nav. ed. sredstvo za javnosti namenjeno objavljanje sporočil, besedil v tiskani obliki, navadno časopisi, revije: tisk je o dogodku obširno poročal; mnenje, pisanje tiska; izjava za tisk; dnevni ali informativni tisk *dnevniki, tedniki za sprotno obveščanje javnosti*

mediji –a *m* knjiž. sredstvo, pripomoček: televizija je važen medij za informiranje ljudi, dramatika je njegov glavni izpovedni medij; propagandni mediji, medij sporazumevanja teh ljudi je angleščina / publ. množični mediji *časopisje, radio, televizija*

novinarstvo –a *s* dejavnost novinarjev

časopis –a *m* dnevno ali tedensko glasilo za obveščanje javnosti

dnevnik –a *m* časopis, ki izhaja vsak dan

žurnalizem –a *m* knjiž. časnikaštvo: ukvarjati se z žurnalizmom

edicija –e *ž* tiskano delo, ki izide enkrat; izdaja: večerna edicija časopisa

Pomeni samostalnikov, ki se pojavljajo ob vrstnih pridevnikih, so torej jasni ter v novinarski stroki in laični javnosti pogosto uporabljeni. Jasno je tudi, kakšne so razlike med temi samostalniki. Namesto zaznamovanih samostalnikov žurnalizem in časnikaštvo je terminološko ustaljeno poimenovanje novinarstvo in kot tako nevtrarno. V stroki se je prav tako ustalila razlikovalna raba za dnevnik in časopis, česar pa SSKJ ne izkazuje natančno. Naša naloga je torej pojasniti pomene vrstnih pridevnikov *senzacionalistični, rumeni, tabloidni* in *popularni*. Nepojasnjen ostaja tudi pomen besed *tabloid, popularizacija, senzacionalizacija* in *tabloidizacija*. Pri določanju pomenov si bomo pomagali z načeli terminologije.

3.1 Načela terminologije

Da bi se novinarstvo približalo kriterijem profesije, je nujna tudi urejenost strokovnih poimenovanj. Načela terminologije⁴ pa določajo, kdaj lahko določeno poimenovanje postane termin. To je namreč veda o pojmi in njihovih poimenovanjih v okviru strokovnih jezikov (Vintar 2000/2001: 2). Je pomemben del besednega zaklada, ki med drugim odraža dogajanja v določeni družbi, življenje neke skupnosti v celoti, suverenost narodnega jezika in naroda kot takega (Humar 2004: 18). Razen na uveljavljenih strokovnih, znanstvenih in tehničnih področjih se strokovno izrazje rabi in razvija na vseh specializiranih področjih človekovega udejstvovanja in znanja (npr. športna terminologija, kulinarična terminologija itd.) (Vintar 2000/2001: 2). Terminologija je tudi dejavnost, ki vpisuje termine⁵ oziroma pojme v sistem pojmov. Tako nastane terminološki zbir podatkov, ki ponuja natančno definicijo pojmov in razmerij med njimi (Felber 1984: 189).

Da pa bi analizirana poimenovanja, ki so predmet diplomske naloge, nekoč postala termini, se pravi del novinarske profesije, morajo najprej ustrezati načelom terminologije. Gre za teoretična načela izrazoslovja, to so zahteva po **enoumnosti** (znotraj te zahteve deluje zahteva po ujemanju med pojmovnim svetom in poimenovalnim sistemom stroke), po **knjižnosti** (podrejanje pravilom knjižnega jezika), po **čustveni nezaznamovanosti** (neekspresivnost) in **kratкости** strokovnega izraza (pri čemer je zaželena enobesednost, vendar je ni mogoče vedno uresničiti. Iz vseh teh zahtev izhaja zahteva po ustaljenosti termina, tj. zahteva, ki velja za jezik sploh (Kalin Golob 2001: 104).

Podobna načela povzema standard ISO, ki od termina zahteva, da mora biti:

- lingvistično pravilen,
- točen,

⁴ Veda, ki se ukvarja s strokovnim izrazjem, je torej poimenovana *terminologija*, vendar je terminologija tudi seznam strokovnih izrazov, urejen večinoma po kriterijih pripadnosti posamezni stroki. Neželeno sinonimnost odpravljata slovenska izraza, in sicer *izrazoslovje* za nauk, vedo o strokovnih izrazih, in *izrazje* za seznam posebnih jezikovnih znakov, ki poimenujejo nevsakdanje, strokovne sfere življenja (Kalin Golob 2001: 106).

⁵ Termin oziroma strokovni izraz je beseda oziroma besedna zveza, ki poimenuje pojme določene stroke, panoge (Tavzes 2004: 58). Za izrazje stroke nasploh uporabljamo v slovenščini zvezo *strokovni izraz* ali prevzeto besedo *términ* (Kalin Golob 2001: 106).

- jedrnat/kratek,
- omogočati mora enostavne izpeljanke,
- enopomenski (Vintar 2000/2001: 4).

Tudi Felber (1984: 189) v svojem izčrpnem delu o terminologiji navaja naslednja načela:

- izbira med nasprotujočimi si pojmi: če za neko dejavnost ali predmet obstajata dve ali več poimenovanj, se je treba odločiti, kateremu terminu bomo dali prednost,
- kratkost termina: je eno izmed osrednjih načel, ko oblikujemo nov termin; natančnost izraza zelo pogosto povzroča manj težav v govorjenju in razumevanju,
- že uveljavljeni termini naj se ne spreminjajo, če to ni nujno potrebno.

Če načela posameznih strokovnjakov združimo, terminologijo vodijo naslednja načela, ki jih bomo skušali izpolniti:

- **enournost**: en termin naj ima le en pomen; pri tem načelu nas čaka veliko dela,
- **knjižnost**: vsi analizirani izrazi so knjižni,
- **čustvena nezaznamovanost**: vse besede, ki sestavljajo analizirana poimenovanja, morajo biti čustveno nezaznamovane, zato moramo med našimi poimenovanji izločiti tiste, ki že nosijo slabšalno konotacijo,
- **kratkost**: ideal enobesednosti sicer ni dosežen (z izjemo *tabloida*), vendar so tudi besedne zveze pridevnika in samostalnika ustrezne,
- **točnost**: to načelo ni dosežno, saj točnost pomena, ki naj bi ga imel posamezni termin, še ni dosežena,
- **enostavne izpeljanke**: to načelo je izpolnjeno, saj je iz vseh analiziranih poimenovanj mogoče enostavno izpeljati druge besedne vrste (*tabloid* → *tabloiden*, *tabloidni*),
- **ustaljenost**: poimenovanja in njihovi pomeni so v strokovni in laični javnosti neurejena, zato bomo na podlagi analize strokovne literature ugotovili, katera poimenovanja so najbolj ustaljena in zanje predlagali pomene.

4. IZHODIŠČA ZA DEFINICIJE POSAMEZNIH POIMENOVANJ

V nadaljevanju se bomo najprej lotili iskanja pomenov analiziranih vrstnih pridevnikov in razlik med njimi. Izhodišča bomo poiskali v analizirani strokovni literaturi, in sicer tako, da bomo izluščili značilnosti, ki so po mnenju strokovnjakov povezane s posameznim vrstnim pridevnikom. Nato bomo preverili, ali so med njimi razlike. Ker vse analizirane vrstne pridevnike strokovnjaki najraje postavljajo nasproti še dvema vrstnima pridevnikoma, ki se pogosto pojavlja v novinarstvu, to sta *resni* in *kakovostni*, bomo poiskali tudi, kakšne pomene v strokovni literaturi nosita ta vrstna pridevnika. Šele nato, ko bomo dobili celovit vpogled, bomo lahko na podlagi analizirane strokovne literature predlagali definicije. Te bomo, kljub temu da terminološkega slovarja za novinarstvo še ni, poizkušali čim bolj približati slovarskemu načinu zapisovanja definicij terminov.

4.1 Uporaba vrstnega pridevnika *resni* in *kakovostni* v strokovni novinarski rabi

Manca Košir (2003: 46) piše o *kakovostnem tisku*. Ta je po njenem mnenju elitni tisk, ki preskrbuje državljane z informacijami, relevantnimi za delovanje demokracije. Karmen Erjavec (1988: 107) pa omenja *kakovostni časopis*, katerega naloga je, da informira bralno občinstvo, predstavi dogodke, težnje in ideje na takšen način, da bralci ob koncu branja vedo več, kot so vedeli ob začetku prebiranja časopisa. Da bi novinarski prispevki informirali, morajo biti napisani jasno, razumljivo in točno. Pravi še (1995: 40), da je ažurnost pri *kakovostnem tisku* dnevna. Connell (1993: 239) omenja *resni tisk*, ki prostor namenja temam javnega pomena.

Resno je v novinarstvu običajno enačeno s tradicionalnimi novinarskimi vrednotami. Tako Bromley (1994: 10) pravi, da v skladu s konvencionalno definicijo novinarstvo poudarja pomembnost novice in si prizadeva za racionalno pisanje o političnih, ekonomskih in družbenih idejah in informacijah. Karmen Erjavec in Zala Volčič (1999: 19) ravno tako definirata novinarstvo:

Svobodno novinarstvo je temeljni pogoj za obstoj demokracije. Novinarji in mediji izpolnjujejo mnogo nalog: obveščajo občinstvo in nadzorujejo oblast, zagotavljajo informiranost o gospodarstvu, seznanjajo občinstvo z neodkritimi dejstvi, z rednim informiranjem dokumentirajo čas, z razvedrilom zagotavljajo pestrost in zadovoljujejo tudi potrebe po zabavnih vsebinah, so substitut za človeške odnose, zagotavljajo prostor za javno predstavljanje idej, določajo pomembnost družbenih tem itd. (Erjavec in Volčič 1999: 19).

Milosavljevič (2003: 13) pa opisuje idealne razmere za medije, ki jih še ni prizadela *popularizacija*. Po njegovem gre pri *resnih* medijih za:

... predstavljanje kompleksnih družbenih problemov, vprašanj in razprav na čim bolj razumljiv in atraktiven način, ki naj v idealnih razmerah in idealnem okolju ne bi posegal v poročevalsko dejavnost in si jo prilagajal, ampak naj bi bil le sredstvo za uspešno in zanimivo predstavitev določene problematike čim večjemu številu ljudi. S tem naj bi pripomogel tudi k vzpostavljanju in ohranjanju funkcije medijev kot prostora javnega razpravljanja, razmišljanja in predstavljanja pomembnih tem in problemov.

Če te definicije združimo, se *resni* in *kakovostni* v novinarstvu nanašata na naslednje značilnosti: zagotavljanje demokracije; informiranje občinstva; podajanje vedno novih informacij; jasni, razumljivi in točni novinarski prispevki; obravnavanje tem javnega pomena; dnevna ažurnost; nadzor oblasti; podajanje neodkritih dejstev; dokumentiranje dejstev; prostor javne predstavitve idej; določanje pomembnosti družbenih tem; predstavljanje kompleksnih družbenih problemov.

4.2 Izhodišča za definicije vrstnih pridevnikov *popularni, senzacionalistični, rumeni in popularni*

Strokovnjaki iz drugega poglavja diplomske naloge so posamezne analizirane vrstne pridevnike povezovali z naslednjimi značilnostmi:

- *Popularni* (mediji, novinarstvo, tisk ...): od resnega se ločuje po izboru tem in posebnem načinu podajanja zgodb; pomeni slabo upoštevanje tradicionalnih novinarskih vrednot; pospešeno nadomeščanje resnega v novinarstvu; je vir zdravega razuma v družbi; neosredotočenost na ažurnost; politična konotacija je manj pomembna, bolj se osredotoča na škandale, čenče, kriminal in šport; jezik je pogovorni; poudarek na velikih naslovih in fotografijah; novice se vedno bolj enačijo z zabavo; med analiziranimi vrstnimi pridevniki se je pojavil prvi; je nadpomenka tabloidov in rumenih medijev.
- *Rumeni* (mediji, novinarstvo, tisk ...): je nasprotje resnemu v novinarstvu; *rumeno* v novinarstvu zaznamujeta *senzacionalizem* in čustveni prizvok; vrednostno bolj nevtralna oznaka je popularni; dobiva vse bolj prodorne, radikalne in šokantne dimenzije, kar jim omogočajo trenutne tržne razmere; osrednja naloga je zabava bralcev; v ospredju je senzacionalizem; slabšalno poimenovanje v novinarstvu.
- *Tabloidni* (mediji, novinarstvo, tisk ...): ne pokriva novic s področja politike, ekonomije in tradicionalnih resnih novic; resno v novinarstvu ga zavrača; novice postajajo del zabavne industrije, ne pa forum za informirano debato o pomembnih temah; ustreza le najslabšemu okusu javnosti; poenostavlja, pooseblja, išče senzacije in škandale; niža standard javnega diskurza; predstavlja grožnjo demokraciji; hkrati je alternativa temam, formi in občinstvu medijske elite; je del *popularnega* v novinarstvu; značilni so senzacionalizem, čustvenost, pretirano poenostavljanje kompleksnih tem in širjenje laži; manjša velikost kot pri resnih časopisih.
- *Senzacionalistični* (mediji, novinarstvo, tisk ...): je manj vredno v novinarstvu; poseben prikaz novic in pogledov.

5. PREDLOGI ZA REŠITEV TERMINOLOŠKE NEUREJENOSTI

5.1 Predlogi definicij vrstnih pridevnikov *popularni, rumeni, senzacionalistični* in *tabloidni*

Pri analizi strokovne literature nas je presenetila ugotovitev, da jasne definicije, na katero bi se pri določanju pomenov vrstnim pridevnikom *popularni, senzacionalistični, rumeni* in *tabloidni* lahko oprli, v strokovni literaturi nismo našli. Zato lahko o razlikovanju med posameznimi pridevniki sklepamo le iz poudarkov, ki jim jih strokovnjaki in pisci pripisujejo. Med avtorji, ki so se vendarle vsaj dotaknili razlik med posameznimi pridevniki, pa pozornost vzbujata predvsem slovenska avtorja Milosavljevič in Lutharjeva.

Milosavljevič (Bezjak In Stepišnik v Media Watch, <http://mediawatch.mirovni-institut.si/bilten/seznam/20/medjavno/index.html#7>) pravi, da so že v Jugoslaviji obstajale edicije, ki bi jim pogojno lahko rekli *rumeni tisk*. Šlo je za *popularni tisk*, ki temelji na zapisih o tujih zvezdnikih, čeprav je bilo tudi nekaj poročanja o domači estradi. Milosavljevič (prav tam) tudi trdi, da je treba ločiti med *rumenim* in *popularnim tiskom*. *Popularni tisk* je bolj nevtralen izraz, a obravnava iste teme:

Piše se o znanih osebnostih in njihovih škandalih. A gre za časopisje, ki je bolj kakovostno od rumenega tiska. Pri pisanju o slavnih so veliko bolj temeljiti, naklade so lahko podobne. Biti popularen še ne pomeni, da si nekakovosten. Obravnavati slavne ni ekvivalentno biti cenen. Vse skupaj se lahko počne na osnovi preverjenih informacij, uravnoteženega poročanja, novinarji se lahko držijo kodeksov.

Milosavljevič (prav tam) govori tudi o prijaznem zabavjaškem tisku, saj črta znotraj *popularnega tiska* in prehod v čisto – ceneno in plehko – *rumenost* pri nas še ni jasna. To se bo izkristaliziralo z razvojem še hujših pojavnih oblik *rumenega tiska*.

Tudi Lutharjeva (1998: 23, 37) pravi, da je pojem *rumeni tisk* dobil pomen vsiljivosti, vulgarnosti, podžigajočega hujskaštva, neodgovornega *senzacionalizma*, in dodaja, da je ta *populizem* daleč od *rumenega tiska* in akcijskega novinarstva.

Oba torej pridevnik *popularni* v novinarstvu opisujeta kot veliko bolj nevtrana od pridevnika *rumeni*. Poleg tega večina strokovnjakov, ki smo jih vključili v našo analizo, *popularnega* v novinarstvu ni povezovala s *senzacionalizmom*, ampak ga postavlja na nasprotni pol resnemu tisku, ki se od njega loči predvsem v odsotnosti političnih, gospodarskih, socialnih in drugih tem, ki so tradicionalno razumljene kot resne. Poleg tega je pridevnik *popularni* bolj nevtralen, saj avtorji o njem ne govorijo kot o slabšalnem, medtem ko imata po opisovanju Korošca in Bromleya pridevnika *rumeni* in *tabloidni* slabšalno konotacijo. Kar je še posebej pomembno, pa je to, da sta pridevnika *tabloidni* in *rumeni* tesno povezana s *senzacionalizmom* kot njuno definicijsko prvino.

Predlagamo torej, da se poimenovanja *popularni tisk/mediji/novinarstvo*⁶ nanašajo na vmesno stopnjo med resnim tiskom ter na drugi strani *rumenim* in *tabloidnim tiskom/mediji/novinarstvom*. Ker pa je skupna lastnost obeh – *rumenega* in *tabloidnega tiska/medijev/novinarstva* – senzacionalizem, predlagamo, da to izkoristimo za oblikovanje njune nadpomenke.

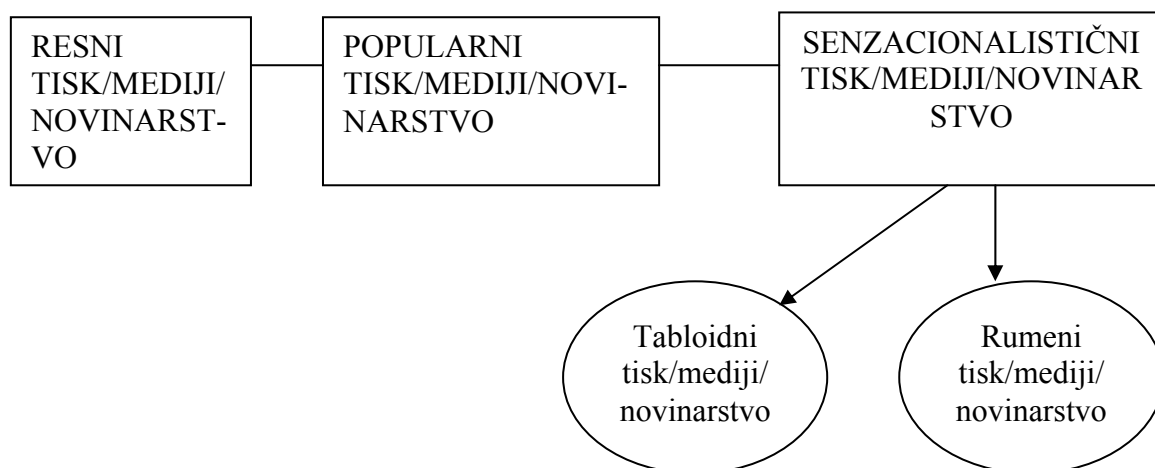
V analizirani literature je vrstni pridevnik *senzacionalistični* najredkeje omenjen. Edina značilnost, ki jo lahko izluščimo, je ta, da gre za poseben način upovedovanja novinarskih zgodb.

Vrstni pridevnik *senzacionalistični* je izpeljan iz samostalnika *senzacionalizem*, ki po Slovarju slovenskega knjižnega jezika pomeni *vzbujanje razburjanja, govoric v javnosti*. Pridevnik *senzacionalistični* torej prenese lastnosti senzacionalizma na področje tiska, medijev in celo novinarstva. Zato za nadpomenko *rumenemu* in *tabloidnemu tisku* predlagam poimenovanje *senzacionalistični tisk*.

⁶ Strokovnjaki analizirane vrstne pridevnike sicer povezujejo tudi z drugimi samostalniki (omenjeni so v 3. poglavju), vendar so daleč najpogostejši samostalniki *tisk*, *mediji* in *novinarstvo*, zato bomo nadaljnjo analizo navezali le na te tri samostalnike.

Iz tega sledijo naslednji odnosi med posameznimi analiziranimi poimenovanji. Najlažje jih predstavimo na sliki.

Shema 1: Razmerja nad- in podpomenskosti med posameznimi analiziranimi poimenovanji.

Tako lahko ponudimo naslednje definicije posameznih vrstnih pridevnikov, ki jih analiziramo:

populárni (angl. *popular*) publ. kar tematsko upoveduje pretežno politične in/ali ljubezenske zgodbe, kriminal, slavne osebe in/ali osebne tragedije vsakdanjega življenja, vendar na kakovosten način brez prvin senzacionalizma: popularno novinarstvo, popularni medij, popularni tisk

senzacionalistični (angl. *sensational*) publ. kar tematsko upoveduje pretežno politične in/ali ljubezenske škandale, kriminal, slavne osebe in/ali osebne tragedije vsakdanjega življenja, in sicer na senzacionalističen način: senzacionalistično novinarstvo, senzacionalistični medij, senzacionalistični tisk; delitev na *rumeni* in *tabloidni*

Določiti je treba še meje med *taloidnim* in *rumenim* v novinarstvu. Pri tem je treba opozoriti na to, da avtorji ta pridevnika občasno označujejo kot slabšalna. Če bi bila vrstna pridevnika vrednostno v resnici označena kot slabšalna in bi bila čustveno zaznamovana, bi to pomenilo, da ne moreta postati termina, saj ne bi ustrezala načelom terminologije, ki zahteva tudi čustveno nezaznamovanost termina. Termin torej ob sebi ne sme imeti kvalifikatorja, ki

označuje slabšalni pomen. Poimenovanji opozarjata na razliko v kakovosti med resnim in tabloidnim oziroma rumenim v novinarstvu. Izpustitev teh dveh pridevnikov iz terminologije bi pomenila ponovno neurejenost na področju novinarske terminologije. Tako predlagamo, da poimenovanja *rumeni* tisk/mediji/novinarstvo in *tabloidni* tisk/mediji/novinarstvo, ki so tudi zelo dobro uveljavljena in velikokrat uporabljena poimenovanja, uvrstimo v nabor novinarskih terminov.

Tako je treba postaviti ločnice med *rumenim* in *tabloidnim*. Pri natančni analizi strokovne literature smo opazili le eno razliko med vrstnima pridevnikoma, na katero posredno opozarjajo strokovnjaki in pisci. Gre za delitev glede na izbor tem, ki se jih posamezna vrsta tiska loteva na svojih straneh. Strokovnjaki pridevnik *tabloidni* veliko bolj kot *rumeni* povezujejo z znanimi osebnostmi. Tako Franklin in ostali pravijo, da se je *tabloidni tisk* že od vsega začetka zanimal za spolnost in zvezde, Connel pravi, da gre v njem predvsem za zgodbe o dvomljivem obnašanju znanih osebnosti, Rudin in Ibbotson pa ravno tako govorita o tem, da se zgodbe v tej vrsti tiska običajno sučejo okoli škandalov in nemogočega obnašanja znanih osebnosti (glej stran 15–19). Po drugi strani avtorji *rumeni tisk* veliko manj povezujejo le z znanimi osebnostmi, ampak je nabor tem precej širši. Tako na primer Watson pravi, da se *rumeni tisk* nanaša na škandale, korupcijo in umore, posebej pa o znanih osebnostih ni govora (glej stran 15–19).

Vrstni pridevnik *tabloidni* in samostalnik *tabloid* sta tudi povezana s posebnim formatom, ki je po mnenju strokovnjakov manjši kot pri resnih časopisih. Poleg tega so zanju značilni veliki naslovi in fotografije. Ker je treba terminologijo poenotiti, predlagamo, da tudi vrstni pridevnik *tabloidni* povežemo le z vsebinskimi značilnostmi, kot to velja za ostale tri analizirane vrstne pridevnike, značilnosti forme pa prepustimo samostalniku *tabloid*, za katerega bomo definicijo predlagali kasneje. S tem tudi ohranimo možnost, da se vrstni pridevnik *tabloidni* nanaša tudi na druge vrste medijev, ne le na tisk.

Tako se po našem predlogu pomena *tabloidnega* in *rumenega* v novinarstvu glasita takole:

tabloidni (angl. *tabloid*) publ. kar tematsko upoveduje predvsem ljubezenske in druge škandale znanih osebnosti (običajno filmskih, glasbenih in športnih zvezd ter ljudi iz sveta mode), in sicer na senzacionalističen način: tabloidno novinarstvo, tabloidni medij, tabloidni tisk

rumèni (angl. *yellow*) publ. kar tematsko upoveduje predvsem politične in/ali ljubezenske škandale, tragedije, kriminal in osebne tragedije vsakdanjega življenja, in sicer na senzacionalističen način: rumeno novinarstvo, rumeni medij, rumeni tisk

5.2 Predlog definicije samostalnika *tabloid*

O poimenovanju *tabloid* smo iz analizirane literature, v kateri je od vseh analiziranih poimenovanj daleč najpogostejše omenjan, izvedeli naslednje značilnosti: samostalnik se je najprej nanašal le na tisk, nato pa se je njena uporaba razširila tudi na ostale medije; gre za časopise polovične velikosti, kjer je veliko fotografij in velikih naslovov, novice pa so kratke; značilne so laži, *senzacionalizem*, želja učinkovati na bralca, pogovorni jezik in komercialnost.

Značilnosti *tabloidov*, na katere opozarjajo strokovnjaki, lahko torej razdelimo v dve skupini: vizualne in vsebinske. Med vizualne lahko na primer štejemo majhen format, velike fotografije in naslove, med vsebinske pa izbor tem, senzacionalizem in željo po učinku na bralca.

Posebno pozornost pritegujejo tudi Milosavljevičeve besede (glej stran 15), ko razlikuje med *tabloidi* po formi in *tabloidi* po vsebini. Namesto tega pa predlagamo razlikovanje med poimenovanjema *tabloid* in *tabloidni tisk*. Prvi bi se ujemal s Milosavljevičevim *tabloidom* po formi, slednji pa s *tabloidom* po vsebini (zanj smo definicijo že predlagali v predhodnem poglavju).

Predlagamo torej, da *tabloide* definiramo kot vrsto tiskovine in ne kot posebno pozvrst tiska. Gre naj za popolnoma vizualno lastnost posamezne publikacije, za katero je značilna posebna forma. Kot na primer takoj prepoznamo knjigo, resni časopis ali revijo, bi lahko po predlagani definiciji zaradi njegovih specifičnih lastnosti takoj prepoznali *tabloid*.

Predlagamo naslednjo definicijo:

tabloíd (angl. *tabloid*) ~a *m* vrsta časopisne tiskovine, za katero je značilna največ polovična velikost resnega časopisa in ki z velikimi fotografijami in poudarjenimi naslovi pri bralcu ustvarja občutek dinamičnosti; lahko gre za vse vrste publikacij: dnevnike, tednike, mesečnike ⁷

5.3 Predlog definicije samostalnikov *tabloidizacija, popularizacija in senzacionalizacija*

Iz analize strokovne literature lahko izluščimo naslednje lastnosti posameznih poimenovanj:

- *Popularizacija*: kaže se v poplavi infozabave in v tem, da se značilnosti *popularnega tiska* prenašajo tudi na radio in televizijo; njena posledica je infozabava, ki govori o resnih temah in o govoricah in mehkih novicah.
- *Tabloidizacija*: gre za širjenje lastnosti *tabloidnega tiska* na ostale zvrsti novinarstva; gre za časopisni stil pripovedovanja zgodb, osredotočen na osebno pripovedovanje o posameznikih.
- *Senzacionalizacija*: kaže se v pogostejšem pisanju o nasilnem kriminalu.

Iz pisanja strokovnjakov je torej jasno, da gre za prenos značilnosti *tabloidnega, senzacionalističnega in popularnega* v novinarstvu s tiska tudi na ostale vrste medijev. Zanimivo je, da pri analiziranih avtorjih nismo posebej zasledili izraza *rumenizacija*, zato tega poimenovanja ne bomo upoštevali.

⁷ Če bi pri označevanju časopisov za tabloid dosledno upoštevali vse navedene kriterije, bi zaradi velikosti v slovenskem medijskem prostoru le časopis Delo ustrežal resnemu časopisu, saj ima edini velik format. Zato predlagamo, da pri označevanju tiskovine kot tabloida upoštevamo vizualni vtis v celoti in format zanemarimo, če se izkaže, da naslovi in fotografije na želijo pritegovati pozornosti. Tako na primer Dnevnik in Večer sodita med resne časopise, čeprav njun format ne ustreza temu kriteriju.

Samostalnik *popularizacija* v Slovarju slovenskega knjižnega jezika že ima svoj pomen, in sicer pomeni glagolnik od *popularizirati*. *Popularizirati* pa ima pomen *delati, da kaj postane splošno znano, priljubljeno ali razširjeno*. Ta definicija pa rabi strokovnjakov, ki smo jo zasledili, ne ustreza popolnoma, ampak ima še dodatni pomen.

Za razliko od *popularizacije* samostalniki *senzacionalizacija* in *tabloidizacija* v Slovarju slovenskega knjižnega jezika nimajo svojega pomena. V povezavi s *senzacionalizacijo* najdemo le samostalnik *senzacionalizem*, kar smo že omenili.

Tabloidizacija pa pomeni širjenje značilnosti *tabloidnega tiska* in *tabloidov* na ostale medije. Strokovnjaki pri tem izpostavljajo predvsem televizijo. Breda Luthar (1998: 7) na primer govori o teletabloidih. Po njenem gre za »... *preoblikovanju televizijskega žurnalizma v popularno kulturo /.../ novice kot posredovanje informacij in obveščanje je nadomestil model novic – stiliziranega razvedrila in družabne situacije*«. Dodaja tudi (1998: 9), da se v teletabloidnem novinarstvu srečujejo politika in pop kultura, informiranje in razvedrilo, melodrama in informacija, informiranje in moraliziranje, preiskovanje in kramljanje. John Langer (1998: predgovor) pa je izbral poimenovanje *tabloidna televizija*, za katero pravi, da se v televizijskih programih izredno povečuje število nenovic o nedogodkih, kamor je prištel požare, poplave, nesreče, življenja zvezd, heroje, krizne situacije, srečne preobrate in vreme. Po njegovem mnenju je treba tudi te novice obravnavati enako kot resne novice, saj gre za posebno vrsto kulturnega diskurza.

V besedi *tabloidizacija* sta torej združena oba vidika: širjenje lastnosti *tabloidov*, na primer v barvitih in kričečih studiih pogovornih oddaj, predvsem pa gre za širjenje lastnosti *tabloidnega tiska*, saj gre za predstavljanje zvezdniških afer, pa tudi dogodkov iz zasebnosti politikov v obliki ozgodbenih novic.

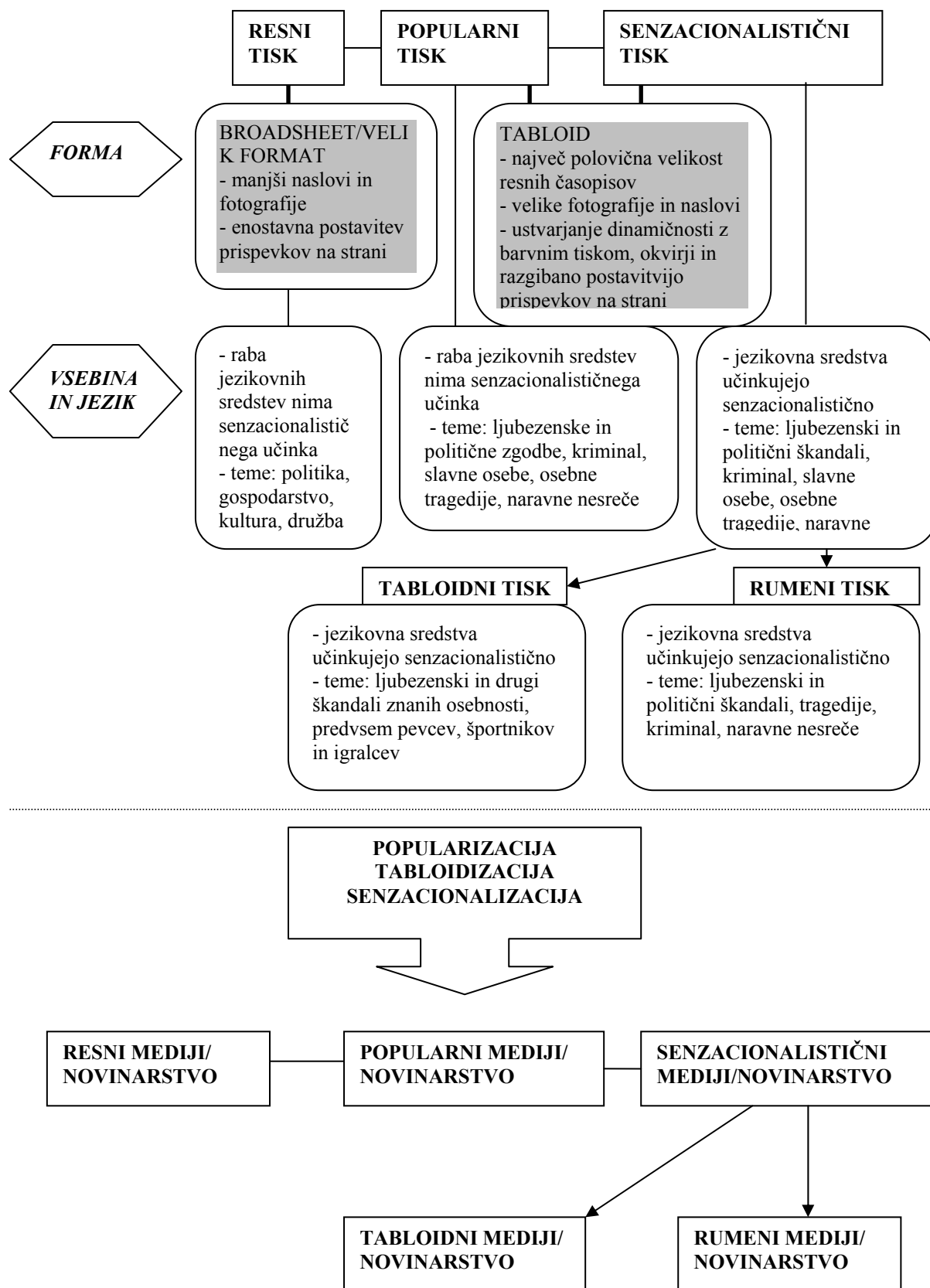
Tako predlagamo naslednje pomene:

popularizácija (angl. *popularisation*) ~e ž proces, v katerem se značilnosti popularnega tiska širijo med druge vrste medijev; gre za tematsko upovedovanje predvsem političnih in/ali ljubezenskih zgodb, kriminala, slavnih oseb in osebnih tragedij vsakdanjega življenja, vendar na kakovosten način brez prvin senzacionalizma

senzacionalizácija (angl. *sensationalisation*) ~e ž proces, v katerem se senzacionalistični način obravnavanja tematik širi s senzacionalističnega tiska med druge vrste medijev; gre za tematsko upovedovanje predvsem političnih in/ali ljubezenskih škandalov, kriminala, slavnih oseb in osebnih tragedij vsakdanjega življenja

tabloidizácija (angl. *tabloidisation*) ~e ž proces, v katerem se značilnosti tabloidov in tabloidnega tiska širijo med druge vrste medijev, predvsem na televizijo; senzacionalistično, dinamično in grafično živahno upovedovanje ljubezenskih in drugih škandalov znanih osebnosti (običajno filmskih, glasbenih in športnih zvezd ter ljudi iz sveta mode)

Shema 2 Grafični prikaz definicij posameznih poimenovanj in odnosov med njimi.⁸

⁸ Tabelo smo uskladjali z nasveti dr. Marka Milosavljeviča, ki je, kot smo že omenili, med redkimi avtorji, ki se ukvarjajo s problematiko, na katero se nanaša ta diplomska naloga.

6. RAZVRSTITEV SLOVENSKEGA TISKA V PREDLAGANO KATEGORIZACIJO

Za potrditev, da se naša predlagana kategorizacija tudi v praksi obnese, bomo vanjo poizkušali razvrstiti nekaj predstavnikov slovenskih medijev. Odločili smo se, da se bomo osredotočili na tiskane medije. Tako smo si za praktični del izbrali analizo Nedeljskega dnevnika, Direkta, Slovenskih novic, Lady in Nove. Ker kategorizacija sloni na razlikovanju poimenovanj od resnega tiska, bomo v analizo zajeli tudi Delo, ki je tradicionalno najbolj resen slovenski časopis.

Analizirali bom vse vidike senzacionalizma, ki smo jih ugotovili v prvem delu naloge. Pogledali bomo torej, kako se kaže v velikosti časopisa, velikosti fotografij in naslovov ter kako dinamična je razporeditev prispevkov in fotografij na straneh. Nato se bomo lotili analize vsebine in pogledali, katerim temam dajejo prednost izbrane publikacije. V analizo pa bomo dodali tudi jezikovno analizo besedil. Ugotovili bomo, kako, če sploh, se senzacionalizem odraža v jeziku, ki je značilen za posamezno analizirano publikacijo.

Za analizo smo izbrali 3. oktober 2006 in vanjo vključili edicije Dela, Direkta in Slovenskih novic, ki so izšle na ta dan. Izbrali smo še Lady, ki je izšla 27. septembra, Novo, ki je izšla 25. avgusta, in Nedeljski dnevnik, ki nosi datum izida 8. oktober 2006.

6.1 Predstavitev analiziranih publikacij

Revija Nova (Priloga A) izhaja enkrat na teden, in sicer ob petkih. Na slovenskem trgu se je pojavila leta 2002, izdaja pa jo založniška hiša Burda Slovenija. Glavna urednica je Maruša Penzeš. Izhaja v nakladi dobrih 39.000 izvodov.

Lady (Priloga B), ki ima ravno tako kot Nova format revije, je na slovenskem trgu dlje časa kot Nova, in sicer 16 let. Ureja jo Jelka Sežun, izdaja pa podjetje Delo Revije. Izhaja vsako sredo, naklada pa je 62.000 izvodov.

Dnevnik Direkt (Priloga C) izhaja dobro leto dni. Bralcem je na voljo vsak dan v tednu, razen ob nedeljah. Ureja ga Bojan Požar, ki ima dolgoletne izkušnje s pisanjem o večjih in manjših škandalih slavnih in politikov. Pred tem je namreč urejal tedensko prilogo Bulvar v Slovenskih novicah. Direkt izhaja v okviru Časopisne družbe Dnevnik, tiskana naklada pa je 30.000 izvodov.

V okviru iste časopisne hiše izhaja tudi Nedeljski dnevnik (Priloga Č), in sicer je na trgu že od leta 1961. Izhaja vsako sredo, nosi pa datum nedelje, ki sledi tej sredi. Naklada je 147.000 izvodov. Odgovorni urednik je Zlatko Šetinc.

V okviru Časopisne hiše Delo pa izhaja dnevnik Delo (Priloga D), in sicer je prvi izvod izšel leta 1959. Izhaja vsak dan v tednu, razen ob nedeljah. Odgovorni urednik je Peter Jančič. Naklada je okoli 72.000.

Tudi Slovenske novice (Priloga E) izhajajo v okviru Časopisne hiše Delo. Na trgu so od leta 1991. Odgovorni urednik je Marjan Bauer. Novice izhajajo v nakladi 99.000 izvodov.

6.2 Nacionalna raziskava branosti

Nacionalna raziskava branosti (Nacionalna raziskava branosti, <http://www.nrb.info/podatki/index.html>) iz prvega polletja letošnjega leta kaže, da imajo analizirani mediji pomembno mesto na slovenskem trgu.

Tabela 1: Rezultati nacionalne raziskave branosti za analizirane edicije za prvo polletje leta 2006.

	Doseg enega izida – VALUTA	v 1000
Dnevniki		
Slovenske novice	20,1	344
Delo	11,4	195
Direkt	5,0	86
Tedniki		
Nedeljski dnevnik	25,2	430
Lady	16,5	282
Nova	4,6	79

Vir: Nacionalna raziskava branosti, <http://www.nrb.info/podatki/index.html>.

Nacionalna raziskava branosti je pokazala, da so Slovenske novice med vsemi slovenskimi dnevniki najbolj bran časopis, na drugem mestu je Delo, Direkt pa za Dnevnikom in Večerom zaseda peto mesto. Nedeljski dnevnik je najbolj bran med tedniki. Lady je na drugem mestu. Nova zaseda deseto mesto med 22 tedniki, ki izhajajo v Sloveniji.

6.3 Strokovnjaki o analiziranih publikacijah

Večina izmed analiziranih publikacij je v letih svojega izhajanja dvignila že dovolj prahu, da so jih v analize vključili tudi strokovnjaki. Za lažje izhodišče analize navajamo nekaj ocen, ki so jih podali slovenski strokovnjaki in pisci. To nam bo služilo za spoznavanje posamezne publikacije in izhodišča za analizo.

Delo je tudi po mnenju konkurence, v tem primeru Mladine (Jure Trampuš na Mladina, http://www.mladina.si/tednik/200541/clanek/slo-tema--jue_trampus), *najvplivnejši slovenski dnevnik*, ki pa nikakor ni brez težav. Te so po eni plati finančne, po drugi strani pa jih je Danilo Slivnik v intervjuju, takrat še bodoči član uprave Dela, opisal z naslednjimi besedami (prav tam): »V zadnjem času se je Delo preveč spolitiziralo. Je preveč enostransko politično, zapustilo je osnovno, temeljno stvar. /.../ Delo je imelo v zadnjem času nekaj namišljenih afer. Recimo o Erjavcu.«

Milosavljevič (Sonja Vogrič, Dnevnik, 17. 9. 2005) o Lady meni, da uspeva, pogosto kot OK, People in Hello na zahodu, s prijaznimi zgodbami, narejenimi s paktom z osebami, ki se v teh zgodbah pojavljajo in ki pogosto načrtujejo in tudi lansirajo te zgodbe. Čeprav zgodbe načrtujejo in lansirajo tudi akterji zgodb v Novi, le da tam razkrijejo kakšno domnevno škandalozno reč in jih pri tem poslika kvazipaparaco – kvazi zato, ker je večina zgodb dogovorjenih in ker gre za vzajemni dogovor, namenjen promociji osebe in hkrati revije.

Milosavljevič (Media Watch, <http://mediawatch.mirovni-institut.si/bilten/seznam/20/medjavno/index.html#7>) še pojasnjuje:

Lady je bolj zabavnaški tisk kot popularni. Popularni tisk namreč nenehno govori o neprijetnih dogodkih in stvareh, a je način dela kvaliteten. Zabavnaški tisk o znanih govori le na njim prijazen način in ne razkriva neprijetnosti. V Lady gre za povsem nedolžne in neškodljive informacije o tem, kdo je bil kje na morju, kdo in kako so proslavljali rojstni dan ... To je bliže »zabavnaštvu«, popularni so le po nakladi.

Po Milosavljevičevem mnenju (prav tam) bi za popolnoma *rumena* lahko označili Novo in Bulvar, ki se po principih upovedovanja vsebin in njihovega prezentiranja bralstvu najbolj približujeta *rumenemu novinarstvu*:

Ne želim reči, da v vsebini obeh ni nič novinarskega. A številni članki temeljijo le na govoricah, so kot boben v neki vasi, kjer se ne govori o javnih zadevah in zakonih, pač pa o tem, kdo je bil s kom na kavi. Opazovanje ljubljanskih kavarn in zapisovanje, koga so s kom videli, ni novinarstvo.

O še enem tedniku, Nedeljskem dnevniku, so mnjenja popolnoma drugačna. V središču so teme vsakodnevnega življenja. Zgodbe o sreči in žalosti, domu in družini, življenju in zdravju, igri in športu, živalih in družinah in še mnogo drugih imajo pri bralcih in bralkah izreden odmev. Nedeljski dnevnik je eden izmed najbolj branih in bržkone tudi eden izmed najbolj vplivnih časopisov v Sloveniji (Styria, <http://www.styria.com/si/konzernunternehmen/firma.php?cat=2&tocher=16>).

Stepišnik (Večer, 2. 6. 2005) pa pravi, da so Slovenske novice, dnevni *tabloid*, z osamosvojitvijo prevzele pionirsko vlogo tednika Kaj v slovenskem *rumenem tisku*. Nastale so številne lahkotnejše, *rumene* tedenske edicije, prvenstveno namenjene nezahtevnemu preživljanju prostega časa, med katerimi že dolga leta po branosti drži primat Lady. A prihoda Bulvarja, sredine priloge Slovenskih novic, in revije Nova, ki jo izdaja podjetje Burda, pomenita svojevrstno prelomnico. Nekateri analitiki novinarske stroke pravijo, da pomenijo dokončno zaostrovanje *tabloidizacije* v Sloveniji, njeno radikalizacijo v britanski smeri (anglo-ameriški *rumeni tisk* velja pregovorno za najbolj neusmiljenega) in odmik od prijaznega, družbenokronikalnega tiska, ki ga predstavlja, denimo Lady in njej podobne revije.

Karmen Erjavec (1995: 7) je takrat, ko Direkt še ni izhajal, menila, da glede na raziskave edino Slovenske novice lahko po ključnih kazalcih približamo opredelitvi *popularnega dnevnika*. Največji delež svojih prispevkov namenjajo razvedrilu, zanimivostim, kriminalu in nesrečam, najmanj pa javnim zadevam in kulturi. Od tipično *popularnega tiska* se ločijo le v majhnem deležu športnih novic.

Piska in nekdanja novinarka Direkta Ana Jud (2006: 64) pa za Direkt pravi, da je nastal po vzoru najbolje prodajanega nemškega tabloida Bild. Konceptualne principe je vzel iz sedmih glavnih svetopisemskih grehov – napuha, nečistosti, nevoščljivosti, požrešnosti, lakomnosti, jeze in lenobe. Tabloid Direkt naj bi torej kaznoval bahavost, nezvestobo, nevoščljivost, jezo, lenobo in druge negativne človeške lastnosti, hkrati pa naj bi se postavljaj na stran majhnih oziroma preprostih ljudi in razkrival, kakšne so temne plati iz življenja posameznikov, ki so slavní, bogati in vplivni. Slogan tabloida Direkt je »Brez milosti!«, odgovorni urednik Bojan Požar pa je novinarjem večkrat zagotovil, da slogan pomeni zgolj dejstvo, da bo časopis resnično brez cenzure. Vsi, o katerih Direkt piše, naj bi bili obravnavani enakopravno. Hitro se je izkazalo, da je Požar lagal. Izkazalo se je, da bo Direkt služil le posameznikom, ki se želijo v javnosti maščevati nasprotnikom oziroma tistim, ki jih iz kakršnih koli razlogov ne marajo (Jud 2006: 64).

Tudi strokovnjaki o Direktu nimajo lepe besede. Renata Šribar (2005: 7) ga imenuje *rumeni časnik*, ki je zaradi svoje ekstremne degutantnosti v javnosti povzročil šok: »... je nekaj tako odvratno tujega, da se lahko prenese zgolj z ignoranco; resna kritika bi brezprizivno priznala eksistenco nesprejemljivega, njegovo umestitev v socialno mapo.« Po njenih besedah reakcije

na začetek izhajanja Direkta dolgo sploh ni bilo, ko pa je – zakasnela – prišla, se je to zgodilo kvantitativno nenavadno skromno in na nek način tematsko in izrazno samoomejujoče.

Renata Šribar (2005: 7) sicer analizira oglaševalsko kampanjo za Direkt in ne dnevnika samega, vendar lahko njene ugotovitve razumemo tudi kot značilnosti samega časopisa. Strokovnjakinja opaza, da se poleg prevladujočih *mainstream* (heteroseksualnih) pornografskih motivov s stereotipnimi spolnimi vlogami pojavljata tudi »avtoerotizem« in homoseksualnost. Vizualna motivika dobi dodaten pomen s tekstovnimi elementi, ki se nanašajo na razkrivanje predvsem zasebnega življenja ljudi, delujočih v sferah javnega življenja. Idejno izhodišče oglaševanega časopisa temelji na verovanju oziroma lažnem verovanju, da je druga stran javno eksponiranih pokvarjenost, ki jo je – kot neko generalno lastnost določene skupine ljudi – treba razkriti; pokazati je treba »pravo« resnico slavnih ali vsaj znanih. Le ta je simbolizirana s pornografijo. Torej: pornografija kaže skrito glamurja in ker stoji na mestu spektakularno razkritega, je tako tudi sama nekaj, kar bi moralo ostati skrito – kar je, vsaj v javnem prostoru, potemtakem nedostojno.

Pornografija časopisa Direkt je smiselna le kot nizkotna, »umazana«. Nosilna, metaideja oglaševanja Direkta je potemtakem moralistična provenienca. Ogledalo, ki sta si ga s kampanjo nastavila naročnik in agencija, je torej moralizem in ne pervertiranost, kot bi se utegnili zgolj površno sklepati (Šribar 2005: 7).

6.4 Analiza forme

V tem delu se bomo posvetili vizualnemu vtisu, ki ga posamezna publikacija pusti na bralcu, še preden začne brati prispevke. Osredotočili se bomo na velikost časopisa, dolžino prispevkov in velikost naslovov. Pogledali bomo tudi, koliko prostora je namenjenega fotografijam. Te ganejo in informirajo bralce ter zagotavljajo močnejšo vsebinsko raven informacije, ki s tem seže preko osnovne ideje spremljajočega besedila (Zadnikar 2005: 90). Odnos med fotografijo in besedilom v *rumenem tisku* je specifičen in se razlikuje od odnosa, ki ga fotografija in besedilo običajno imata v t. i. »resnem« tisku. V *rumenem tisku* poudarek običajno preide na stran besedila, zato lahko govorimo predvsem o močnem vplivu (*tabloidnega*) besedila na fotografijo. Dejstvo je, da so fotografije *rumenega tiska* pogosto na

prvi pogled povsem nezanimive in običajne ter pogosto tudi tehnično precej neakovostne (jasnost posnetka, kadriranje ipd.). Šele besedilo običajno poda ključno informacijo, ki na fotografiji ni razvidna – na primer, da se na fotografiji navidez srečne družine dejansko skriva hladnokrvni morilec ipd. (Zadnikar 2005: 94).

Delo izhaja v velikem formatu (broadsheet) in je edini dnevnik na slovenskem trgu, za katerega je značilna ta velikost. Naslovi so vsi približno enake velikosti, postavitev prispevkov na stran pa nedinamična. Razporejeni so namreč eden pod drugega v ravnih kolonah, kar daje občutek urejenosti in predvsem preglednosti, tako da bralec med njimi zlahka najde temo, ki ga zanima. Vsi prispevki pa so razdeljeni na naslovje, vodilo in besedilo prispevka. Besedilo je vedno v črni barvi in na beli podlagi. Fotografije so barvne, vendar zavzemajo največ četrtno posamezne časopisne strani. Na njih so najpogostejše portreti mož v kravatah, običajno politikov in gospodarstvenikov (izjema so kulturne in športne strani), ki igrajo pomembno vlogo v temi, na katero se fotografija nanaša. K dinamičnosti nekaj doprinesejo tudi tabele in grafi, s katerimi novinarji pogosto opremljajo svoje prispevke. Na prvi strani je vsak dan tudi zabavna karikatura, ki pa se vedno nanaša na resne gospodarske ali politične aktualne teme.

Nedeljski dnevnik izhaja v skoraj polovico manjšem formatu kot Delo. Vizualni vtis, ki ga pusti na bralcu, pa je veliko močnejši. Za ozadje tudi tu prevladuje bela barva, na katerem je večina besedila natisnjena v črni barvi. Dinamičnost stopnjujejo z barvnimi okvirji z besedilom, ki je lahko vodilo, podnaslov ali krajši prispevek o temi, ki nima zveze z nosilno temo strani. Pisava je v več velikostih. Naslov prispevka je velikokrat uvrščen med besedilo posameznega prispevka, tako da ne sledijo klasični strukturi nadnaslov – veliki naslov – podnaslov – vodilo – besedilo prispevka. Razporeditev prispevkov na stran je enostavna, vendar dinamičnost dosežejo z okvirji in krajšimi prispevki. Običajno je na vsaki strani le ena nosilna tema, oblikovana v en prispevek, ob njega pa uredniki razvrstijo stalne rubrike (šale, pisma bralcev) ali drobne novice. Na vsaki strani je besedilo porazdeljeno na šest kolon. Fotografij je malo, vendar so te velike, in običajno ne zasedejo več kot četrtnine posamezne strani. Na njih je le malo politikov, bolj pogoste so spontane fotografije običajnih ljudi pri delu. Nekaj pa je tudi fotografij znanih osebnosti iz sveta filma in glasbe.

Tudi **Slovenske novice** izhajajo v enako velikem formatu. Fotografij je veliko, običajno zavzemajo tretjino do polovico posamezne strani. Na njih so predvsem običajni ljudje, ki so

bili udeleženi v nesreči ali kriminalnem dejanju, na katerega se nanaša prispevek, politiki, športniki, filmski igralci, glasbeniki in prizorišča nesreč ali kaznivih dejanj. Prispevkov na posamezni strani je malo, običajno eden do trije, in so preprosto razporejeni na strani. Občutek dinamičnosti dopolnjujejo barvni okvirji in barvne »nalepke«⁹ čez naslove, ki opozarjajo na škandaloznost prispevka. Struktura prispevkov je klasična, in sicer je na vrhu prispevka naslov, sledi vodilo v krepki pisavi, nato pa besedilo prispevka.

V približno enako velikem formatu izhaja tudi **Direkt**. Dinamičnost je v primerjavi z Nedeljskim dnevnikom in Delom veliko bolj stopnjevana. Dosežejo jo z razgibano postavitvijo strani. Vsak prispevek ima ob sebi najmanj eno fotografijo, na splošno fotografije v Direktu zasedejo veliko prostora, in sicer na vsaki strani najmanj tretjino ali celo polovico. Na njih najdemo predvsem znane osebnosti iz sveta športa, politike, kriminala, filma, glasbe, resničnostnih šovov in pornografije. Naslovi so zelo veliki, njihova velikost pa se stopnjuje glede na pomembnost teme, ki se je loteva prispevek. Prispevkov je na eni strani tako veliko, da bralec zlahka spregleda katerega izmed njih. Čeprav so naslovi prispevkov natisnjeni z izredno velikimi črkami v debelem tisku, je za razliko od njih samo besedilo prispevka natisnjeno v zelo majhnih črkah. Večina prispevkov je zelo kratkih. Naslovje je kljub razgibani postavitvi strani običajno na začetku oziroma vrhu prispevka. Poleg velikih barvnih fotografij dinamičnost stopnjujejo še barvni okvirji, podčrtani naslovi, pisava v različnih barvah in pisani oglasi.

Revija **Nova** je izredno barvita in dinamična. Naslovnica še posebej izstopa, saj je polna fotografij znanih osebnosti s kratkimi naslovi prispevkov, ki jih lahko najdemo na naslednjih straneh. Besedila prispevkov, ki so razen nekaj tem, ki jih podrobneje obdelajo, kratka, so običajno tiskana v črni pisavi na belo podlago, veliko pa je tudi okvirjev v drugih barvah. Fotografij je veliko, običajno pa so na njih nasmejani obrazi slovenskih in tujih zvezdnikov iz sveta filma, mode in glasbe, športniki, televizijski voditelji, nastopajoči v resničnostnih šovih, na eni fotografiji pa je tudi županski kandidat. V osnovi so strani razdeljene na tri kolone, vendar okvirji pogosto segajo še do polovice naslednje kolone ali pa so ožji.

Lady je ravno tako zelo dinamična in barvita. Na naslovnici so kot v Novi fotografije znanih osebnosti z naslovi prispevkov, ki jih lahko preberemo na naslednjih straneh. Revija je polna

⁹ Kalin Golobova (2005: 294) govori o »čeznaslovu«.

kratkih prispevkov, ki so natisnjeni v beli ali črni barvi, naslovi pa so različnih barv. Uporabljajo različne vrste pisav. Za ozadje služijo različne barve, ne le bela. Fotografij je veliko, saj zasedejo tretjino do polovico vsake strani. Na njih so izključno le domači ali tuji zvezdniki in člani kraljevskih družin. Strani so sploh niso razdeljene na kolone, saj so na straneh razporejeni različno dolgi prispevki, ki so običajno oblikovani kot okvirji in se tako ločijo drug od drugega. Pred pretirano dinamičnostjo revijo rešujejo umirjene barve, ki jih uporablja uredništvo. Običajno gre za temno ali svetlo modro, temno vijolično, svetlo rjavo in belo.

Tabela 2: Primerjava forme med analiziranimi publikacijami.

	Delo	Direkt	Slovenske novice	Nova	Lady	Nedeljski dnevnik
Format	Broadsheet/velik	Polovica velikega	Polovica velikega	Četrtna velikega	Četrtna velikega	Polovica velikega
Število strani	24	16	16	60	52	40
Osnovna barva papirja	Bela	Bela	Bela	Večinoma bela, nekaj strani je barvnih	Barvna	Bela
Barva pisave	Črna	Večinoma črna, velikokrat bela, redkeje tudi drugih barv	Večinoma črna, redkeje drugih barv	Prevladuje črna, predvsem naslovi so različnih barv	Različnih barv	Običajno črna, na nekaterih straneh različnih barv
Zasedenost strani s fotografijami	Največ četrtna strani	Tretjino do polovico	Tretjina do polovica	Tretjina do polovica	Tretjina do polovica	Do četrtnine strani
Subjekti na fotografijah	Politiki, gospodarstveniki, športniki, obsojenci, kulturne predstave	Le znane osebnosti: politiki, športniki, obsojenci, filmske zvezde, nastopajoči v resničnostnih šovih, porno zvezde	Obsojenci, politiki, prizorišča nesreč, udeleženci v nesrečah, športniki, filmske in glasbene zvezde	Igralci, pevci, ženske iz sveta mode in lepotnih tekmovanj, televizijski voditelji, športniki, nastopajoči v resničnostnih šovih	Slovenski in tuji pevci, televizijski voditelji, športniki, igralci, člani kraljevih družin, udeleženci v tragedijah	Politiki, igralci, športniki, brazdomci, kmetje, mladoporočenci, lepoticice, narava, otroci, bralci časopisa, glasbeniki
Razporejenost prispevkov na strani	Enostavna, jasna, pregledna, razporejenost v ravne kolone, osemkolonska stran	Zapletena, nepregledna, veliko prispevkov na eni strani, veliko barvnih okvirjev, šestkolonska stran	Enostavna, jasna, šestkolonska stran, barvni okvirji, »nalepke« čez naslove	Dinamična, veliko prispevkov na eni strani, meje med posameznimi prispevki dosežejo z različnimi barvami ozadja,	Dinamična, veliko prispevkov, oblikovanih v okvirje, število kolon ni jasno	Enostavna, šestkolonska stran, barvni okvirji

				trokolonska stran		
Dolžina prispevkov ¹⁰	Dolgi, izčrpni prispevki, in kratke novice	Nekaj dolgih, ostali kratki	Daljši prispevki in s krajšimi novicami	Kratka, razen petih daljših prispevkov	Kratki	Dolgi prispevki in s krajšimi novicami
Uporaba grafov in tabel	Da	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Sestavni deli prispevkov	Nadnaslov, naslov, podnaslov, vodilo, besedilo prispevka, včasih okvir	Naslov, podnaslov, besedilo prispevka, okvirji	Naslov, vodilo, besedilo prispevka	Nadnaslov (ime zvezdnika), naslov, redko podnaslov, besedilo prispevka	Naslov in besedilo prispevka	Naslov, podnaslov, vodilo, okvirji

6.5 Analiza vsebine

V tem delu bomo pogledali, ali izbrana publikacija vsebuje pretežno novice s sociološkega, ekonomskega in političnega področja (v tem primeru gre za resni tisk), novice iz zvezdnškega življenja (tabloidni tisk) ali pa v publikaciji poleg o življenju zvezdnikov izvemo vse o naravnih nesrečah, političnih aferah in kriminalu. Za našo kategorizacijo je analiza tem pomembna predvsem za razlikovanje med resnim in neresnim tiskom/mediji/novinarstvom ter za uvrstitev posameznega medija med *tabloidni* ali *rumeni tisk/mediji/novinarstvo* znotraj *senzacionalističnega tiska/medijev/novinarstva*.

Pri analizi tem bomo obravnavane teme najprej razvrstili na tradicionalno resne teme in tiste, ki ne sodijo mednje. Glede na analizirano literaturo predvsem iz poglavij, kjer smo podali primere definicij resnih časopisov, medijev in novinarstva, lahko med resne teme uvrstimo pisanje o gospodarstvu, družbi, politiki, kulturi in sodnih procesih. Med družbene teme bomo uvrščali predvsem novice s področja zdravstva, šolstva, varstva okolja, prometa in podobno. Novice s področja vlomov, umorov in nesreč pa ne bomo šteli med resne teme, saj je glede na analizirano literaturo jasno, da avtorji te teme povezujejo z neresnimi časopisi. Enako velja za šport, dogodke iz zasebnega življenja znanih estradnikov, dogodke iz zasebnega življenja politikov, zgodbe običajnih ljudi ter spolnost in ljubezensko življenje.

Tabela 3: Analiza tem, ki jih obravnavajo posamezne publikacije – dnevniki.

	Delo, 3. oktober 2006	Skupaj
RESNE TEME		
Politika	Volitve v Avstriji, lokalne volitve na Madžarskem, pogajanja o oklepnikih, zamenjava vodstva Sove, socialni demokrati o interpelaciji, zamenjava vodstva ZZZS, minister na obisku na Inštitutu Jožef Štefan, nasprotovanja Francetu Cukjatiu in njegovim predlogom o spremembah zakona o šolstvu, volitve v Avstriji, širitev schengena, Madžarska po lokalnih volitvah, predsedstvo BiH, Odnosi med Moskvo in Tbilisijem, volitve v Braziliji, srečanje zunanjih ministrov, zagovarjanje ameriške zunanje ministrice	16
Gospodarstvo	Telekom na borzi, Nacionalna varčevalna shema, novi zakon o dohodnini, novi zakon o bančništvu, prodaja Dnevnika, nakup Ljubljanskih mlekar, prevzem Mlinotesta, prevzem Evra, načrti za gradnjo hidroelektrarne, analiza poslovanja Lafarge Cementa, vpliv evropske zakonodaje na ceno elektrike, poslovanje NLB, logotip Slovenije, poslovanje Adrie, zaprtje poslovalnice Euresta, razpis za direktorja Kobilarne Lipica, zaposlovanje v podjetjih, proučevanje sponzorstva v podjetjih (šest prispevkov), zaposlovanje v zamejskih podjetjih	24
Družbene teme	Oskrba starejših v Sloveniji, invalidi o dostopu do volilnih mest, srečanje škofov v Rusiji, zaposlitvene pravice novinarjev, oglaševalski festival, slabi pogoji za študente na Visoki šoli za turizmo, novi prostori na FDV, razdružitev mariborske univerze, izpit za določevalca gliv, matura, naravovarstveni nadzorniki, zamenjava vodovoda v Ljubljani, otroški parlament, učenje jezikov, prostovoljci za delo z otroki, otroške delavnice, izdelava skodelic, ljudska visoka šola na Danskem, kisline v prehrani, število ženskih voznic, zapuščina atlantski zid, 16. obletnica združitve Nemčije, Nobelova nagradjenca, ženske v muslimanskem svetu, nevarne poti v šolo	24
Kultura	Koncert v Rogu, balkanski festival, Mesto žensk, razstava ilustratork, razstava Ženskih hiš, gostovanje SLG Celje, posebna izdaja Mentorja, Linhartovo srečanje, slovenski film v Budimpešti	9
Sojenja	Sojenje Silvu Plutu, preiskava proti ameriškemu republikancu zaradi pedofilije	2
OSTALE TEME		
Kriminal in kronika	Napad neznanca, kraja avtomobila, lažni alarm za podtaknjeno bombo, odkritje konoplje, streljanje v šoli v Pensilvaniji, letalska nesreča v Braziliji, 17 kratkih novic črne kronike	23
Šport	Jadranje, analiza položaja Nastje Čeha v klubu, nizozemska nogometna reprezentanca, napoved košarkarskih tekem, hokejski načrti, dogajanje pri vaterpolu, reprezentanca za svetovno prvenstvo v športni gimnastiki, analiza dirke formula 1, tekma smučarskih skokov, športni rezultati, nesreča pri reliju, doping, zamenjava lastnika Factorja, državno prvenstvo v hokeju, tekmovanje supermota, ženska košarka, teniški uspeh, regata za jadrnice, regata za slovenski pokal, šahovsko prvenstvo	20
Življenje estradnikov in športnikov	/	
Zasebnost politikov	/	
Zgodbe običajnih ljudi	/	
Ljubezensko in spolnost	/	
Skupno število prispevkov		118

¹⁰ Za dolg prispevek sem štela testi prispevek, kjer sem ocenila, da dolžina besedila presega 3000 znakov skupaj s presledki, za kratkega pa tistega, katerega dolžina po ocenah ne presega tisoč znakov.

	Slovenske novice, 3. oktober 2006	Skupaj
RESNE TEME		
Politika	Predvolilni očitki Zoranu Jankoviću o zlorabah položaja, Kučanova kritika političnega dogajanja*, madžarske volitve	3
Gospodarstvo	/	
Družbene teme	Dokumentarec o papežu, pornografija na internetu	2
Kultura	Nagrobnik Jožetu Plečniku, odprtje knjižnega sejma, podelitev Turnerjevih nagrad	3
Sojenja	Sojenje Silvu Plutu	1
OSTALE TEME		
Kriminal in kronika	Nesreča avtobusa v Pekingu, umor družine, alkoholizem med šolarji v New Delhiju, vlom v osebni avto, umor poljske študentke, eksplozija v Kamniku, avtomobilska nesreča v Kamniku, pretep med sosedoma, rop v Ljubljani, kraja očal, lažni alarm v sodni palači, poškodbe s traktorjem, sedem kratkih novic o krajah, pijan za volanom, manjši požar v BTC, trojni umor na Norveškem	16
Šport	Prestop Aljoše Remusa iz enega društva v drugo, regata Barcolana, doping	3
Življenje estradnikov in športnikov	Vrnitev miss Slovenije s svetovnega tekmovanja, humanitarni projekt Benke Pulko, nekdanja miss v modricah, zamenjava za Anjo Tomažin v oddaji na RTV SLO, teniški turnir novinarjev, uspeh hčerke Goldie Hawn, nova glasbena skupina, obletnica glasbene skupine, Avsenikova delavnica, kariera pevcu Modrijanov	10
Zasebnost politikov	Erotična poezija žene slovenskega diplomata, Kučan na praznovanju rojstnega dneva*	2
Zgodbe običajnih ljudi	Ljubljancanka, ki je našla najstarejšo mumijo na svetu, sršenji panj velikan pri kmečki družini, novi zvonovi v cerkvi sv. Miklavža	3
Ljubezensko življenje in spolnost	Nasveti za uspešni prvi zmenek, s pomočjo psa do partnerja	2
Skupno število prispevkov		45

*gre za isti prispevek, ki obravnava dve različni tematiki

	Direkt, 3. oktober 2006	Skupaj
RESNE TEME		
Politika	Obisk politikov na Inštitutu Jožef Štefan, slovensko ministrstvo v reševanju problema v Hotizi, Dimitrij Rupel izrazil sožalje ob brazilski letalski nesreči, Borut Pahor o interpelaciji Simonitiju, zamenjava vodstva Sove, madžarski parlament, japonski premier in Afganistan, volitve v Avstriji, odnosi Rusija – Gruzija, napoved predvolilnih dogodkov, županski kandidati v Izoli, Litva in evro	12
Gospodarstvo	Poslovanje NLB, Telekom na borzi, poslovanje Adrie, prodaja Ljubljanskih mlekar, poročilo evropske komisije o gospodarstvu, japonsko podjetje na Češkem, spletne igralnice v ZDA, nakup novih letal v Singapurju, Hit sponzor nogometaša, usoda nizkocenovnih letalskih prevoznikov	10
Družbene teme	Podelitev Nobelovih nagrad, nov center za brezdomce, pedofilija med župniki, nasilje na osnovnih šolah v Španiji, nagrade za najboljšega hmeljarja, oglaševalski festival v Portorožu	6
Kultura	/	
Sojenja	Sojenje Silvu Plutu, rabsodba laškemu pedofilu	2
OSTALE TEME		
Kriminal in kronika	Grožnja z bombo na sodišču, bomba v Turčiji in streljanje v Pensilvaniji, napad v Celju, prometna nesreča, prevrnjeni traktor (dva prispevka), nesreča planinke v gorah, pogin rib v ribogojnici zaradi igrače, preusmeritev letala zaradi pobeglega hrčka, bomba ubila športnega močnega	10
Šport	Doping, alpinistična odprava, prestop Aljoše Remusa iz enega društva v drugo, Beckamova kariera, košarkarska kariera, dirka Ferrari Challenge, športni rezultati	7
Življenje estradnikov	Miss Slovenije se je vrnila s svetovnega tekmovanja, George Michael	9

in športnikov	zasačen z marihuano, vedenje Scarlett Johansson, resničnostni šov voditelja na Radiu Express, novi resničnostni šov – predstavitev tekmovalcev, ljubezensko življenje tekmovalke resničnostnega šova, Martin Strel vpisan v Guinnessovo knjigo rekordov, pevka Kylie piše knjige, razveza znanega nogometaša	
Zasebnost politikov	Boris Popovič v pogovoru na avtomobilskem sejmu	1
Zgodbe običajnih ljudi	Odpadel izlet za dijake zaradi nespretnosti agencije, štirje bratje izvedeli, da so Hitlerjevi potomci, najboljši odpiralec ostrig	3
Ljubezensko življenje in spolnost	Fotografije Slovenke v hrvaški pornografski reviji	1
Skupno število prispevkov		61

Tabela 4: Analiza tem, ki jih obravnavajo posamezne publikacije – tedniki.

	Nedeljski dnevnik, 8. oktober 2006	Skupaj
RESNE TEME		
Politika	Zamenjava Drnovškovih ljudi v Španiji z Janševimi, interpelacija Simonitiju, predvolilna anketa	3
Gospodarstvo		
Družbene teme	Položaj slovenskega jezika, pravni nasveti, Ljubljansko barje, zgodovina železnic in vlakov, novi ukrepi za manj prometnih nesreč, drugačne smernice glede teže manekenk zaradi boja proti anoreksiji, vpliv prehrane na depresijo, novosti na področju lepotne kirurgije, raziskovalci sveta v zgodovini, odprta vrata tibetanskih samostanov, legalizacija prostitucije v ruskem mestu	11
Kultura	/	
Sojenja	/	
OSTALE TEME		
Kriminal in kronika	Prometne nesreče, pogin flamingov, nelegalna avtomobilska dirka	3
Šport	Nastja Čeh menja klub, Peter Mankoč se pripravlja na novo sezono, Tina Pisnik trenira mlade	3
Življenje estradnikov in športnikov	Intervju z Borisom Kobalom, intervju z Bojanom Križajem, intervju z Aleksandom Lucem, snemanje novega filma, v katerem nastopa Severina, snemanje novega filma s slovenskimi estradniki, novičke iz dogodkov, koncertov znanih osebnosti, Saša Lendero kot branjevka, mamica Jolanda Čeplak, popravljen nos Alme Brdžanović, Alya na Kreti, rojstni dan hokejista, nesreča smučarskega skakalca, nekdanji barovec kot turistični vodič, Alenka Bikar mamica, Jernej Šugman pričakuje otroka, starševstvo igralskega para, Manca Košir bo znova babica, Andrej Šifrer na turneji, Bito Rožej ima novega psa, dobrodelnost Benke Pulko, ljubezen Natalije Verboten, žur Rebeke Dremelj, nov spot Atomic Harmonic, intervju s športnico Majo Matevžič, poročilo z izbora miss sveta, nova zgoščenka Dr. Zero, tožba Cameron Diaz, ločitev nekdanjega zvezdnika Prijatelji, alkoholizem Robina Williamsa	29
Zasebnost politikov	Žene slovenskih politikov	1
Zgodbe običajnih ljudi	Utrinki iz življenja družine (kolumna), življenje malega brezdomca, nasveti za ravnanje z vrtom, vsakdanje življenje ljudi s tromeje, glasovanje za najbolj priljubljenega pediatra, poroka zmagovalcev natečaja sanjska poroka, nasveti za sajenje na vrtu, potopisna reportaža dveh Slovencev, modni nasveti za otroke, nasveti za lepo kožo, nasveti za izlete, reportaža z izleta Nedeljskega dnevnika	12
Ljubezensko življenje in spolnost	Vojakinja se je slikala za Playboy	1
Skupno število prispevkov		63

	Nova, 25. avgust 2006	Skupaj
RESNE TEME		
Politika	/	
Gospodarstvo	/	
Družbene teme	Festival Mesto žensk	1
Kultura	/	
Sojenja	/	
OSTALE TEME		
Kriminal in kronika	/	
Šport	Uspeh hokejista, trening Primoža Peterke	2
Življenje estradnikov in športnikov	Nova ljubezen Borisa Cavazze, Richard Gere srečal Karadžiča, Sanja Grohar pri hipnotizerju, nova ljubezen Tine Maze, lepotna operacija Alme, Vili Resnik pred sodiščem, nekdanja miss z modricami, razmerje Lada Bizovičarja, Oriana Cavazza menja službo, Turbo Angels na bowlingu, vedeževalka Karin na večerji, Andrej Šifrer pri nakupih, poslikani Luka Špik, France Arhar razkazal Ljubljano gostom, opis nastopajočih v Baru, kolesarju za uspeh čestital Armstrong, Iris Mulej pri pripravah za miss sveta, mavec pevca dueta Yo-Zo, voditeljica uspešna študentka, televizijski nastop plesnega para, poletje Urške Hrovat, Brini Svit ponudili scenarij za film po njeni knjigi, lizanje sladoleda barovca, režiser noče na festival, obisk ameriškega zvezdnika pri nas, prijateljstvo med znanima poslovnežema, uspeh skupine 4 play, kaj so želeli po poklicu postati znani Slovenci, tetoviranje barovca, Natka Geržina kupuje akvarij, zvezdnica obiskala numerologa, pevka tudi uspešna moderatorka, Peter Žonta v uniformi, oblačila svetovnih zvezd, ločitev igralca, Vesna Pisarovič posnela nov duet, lepotna operacija znane igralk, premoženje Nicole Kidman, ločitev manekenke, igralec prenehal kaditi, igralka si želi otroka, ljubezen monarha, novi film Meryl Streep, igralkini spomini na mladost, pobarvana Madonna, družina igralk Razočaranih gospodin, manekenka postala modna oblikovalka, Sadie Frost gola v boju proti krznu, nov spot hrvaške pevke, družina znanih motokrosistov harmonikaš na potovanju, življenje znanega umetnika, portret Gibonnija, intervju s Katarino Srebotnik, lepotičenje Špele Grošelj, Tina Zajc se bo fotografirala za Playboy, Korado in Brendi spet skupaj, torbice znanih igralk, očetovstvo P.Diddyja, 8 prispevkov z različnih družabnih dogodkov	67
Zasebnost politikov	/	
Zgodbe običajnih ljudi	/	
Ljubezensko življenje in spolnost	Nasveti za uspešno ljubezensko razmerje	1
Skupno število prispevkov		71

	Lady, 27. september 2006	Skupaj
RESNE TEME		
Politika	/	
Gospodarstvo	/	
Družbene teme	Rojstvo otroka z motnjo v razvoju	1
Kultura	/	
Sojenja	/	
OSTALE TEME		
Kriminal in kronika	Rop dveh sester, oče umoril dojenčka, oče želel ubiti sebe in svoja otroka	3
Šport	Uspeh Katarine Srebotnik, nasveti za izvajanje joge	2
Življenje estradnikov in športnikov	Pevka udarila nespodobnega gledalca, duet Natalije Verboten, vrnitev voditelja oddaje, očetovstvo Jerneja Šugmana, Erika Žnidaršič se dobro počuti v novi službi, Jolanda Čeplak ne želi biti v tabloidih, igralec načrtuje semensko banko, noseča Nicole Kidman, poslikani Luka Špik, nosečnost znane igralk, znani v prometnih nesrečah, žena našega košarkarja spoznala	76

	tujo igralko, poroka Liz Hurley, pogreb lovca na krokodile, Kylie se zdravi, dan s pevko, Penelope Cruz želi novo zadnjico, upokojitev igralca, vzpon igralca, življenje igralca, rojstnodnevna torta igralko, nenavaden dres drsalca, nova zvezda na Pločniku slavnih, novi film Jennifer Lopez, znani na Oktoberfestu, pred miss sveta, noseča Nataša Barbara Gračner, menjava kadrov med televizijami, ločitev igralca, košarkar v ZDA, noseča Alenka Bikar, Đuro se zagovarja zaradi denarja, poročilo s snemanja slovenskega filma, Jonasov blog, nov zvezdniški par, spolna usmerjenost Johna Travolte, življenje Andrea Aggasija, kraljičina vnukinja je uspešna jahalka, anoreksična princesa, nosečnost v japonski kraljevi družini, novi kužek igralko, sprava zakoncev kraljeve družine, 9 novičk naših zvezdnikov, pogovor z Manco Špič, 4 novičke z britanskega dvora, fotografije znanega fotografa, ločitev Paula McCartneyja, družinski Michael Schumacher, Richard Gere na Hrvaškem, nova kolumna novinarke, nova sezona oddaje Vzemi ali pusti, Martin Sheen noče v pokoj, moda znanega modnega oblikovalca, nesreča znanega igralca, alkoholizem igralko, dan Dušana Mravljeta, 9 prispevkov z družabnih dogodkov	
Zasebnost politikov	/	
Zgodbe običajnih ljudi	Usoda malega otroka, ki sta mu umrla starša, težave samohranilke v pismu	2
Ljubezensko življenje in spolnost	Mala šola seksa	1
Skupno število prispevkov		85

Tabela 5: Primerjava števila posameznih prispevkov v analiziranih edicijah.

	Delo	Slovenske novice	Direkt	Nedeljski dnevnik	Nova	Lady
RESNE TEME						
Politika	13,6 %	6,7 %	19,7 %	4,8 %	0 %	0 %
Gospodarstvo	20,3 %	0 %	16,4 %	0 %	0 %	0 %
Družbene teme	20,3 %	4,4 %	9,8 %	17,5 %	1,4 %	1,2 %
Kultura	7,6 %	6,7 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Sojenja	1,7 %	2,2 %	3,3 %	0 %	0 %	0 %
Skupaj	63,5 %	20 %	49,2 %	22,3 %	1,4 %	1,2 %
OSTALE TEME						
Kriminal in kronika	19,5 %	35,6 %	16,4 %	4,8 %	0 %	3,5 %
Šport	17 %	6,7 %	11,5 %	4,8 %	2,8 %	2,4 %
Življenje estradnikov in športnikov		22,2 %	14,8 %	46,0 %	94,4 %	89,3 %
Zasebnost politikov		4,4 %	1,6 %	1,5 %	1,4 %	0 %
Zgodbe običajnih ljudi		6,7 %	4,9 %	19,1 %	0 %	2,4 %
Ljubezensko življenje in spolnost		4,4 %	1,6 %	1,5 %	0 %	1,2 %
Skupaj	36,5 %	80 %	50,8 %	77,7 %	98,6 %	98,8

Iz analize tem, ki jih najdemo v posameznih analiziranih publikacijah je jasno, da bralci lahko o resnih temah največ izvedo v časopisu Delo, ki ima teh novic nekaj več kot 60 odstotkov. Sledi mu Direkt s skoraj 50 odstotki, nato pa še Nedeljski dnevnik in Slovenske novice, ki imata podoben odstotek resnih novic. Daleč zadaj z le dobrim odstotkom resnih novic sta Lady in Nova. Pri tem je pomembno to, da smo v analizo vključili vse prispevke, ki so bili objavljeni v publikaciji na izbrani dan, ne glede na to, koliko prostora jim je bilo namenjenega. Izhajali smo iz predpostavke, da v analizo vključimo vse novice, ki jih je bralec na določen dan lahko izvedel iz posamezne publikacije.

Če pa v analizo vključimo le nosilne teme oziroma prispevke v posameznih publikacijah, so rezultati analize nekoliko drugačni.

Tabela 6: Primerjava nosilnih prispevkov v analiziranih edicijah – dnevniki.

	Delo	Slovenske novice	Direkt
RESNE TEME			
Politika	Volitve v Avstriji, pogajanja za oklepni, kadidature za ZZZS, SD za interpelacijo, srečanje ministrov, volitve na Madžarskem, odnosi Moskva - Tbilisi	Kučan o političnih sporih, očitki Jankoviću	Volitve v Avstriji
Gospodarstvo	Telekom na borzi, novi zakon o dohodnini, nakup Ljubljanskih mlekarn, prodaja Dnevnika, prevzem Pekarne Blatnik, prevzem evra, gradnja HE, 4 članki o sponzorstvu, zaposlitev v zamejstvu	/	Usoda nizkocenovnih letalskih prevoznikov
Družbene teme	Oskrba starejših, dvojezičnost, na FDV novi prostori, razdružitev Univerze v MB, gobarstvo, zamenjava vodovoda, danska šola, zapuščina atlantski zid	/	/
Kultura	Dokumentarec na Mestu žensk, razstava Ženskih hiš	Nagrobnik Jožetu plečniku	/
Sojenja	Sojenje Silvu Plutu, preiskava proti sodniku	Sojenje Silvu Plutu	Sojenju Silvu Plutu, kazni za pedofilijo
Skupaj	40 prispevkov (85 odstotkov)	4 prispevki (19 odstotkov)	4 prispevki (33 odstotkov)
OSTALE TEME			
Kriminal in kronika	Letalska nesreča	Truplo Poljakinje, eksplozija v Kamniku, prometna nesreča, rop, spor med sosedi, pobje v družini	/
Šport	Nastja Čeh, nizozemski nogomet, košarka napoved, hokej, vaterpolo, športna gimnastika, formula 1, smučarski skoki	Košarkar Aljoša Remos	Košarkarska tekma, ferrari challenge
Življenje estradnikov in športnikov	/	Vrnitev miss Slovenije, novinarji na tenisu, hčerka Goldie Hawn, nova glasbena skupina	Petra iz Bara, Avtonorija
Zasebnost politikov	/	Kučan na praznovanju, pesmi politične žene	Boris Popovič v pogovoru na avtomobilskem sejmu
Zgodbe običajnih ljudi	/	Ljubljanka našla mumijo, sršenji panj, štirje novi zvonovi	Odpadel izlet za dijake, Hitlerjevi sorodniki
Ljubezensko življenje in spolnost	/	Nasveti za prvi zmenek	Pornografske slike Trebanjke
Skupaj	7 prispevkov (15 odstotkov)	17 prispevkov (81 odstotkov)	8 prispevkov (77 odstotkov)

Tabela 7: Primerjava nosilnih prispevkov v analiziranih edicijah – tedniki.

	Nedeljski dnevnik	Lady	Nova
RESNE TEME			
Politika	Zamenjava Drnovškovih ljudi v Španiji z Janševimi, volitve v Domžalah	/	/
Gospodarstvo			
Družbene teme	Vloga slovenščine, železnice, anoreksija na modnih stezah, vpliv prehrane na depresijo, zgodovina raziskovalcev	Roditi otroka s hibo	Slovenke v politiki
Kultura	/	/	/
Sojenja	/	/	/
Skupaj	7 prispevkov (32 odstotkov)	1 prispevek (7 odstotkov)	1 prispevek (8 odstotkov)
OSTALE TEME			
Kriminal in kronika	/	Oče napadel sinčka, umori v družinah	/
Šport	/	Joga	/
Življenje estradnikov in športnikov	Pogovor z Borisom Kobalom, pogovor z Bojanom Križajem, pogovor z Lucem, novi slovenski film s Severino, pogovor s teniško igralko, miss sveta, nova zgoščenka	Natalija Verboten, Raketa pod kozolcem, oblačila Turbo Angels, Jolanda Čeplak, znani v prometnih nesrečah, pevka Neža, Prva TV, spolna usmerjenost Johna Travolte, Andre Agassi, ločitev pevca, dan Dušana Mravljeta	Sanja Grohar pri hipnotizerju, Vili Resnik, barovci, slog oblačenja slavnih, trije bratje motoristi, harmonikar na potovanju, znani slikar na kožo, pogovor z Gibonijem, pogovor s Katarino Srebotnik, Špela Grošelj pri stilističnih posegih, znani pevec
Zasebnost politikov	Žene politikov	/	/
Zgodbe običajnih ljudi	Mali brezdomec, življenje na tromeji, poroka zmagovalcev, akcija najboljši pediater, reportaža, modni nasveti za otroke, izlet Nedeljskega	/	/
Ljubezensko življenje in spolnost	/	/	Seksualni nasvet ljubici
Skupaj	15 prispevkov (68 odstotkov)	14 prispevkov (93 odstotkov)	12 prispevkov (92 odstotkov)

Analiza osrednjih prispevkov na posameznih straneh analiziranih publikacij je pokazala, da največjo pozornost oziroma največ prostora resnim temam namenja Delo. Tu je namreč 85 odstotkov nosilnih tem resnih. Na drugem mestu je s 33 odstotki Direkt, le z odstotkom manj pa mu sledi Nedeljski dnevnik. Slovenske novice so v 19 odstotkih osrednji prostor namenile resnim temam, Lady in Nova pa sta daleč zadaj z manj kot desetimi odstotki.

Glede na obravnavane teme lahko analizirane publikacije takole razvrstimo v predlagano kategorizacijo: Delo se najbolj približa resnim časopisom s 85 odstotki oziroma 63,5 odstotki prostora (če štejemo vse informacije v časopisu), ki ga namenja resnim temam. To je daleč največ v primerjavi z drugimi analiziranimi publikacijami. Vsi ostali se bodo razvrstili med

popularne časopise ali pa senzacionalistične. Kam natančno sodijo posamezne publikacije, bo postalo jasno po jezikovni analizi prisotnosti senzacionalizma v posamezni publikaciji, ki sledi v nadaljevanju.

6.6 Analiza stilnih prvin v izbranih prispevkih

Korošec (1998: 151) senzacionalizem izloča iz jezikovne stilistike in o njem govori le kot o posledici posebne rabe jezikovnih sredstev. Monika Kalin Golob in Melita Poler Kovačič (2005) govorita o senzacionalističnem stilu in menita (2005: 291–295), da je o senzacionalizmu smotno govoriti tudi kot o posledici posebne rabe jezikovnih sredstev. Korošec (1998: 150) celo pravi, da senzacionalizem v jeziku ni prikrita metoda, ki bi bralca presenetila, ampak nasprotno celo pričakovana, saj jo bralec v določeni publikaciji sprejema in pričakuje. Senzacionalizem se lahko kaže v naslovih in besedilih. Z analizo stilnih prvin želimo poiskati morebitne razlike med posameznimi publikacijami v jezikovni rabi in opozoriti na tiste, ki povzročajo senzacionalistični učinek. Pri tem si bomo pomagali s strokovno literaturo predvsem dveh slovenskih avtorjev, Toma Korošca in Monike Kalin Golob, ki se jezikovne analize najpogosteje in najbolj natančno lotevata. Pogledali bomo, ali so v katerem izmed prispevkov zaradi posebne rabe jezikovnih sredstev prisotne jezikovne strategije tabloidizacije, senzacionalizacije in popularizacije. Lutharjeva na primer pri analizi teletabloidov (glej stran 38) opaža, da gre za mešanico informiranja in razvedrila, melodrame in informacije, informiranja in moraliziranja ter preiskovanja in kramljanja. Franklin, Hamer, Hanna in drugi (glej stran 14) govorijo o čustvenem učinku, Örnebring in Jönsson (glej stran 18) pa kot jezikovno strategijo omenjata cinizem. Analiza jezikovnih sredstev je za našo predlagano kategorizacijo pomembna predvsem za razlikovanje med *popularnim* in *senzacionalističnim tiskom/mediji/novinarstvom*.

Pri dnevnikih Delo, Slovenske novice in Direkt bomo izbrali po en prispevek, ki obravnava isto tematiko. To je poročanje o razsodbi morilcu Silvu Plutu, ki se je povsod znašla na prvih straneh in mu je bilo veliko prostora namenjenega tudi na notranjih straneh časopisa. Avtorica prispevka v Delu je Barbara Guček (Priloga F), besedilo za Direkt je spisala Gordana Stojiljković (Priloga G), v Slovenskih novicah pa Boštjan Celec (Priloga H). Tako bomo najlažje primerjali stil pisanja pri posameznem časopisu. Pri tednikih bo to nekoliko težje, saj

ne obravnavajo istih tem. Zato bomo pri Nedeljskem dnevniku, Lady in Novi analizirali eno izmed osrednjih tem v časopisu, ki jim je tudi na prvi strani namenjenega največ prostora. V Nedeljskem dnevniku je to prispevek o malem brezdomcu novinarki Nade Mavrič (Priloga I), v Lady prispevek o Nataliji Verboten neznanega avtorja (Priloga J), v Novi pa prispevek o Sanji Grohar avtorja Filipa Kocijančiča (Priloga K).

6.6.1 Analiza stilnih prvin v naslovih¹¹

Pri analizi se bomo najprej lotili dnevnikov. Ti so na naslovnicaх takole naslovili prispevek o Silvu Plutu (Priloge F, G, H) (v analizo bomo vključili celotno naslovje¹² – op.a.):

- **Delo:** *Morilcu Silvu Plutu najvišja možna kazen* (nadnaslov). *Nepredvidljiv, nevaren, nasilen ...* (veliki naslov). *Silvu Plutu so za umor, poskus umora in grdo ravnanje prisodili enotno kazen – 30 let zapor* (podnaslov) (3. 10. 2006, 1),
- **Direkt:** *Silvo Plut se je ob sodbi lahko samo še milo razjokal* (veliki naslov). *Na ljubljanskem sodišču so kljub vnovični lažni grožnji z bombo izrekli sodbo Silvu Plutu – Morilca so oblile solze, saj ga čaka 30 let zapor* (podnaslovni sklop). Čez naslov in podnaslov so dodali še kričeča napisa *Nova Gorica* in *30 let zapor*! (3. 10. 2006, 1),
- **Slovenske Novice:** *Plut za 30 let v zapor* (veliki naslov). *Zaradi okrutnega umora Ljubice Ulčar so 38-letnega Silva Pluta na ljubljanskem okrožnem sodišču obsodili na 30 let zapor – Ko je sodnica Barbara Trebec Debeljak izrekla: »Kriv je!« se je obtoženi sesedel in začel točiti solze – Skupno so mu zaradi umora Ljubice, poskusa umora Mirka Ulčarja in grdega ravnanja z njim prisodili 40 let in pet mesecev zapor – Tožilka Tatjana Devčič Svetek je zadovoljna, odvetnik Andrej Žabjek pa jezen, ker njegovega klienta ne bi smel zdraviti psihiater Janez Rugelj: »Namesto učlovečenega Pluta bo čez 30 let na svobodo prikorakala zverina!« - Mirko Ulčar, ko je izvedel za rabsodbo: »Naj prasec gnije v čuzi do smrti!«* (podnaslovni sklop) (3. 10. 2006, 1).

¹¹ Časopisni naslov je iz ene ali več besed ali znakov tvorjeno stavčno ali nestavčno sporočilo, ki napoveduje in se vsebinsko nanaša na praviloma eno, od drugih besedil grafično ločeno, vsaj iz ene stavčne povedi sestoječe besedilo ali besedilno enoto, tako da je tudi sam grafično ločen od tega besedila, in ima poimenovalno-informativno ali informativno-stališčno ali pozivno-pridobivalno funkcijo (Korošec 1998: 46).

¹² Naslovje je najizrazitejša časopisna poročevalska kategorija. Tvorijo jo nadnaslov, veliki naslov, podnaslovi in sinopsis. Naslovje tvorita vsaj dve od teh enot (Korošec 1998: 50).

Na naslovnici Dela pod naslovjem sledi še daljši sinopsis in prispevek, pri ostalih dveh publikacijah pa ne in so podatki iz naslovja tudi vsi, ki jih lahko dobimo na naslovnici. Naslovje je torej daleč najbolj izčrpno v Slovenskih novicah, saj je v ostalih dveh publikacijah tudi občutno krajše.

V Delu nadnaslov sestavlja enostavčna poved z izpustom glagola (elipsa) in z uporabljenim presežnikom. Po Korošcu (1998: 146–147) gre za izpust povedka, pri katerem izpuščen glagol izpostavimo le na osnovi pomena samostalnikov v izpustnem naslovu. Korošec (2005: 60) tudi navaja, da je presežnik lahko običajno sredstvo pretiravanja, vendar v tem primeru ne gre za to, saj je obtoženi v resnici dobil najvišjo možno kazen. Veliki naslov je le naštevanje pridevnikov, s čimer stopnjuje napetost pri bralcu. Pridevniki so sicer nezaznamovani, vendar pozornost pritegne njihov izbor. Vsi močno poudarjajo negativne lastnosti obsojenca, s čimer se ustvari čustveni učinek. Podoben pojav opaža tudi Monika Kalin Golob (2003: 166) v analizi komentarja v Slovenskem narodu. Govori sicer o uporabi glagolov, ki so sami po sebi nezaznamovani, a izražajo močna človeška čustva. Podoben učinek ima tudi naštevanje pridevnikov v našem primeru. Uporabljeno je tudi tropičje, ki z izpustveno vlogo kaže na to, da je teh lastnosti obtoženega še na pretek. V podnaslovu se naštevanje zopet ponovi, a tokrat gre za samostalnike. V velikem naslovu gre za informativno-stališčno funkcijo.

V Direktu so veliki naslov oblikovali v enostavčno poved. Občutki obsojenca so zapisani z metaforo *milo razjokati*. Prva poved podnaslovnega sklopa je nevtralen opis dogajanja na sodišču. V drugi povedi pa je uporabljena ekspresivna besedna zveza, da so ga *oblile solze*. Čez naslovje so napisali kričeča napisa, kjer izstopa uporaba klicaja, s katero skušajo poudariti pomembnost informacije. V Direktu gre pri velikem naslovu za poimenovalno-informativno funkcijo.

V Slovenskih novicah ima veliki naslov poimenovalno-informativno funkcijo. Oblikovan je v enostavčno poved z izpustom glagola. Pozornost zbudi zelo dolg podnaslovni sklop. V prvi povedi izstopa izbor pridevnika okruten, ki je sicer nezaznamovan, vendar njegov pomen jasno nakazuje hudo nasilje. V drugi povedi sta uporabljeni ekspresivni besedni zvezi *točiti solze* in *sesesti se*, s čimer avtor doseže čustveni učinek. Uporabljena sta tudi kratek citat in klicaj. Kasneje v podnaslovnem sklopu najdemo tudi zmerljivko *prasec*, ki jo SSKJ opredeljuje s kvalifikatorjem nizko, ter neslovensko in žargonsko besedo *čuza*. Še so uporabljeni klicaji in citati besed navzočih. Natančno je opisana tudi reakcija obsojenega,

predvsem pa napetost podnaslova stopnjuje izjava odvetnika, ki pravi, da se bo njegov klient v zaporu spremenil v *zverino*, kar SSKJ označuje s kvalifikatorjem slabšalno. Našli smo antitezo, da je tožilka *zadovoljna*, odvetnik pa *jezen*. Ekspresivna je tudi raba besede *prikorakati*.

Na naslednjih straneh so v vseh edicijah prispevki predstavljeni natančneje. V publikacijah so prispevki naslovljeni takole (Priloge I, J, K):

- **Delo:** *Silvu Plutu, morilcu iz Božakovega, najvišja možna kazen* (naslov). *30 let zapora je enotna kazen za umor 32-letne Ljubice Ulčar, storjen na grozovit način, poskus umora njenega moža Mirka Ulčarja in za grdo ravnanje s slednjim – Za Pluta le dve olajševalni okoliščini* (podnaslovni sklop) (3. 10. 2006, 7),
- **Direkt:** ponovljeno naslovje z naslovnice (3. 10. 2006, 5–6),
- **Slovenske novice:** ponovljeno naslovje z naslovnice, čez naslovje je le kričeč napis *Kriv!* (3. 10. 2006, 3).

Do spremembe torej pride le v Delu, vendar razlik v rabi jezikovnih sredstev ni.

Dnevniki torej ne poizkušajo vsi z uporabo stilnih prvin v naslovih vzbuditi pozornosti. Med naslovjema Dela in Direkta ni velikih razlik. Opazili smo le nekaj jezikovnih sredstev, s katerimi vzbujata pozornost. Pri obeh je to raba ločil (tropičja in klicaja). V Delu izstopa še naštevanje pridevnikov, v Direktu pa uporaba metafore. V Slovenskih novicah je stilnih prvin, s katerimi skuša avtor pritegniti pozornost, veliko več (ekspresivne besedne zveze, citati, zmerljivke, žargonske in slabšalne besede, antiteza).

Sledi analiza naslovja v tednikih. V Nedeljskem dnevniku gre za prispevek o malem brezdomcu, ki z mamó preživlja eksistenčno krizo. Na naslovnici (Priloga L) je le enostavni naslov *Solze malega brezdomca nikogar ne ganejo* (8. 10. 2006, 1). V notranjosti časopisa pa se naslovje razširi (Priloga M):

Kje bo desetletni Vanja Vrcelj iz Ribnice to zimo pisal naloge, jedel, se grel, mirno spal, kam bo njega in mamó Tamaro vodila negotova pot (nadslov). *Solze malega brezdomca nikogar ne motijo* (veliki naslov). *Je mogoče, da so vsi tako brezbržni, jim je vseeno, kaj bo s četrtošolcem Vanjo – Iskrici ni vseeno, sprašujemo ministra Karla Erjavca, ali bo vsaj za*

določen čas odškrnil duri enega od tistih osemnajstih vojaških stanovanj v Ribnici, ki so prazna že petnajst let (podnaslovni sklop) (8. 10. 2006, 7).

Funkcija velikega naslova je izrazito informativno-stališčna. Tudi tu je v nadnaslovu uporabljeno naštevande, le da gre za glagole. Uporabljena je fraza *vodila negotova pot*, celotna poved pa je oblikovana v retorično vprašanje, s čimer avtor doseže poudarjeno čustvenost. Tudi podnaslovni sklop se začne z retoričnim vprašanjem, skupaj z naslednjim podnaslovom pa tvori antitezo. Je tudi edina edicija, ki smo jo do sedaj analizirali, ki v naslovju uporablja prvo osebo množine, torej je vstop avtorja v prispevek neposreden. Pozornost zbudi glagol *odškrniti*, ki ga SSKJ označuje s kvalifikatorjem knjižno, in samostalnik *duri*, ki je starinska beseda za vrata.

V Novi so osrednjo pozornost namenili Sanji Grohar. Na naslovnici je naslovje sestavljeno takole:

Čudežna terapija (nadaslov). *Sanja Grohar hipnotizirana!* (veliki naslov). *Med terapijo je Sanja ležala in nežno dremala, po 17 minutah pa se je njeno življenje spremenilo. Fobija, ki jo je spremljala iz šolskih klopi, je končno izginila* (podnaslovni sklop) (25. 8. 2006, 1).

Funkcija velikega naslova je pozivno-pridobivalna. Veliki naslov zaznamuje klicaj, celotno naslovje pa je stopnjevanje. Tu doseže tudi z izmenjavanjem glagolov, ki izražajo statičnost (*ležati, dremati*) in glagoli dinamičnosti (*spremeniti se*). Pozornost zbudi ekspresivna raba pridevnika *čudežen*. K nakupu vabi tudi nedokončanost naslovja, saj ne pove, za kakšno fobijo gre. Bralec mora torej kupiti revijo, da na naslednjih straneh prebere preostanek zgodbe.

Na naslednjih straneh, kjer je prispevek napisan, je naslovje naslednje (Priloga M):

Ekskluzivno. Podlegla je njegovi moči (veliki naslov). *Sanja Grohar, nekdanja miss Slovenije in Playboyevo dekle, je do nedavnega skrivala svoj strah. »Imela sem fobijo pred žogami v zaprtem prostoru,« je priznala lepotička in se ob tem simpatično nasmehnila* (sinopsis) (25. 8. 2006, 4–5).

Dogodek, o katerem pripoveduje, nima tako velikega pomena, kot mu ga prisoja naslovje. Publicistična raba prislova *ekskluzivno* priteguje pozornost, saj namiguje na to, da je novico mogoče prebrati le v tej reviji. V velikem naslovu je izpuščen osebek. Izražena je tudi naklonjenost do miss, in sicer predvsem z opisom, da se je *simpatično nasmehnila*. Funkcija naslova je pozivno-pridobivalna, kar velja za oba primera. Uporabljeno je tudi citiranje, pozornost pa zbujajo uporaba pomanjševalnice *lepotička* in uporaba pridevnikov, ki zbujajo naklonjenost (*simpatično*). Pozornost zbujajo predvsem veliki naslov. S stilno rabo zaimka *njegov* vzbujajo radovednost bralca, kdo se skriva za zaimkom. Dvournost pa povzroča izbira besedne zveze *podleči čemu*, saj se razume tako, da je miss popustila pod pritiski nekoga, čeprav to ni tisto, o čemer pripoveduje besedilo prispevka. Raba besedne zveze je torej nekoliko nerodna. Ta besedna zveza celo uvršča med zastrte naslove, za katere Korošec (1998: 149) pravi, da so neuspeli naslovi, nastali zaradi napačne rabe jezikovnih sredstev in lahko povzroči motnje pri sprejemanju časopisnega sporočila. To pa se po Korošču (1998: 150) dotika zelo občutljivega področja v poročevalstvu, to je senzacionalizma.

V Lady so na naslovnici kot osrednjo temo predstavili Natalijo Verboten. Na naslovnici je naslovje le iz dveh delov: *Natalija Verboten bo pela s fantom* (nadslov). *Z duetom do slave* (veliki naslov) (27. 9. 2007, 1). Naslov je pozivno-pridobivalni in z odsotnostjo informacije, s kom bo Natalija posnela duet, vabi bralca, naj kupi revijo. Na strani 3, kjer je prispevek napisan, se naslovje le ponovi (Priloga O). Tako kot v Novi gre za novico, ki ji je glede na pomembnost namenjenega zelo veliko prostora.

Tudi pri tednikih je precej razlik med stilnimi prvinami naslovja. Skupno lastnost imajo, da vsi zbujajo radovednost in pozornost ter s tem nagovarjajo kupca, naj kupi časopis oziroma revijo. Nedeljski dnevnik to doseže z retoričnimi vprašanji in z odsotnostjo podatka, kaj je na njihovo vprašanje odgovoril minister, Lady in Nova pa z izpustom ključnih podatkov o tem, za katero osebo sploh gre. Medtem ko je pri Lady to tudi vse, kar zbujajo pozornost (naslovje je sicer izjemno kratko), je pri Novi prvin vzbujanja pozornosti še veliko, na primer raba klicaja, citati, izpusti in dvournost, predvsem pa je pomembna pogostost rabe teh sredstev. V Nedeljskem dnevniku in Novi namreč vsak del naslovja posebej priteguje pozornost bralca.

6.6.2 Analiza stilnih prvin v besedilih

V **Delu** bomo analizirali besedilo o Silvu Plutu, ki je bilo objavljeno na naslovnici, in tudi tisto, ki je bilo objavljeno na straneh kronike. Če seštejemo oba prispevka, je besedilo izredno dolgo (okoli 8000 znakov). Zahteva dokaj zbrano branje, saj bralcu poleg izreka razsodbe postreže še s podatki o zakonodaji, na kateri temelji razsodba, natančnim opisom zločina, zaradi katerega so mu sodili, in kriminalni preteklosti obsojenca. Zgoščevanja informacij, da bi bilo besedilo krajše, ni. Povedi so dolge, saj je običajno uporabljenih več podredij v eni povedi. Občasno povedi avtor podaljšuje z rabo podpičij. Uporabljenih je tudi kar nekaj pravnih besed in besednih zvez (*izvedenec, izrek sodbe, pravnomočna sodba, izročanje državljanov, odškodninski zahtevki*). Vse to ravno tako pripomore k dokaj zahtevnemu branju. Še beseda *provocirati* je napisana v narekovajih, saj je uporabljena ekspresivno. Na nekaterih mestih, predvsem ob opisih zločina, pa je opazno dramatično pripovedovanje, kar novinarka doseže predvsem z natančnim opisovanjem. Tako na naslovnici piše (Barbara Guček, Delo, 3. 10. 2006, 1): »... da je svoji žrtvi celo uro povzročal psihično in fizično trpljenje s poniževanjem, počasnim rezanjem z nožem in počasnim smrtnim vbodom z rezilom v vrat«. Uporabljeni samostalniki in glagoli so sicer nezaznamovani, vendar pritegne njihov izbor, ki je v celoti povezan z nasiljem. Zato je čustveni učinek precej močan. Na straneh kronike (Barbara Guček, Delo, 3. 10. 2006, 7) gre novinarka še dlje, ko piše: »... Izživljanje je začel tako, da je z nožem razrezal zgornja in spodnja oblačila, ji z brivskim aparatom obril spolovilo in jo s tem globoko ponižal, ji nato z nožem začel povzročati rane okrog spolovila, po prsih in trebuhu, na koncu pa jo je odnesel v kopalnico, kjer ji je prebodel vratno veno, kjer ji je še prerezal vrat.« Z uporabo besedne zveze *globoko ponižal* avtorica zločinsko dejanje tudi komentira, saj je raba pridevnika ekspresivna.

Tudi v **Slovenskih novicah** so razsodbi namenili za svoj format veliko prostora, in sicer celo stran. Zaradi petih fotografij je prostora ostalo še za okoli 4000 znakov besedila. Kljub temu poleg izreka sodbe izvemo le malo. Povzete so predvsem izjave prisotnih na razsodbi, natančno je opisano vzdušje v dvorani, dodan pa je tudi namig na morebitno ogroženost Plutovega življenja v zaporu. Besedilo je razvlečeno, saj novinar (Boštjan Celec, 3. 10. 2006, 3) ne začne prispevka z bistvom, ampak z opisom dogajanja v dvorani, ko so čakali na razsodbo. S tem pa tudi stopnjuje občutek napetosti. Povedi so običajno sestavljene iz glavne povedi in odvisnika. Na nekaj mestih so tudi daljše, predvsem, ko gre za povzemanje besed

sodnice. Jezik je lahko razumljiv in na nekaterih mestih pogovorni. To avtor doseže z uporabo ekspresivnih besed in besednih zvez (*škljocanje fotoaparatom, pocediti se iz nosu, sveča, spraviti se nad nekoga, lopniti kolega*) in z dobessednim zapisovanjem povedanega (žrtev bo *vidla boga svojga*). Rabe praviških besed ni. Citirana je tudi izjava moža umorjene, in sicer z vsemi psovskami: »*Želim prascu, da do smrti gnije v čuži!*«, kjer pozornost zbudi tudi raba klicaja. S tem avtor ustvari tudi učinek melodrame, saj s čustvenim učinkom pretirava. S tem nadaljuje tudi kasneje v prispevku, na primer v opisu *uboga Ulčarjeva* in *usodna rana*, kjer sta pridevnika rabljena ekspresivno. Pri opisu samega zločina, zaradi katerega je bil morilec obsojen, pa je avtor veliko bolj prizanesljiv do bralca kot v Delu: »... *zverinsko se je najprej z brivskim aparatom, nato pa z lovskima nožema spravil nad ubogo Ulčarjevo, jo poniževal in pretil z besedami, da bo »vidla boga svojga«*. Usodno rano ji je zadal zavestno, počasi je nož porinil v njen vrat.« Z ekspresivno rabo pridevnika *zverinsko* morilčevo dejanje tudi komentira. Dramatičnost je stopnjevana z mednaslovoma *Morilec v solzah* in *Zverina do konca*, kjer sta izpuščena glagola. Po Korošcu (1998: 143) gre za izpustne naslove z izpustom vezi, ki sicer prevladujejo v vesteh in poročilih, v naslovih z visoko stopnjo stilne zaznamovanosti pa ne. Stilno zaznamovana pa sta samostalniki *zverina*, ki je rabljen slabšalno, in ekspresivna raba samostalnika *solze*. Čustveni učinek stopnjuje tudi zaključek prispevka, ki napoveduje, da pisanja o Plutu morda še zdaleč ni konec. Pomemben pa je tudi dramatični jezik: »... *prišel je z visoko dvignjenim nožem in zakričal*«, kjer so uporabljeni samostalniki in glagoli zopet nezaznamovani, čustveni učinek pa stopnjuje njihov izbor. Silvo Plut je poimenovan tudi z metaforo *predmet poklicnega poželenja*, sojenje pa kot *hollywoodski proces*. Avtor dogajanje komentira ali bolje rečeno moralizira s pomočjo prislova *pravzaprav* in ekspresivne rabe veznika *sicer* (*sicer pa je 30 let dolga doba za preživet v zaporu*), ki v tem pomenu tudi po SSKJ izraža ugotovitev. Uporabi tudi ekspresivno rabo pridevnika *krvavo* (*maščevanje*) in metaforo (*natakniti zanko okoli vratu*). Avtor komentira tudi z retoričnim vprašanjem (*Pa se bo Plut res kdaj vrnil iz zapora?*), na katerega v odgovoru pričakuje nikalnico.

V **Direktu** (3. 10. 2006, 5–6) je prispevek izredno presenetljiv, glede na sloves, ki ga ima časopis. Kljub temu, da sta mu namenjeni zgornji polovici dveh strani, je besedila malo, okoli 3000 znakov. Povedi so dolge, običajno sestavljene iz več odvisnikov. Uporabljenih je tudi nekaj strokovnih besednih zvez (*kaznivo dejanje, sodni stroški, nebitveno okrnjene sposobnosti*). Skoraj polovico prostora namreč zavzema naslov, velike pa so tudi fotografije. Besedilo je jasno in jedrnato. Podobno kot v Slovenskih novicah se prispevek začne z opisom

vzdušja v dvorani. Sledi le povzemanje dogodkov in kazni, ki čaka Pluta. O umoru, zaradi katerega je dobil najvišjo kazen, ne piše. Novinarka je očitno predpostavila, da bralec že ve, kakšni zločini so bremenili Plutovo obtožnico. Prispevek je zgolj informacija o kazni. O dogajanju na sodišču bralca pretežno informira, elementov za pridobivanje pozornosti je malo. V primerjavi s Slovenskimi novicami je prispevek torej skorajda brez posebnosti. Uporabljena je poosebitev, saj novinarka pravi, da je *»privabilo številne fotoaparate in televizijske kamere«*, s čimer stopnjuje občutek napetosti. Novinarka se v prispevek vmeša z vrednotenjem s pomočjo ekspresivne rabe prislova *lahko (državna tožilka Tatjana Devčič Svetek z opravljenim delom lahko zadovoljna)*, eno poved pa zapiše celo nekoliko cinično, in sicer s pomočjo ekspresivne rabe prislova *logično*: *»Plutov odvetnik se bo na sodbo, logično, pritožil.«* »Zgodba je dramatizirana z natančnim opisom, kako je obtoženec sprejel obsodbo (stopnjevanje): *»... prebledel je in se iz stoječega stanja sesedel na klop, oblile pa so ga tudi solze, čeprav je ves čas sojenja deloval dokaj hladno.«* Glagola *sesesti* in *obliti* sta rabljena ekspresivno.

Dnevnikarji so se torej poročanja o izreku sodbe Silvu Plutu, ki je bilo zadnja leta gotovo eno odmevnejših, lotili z uporabo različnih jezikovnih sredstev. Med prispevkoma v Delu in Direkto ni velikih razlik. Ni videti, da bi skušala prispevka s samim izborom jezikovnih sredstev pridobiti pozornost bralca. V Delu s komentarjem avtor le enkrat vstopi v besedilo, v Direkto pa smo našli poosebitev in ekspresivno rabo prislovov. Oba sta čustveni učinek, ki nekoliko meji na melodramo, s posebno izbiro besed dosegla le pri opisu zločina obsojenega, vendar bi težko sodili, koliko sta šla pri tem predaleč, glede na to, da je bil obtoženec za opisane zločine že obsojen in je bil potek zločinskega dejanja očitno opisan na sodišču. V Direkto je rezultat ekspresivne rabe prislova celo cinizem. Pri dnevnikih izstopajo Slovenske novice, kjer je veliko več poizkusov vzbujanja pozornosti. Avtor pogosto vstopa v besedilo predvsem s komentarji in namigovanji, ki jih izraža s pomočjo retoričnih vprašanj, metafor, izborom besed, ekspresivno rabljenimi besedami. Pozornost stopnjuje s kratkimi citati, uporabo klicajev, slabšalnimi besedami in psovkami ter dobesednim zapisovanjem povedanega. Rezultat uporabe tovrstnih jezikovnih sredstev je izrazit melodramatičen učinek, retorična vprašanja pa vzbujajo občutek, da želi avtor prispevka z novinarjem kramljati. Veliko je tudi moraliziranja. Opozoriti moram še na to, da je v prispevku v Slovenskih novicah še več primerov uporabe jezikovnih sredstev, ki sem jih naštel, saj je avtorjeva želja pritegniti pozornost na ta način očitno velika.

Nadaljujemo z analizo besedil v tednikih. Nosilna zgodba **Nedeljskega dnevnika** je namenjena rubriki Iskrica Nedeljskega, in sicer materi in sinu iz Ribnice, ki sta ostala brez strehe nad glavo (8. 10. 2006, 7–8). Prispevku je namenjena več kot cela stran, skoraj polovico prostora pa zasedejo veliki naslov, podnaslov in tri fotografije. Besedilo je dolgo, okoli 7000 znakov. Strokovnega besedišča ni. Povedi so kratke ali daljše, vendar so v tem primeru enostavno strukturirane (glavni in odvisni stavek oziroma priredje). Avtorica Nada Mavrič je izrazito naklonjena brezdomcema, kar je zaradi dobrodelne naravnosti prispevka tudi pričakovano. Ob besedilu je namreč obvestilo, da lahko ljudje nakažejo denar zanju na posebni transakcijski račun. Informiranje o dogodku je v prispevku postavljeno na stranski tir, veliko očitnejši je melodramatični učinek. Iz prispevka lahko namreč izvemo življenjsko zgodbo matere in sina, predvsem tiste dele, ki vzbujajo sočutje. Jezik na nekaterih mestih pogovorni, kar doseže z uporabo nižje pogovornih besed (*nafehtala*), pozornost pa zbujata tudi knjižna beseda *ondan*. Dramatičnost je stopnjevana z natančnim opisom, kako je deček sprejel novico, da bo moral zapustiti stanovanje, čeprav novinarke ob tem ni bilo zraven: »... je kar otrpnil. Mukoma je zatiral bolečino, a so solze kar same od sebe polzele po licih, ni hotel, da bi bilo mamici huje, pa kaj, ko si ni mogel pomagati.« Tu najdemo stopnjevanje, pomanjševalnice in ekspresivno rabo zaimka *kaj*, čustvenost pa stopnjuje tudi izbor glagolov in pridevnikov. Hkrati na ta način pri bralcu vzbuja sočutje, ki ga še dodatno stopnjuje s pomanjševalnicami (*dečko, mamica, fantič, pobič*). Avtorica tudi ves čas vzpostavlja stike z bralcem, kar doseže z retoričnimi vprašanji, na katere tudi bralec nima odgovorov: »Kaj je bogu in svetu zakrivil fantič nežnega srca, da zla usoda že od najbolj ranega otroštva s tako neusmiljenostjo udriha po njem?« ali »Kaj zdaj, kaj čez mesec, leto in več?« Posledica je tudi občutek bralca, da želi avtor z njim kramljati. Poleg tega je v stavku, kjer piše o dečkovih začasnih rejnikih, v oklepaju dopisano »(na srečo pri dobrih ljudeh)«. Moralizira pa pri opisu dečka, ki je »tak kot njegovi vrstniki, a vendarle čisto drugačen«, pri čemer uporabi primero. Pri opisu oblasti, ki pusti, »... da propadajo. Ljudje in stanovanja!« je uporabljen tudi klicaj in ekspresivna raba glagola *propadati*. V povedi je čutiti tudi sled cinizma. Čustvenost avtorica stopnjuje tudi z medmeti (»Joj, mami, ne!«, »Ej, kako lepo so skrbeli zanj«) ter metaforami (*vihrav in zaletav deklič, lebdeti nad socialnim prepadom*) in primerami (*kot novodobna potovka*).

Za razliko od prejšnjih analiziranih besedil je prispevek o Nataliji Verboten v **Lady** (27. 9. 2006, 3) izredno kratek in zasede okoli polovico že tako majhnega formata. Besedila je za okoli 1000 znakov, polovico prostora pa zasede fotografija. Prva poved je izredno dolga in

podoben trend avtor ohrani tudi v nadaljevanju, čeprav bi jih brez težav lahko skrajšal. En stavek je vrinjen celo z vezaji. Kljub kratkosti besedila je jasno, da je tudi toliko prostora za avtorja, ki ni podpisan, preveč, saj je novica zelo raztegnjena. Osrednja vest, ki jo izvemo, je namreč ta, da Natalija načrtuje snemanje pesmi s svojim fantom v duetu. Tudi tu je informiranje o dogodku dokaj nepomembno, saj je na kratko podana informacija, da pevka namerava snemati pesem z novim partnerjem, preostali del prispevka pa je namenjen predvsem izražanju naklonjenosti do Natalije Verboten. To avtor doseže s čustvenim učinkom, ki je posledica uporabe pomanjševalnic (*zaljubljeni parček*). Avtor naklonjenost do pevke tudi izraža z izborom samostalnikov in pridevnikov, ki imajo pozitiven pomen (*priljubljena zvezdnica, uspešna, priljubljena ženska*). Novinar tudi vzpostavlja kramljajoči stik z bralcem, in sicer z retoričnim vprašanjem: *»Morda ste se spraševali, od kod to nenadno javno razkazovanje čustev.«* Prispevek se zaključí tudi z moraliziranjem oziroma vrednotenjem, kjer uporabi stereotip: *»... saj le redki moški dobro prenašajo, da so v senci uspešne, priljubljene ženske. Tako se Dejan v odnosu ne bo počutil manjvrednega, ampak bo lahko ob svoji zvezdnici stopal z dvignjeno glavo.«* Uporabljena pa je tudi metafora, in sicer *»Natalija je že dokazala, da ljubi na dolge proge.«*

V **Novi** je osrednjemu prispevku namenjena stran in pol (25. 8. 2006, 4–5), napisal pa ga je Filip Kocijančič. Skoraj celo stran zasedejo štiri velike fotografije, tako da ostane za okoli 3000 znakov prostora. Povedi so večinoma kratke in enostavno sestavljene (glavni stavek in odvisnik ali priredje). Tudi tu je informiranje o dogodku na stranskem tiru, iz prispevka pa veje naklonjenost do nekdanje miss Slovenije. Iz besedila izvemo le to, da je imela težave s fobijo pred žogami v zaprtem prostoru, česar jo je rešil hipnotizer. Zgodba je zelo enostavna in banalna. Uporabljene so besede, ki so značilne za pogovorni jezik (*fuzbal*), besedilo pa izredno jasno in jedrnato. Čustveni učinek je močan, saj želi prispevek z izborom besed vzbuditi sočutje do Sanje, ki je toliko let trpela zaradi fobije (*do nedavnega je skrivala svoj strah*). Poleg tega so citati, ki so navedeni, zelo čustveni, kar je posledica izbora samostalnikov (*pekel, panika, fobija*) in glagolov (*tresti se, umreti, nabijati*). Zgodba je zapisana zelo melodramatično: *»Med terapijo je Sanja ležala in nežno dremala, po 17 minutah pa se je njeno življenje spremenilo. Fobija, ki jo je spremljala iz šolskih klopi, je končno izginila.«* Te povedi smo že analizirali pri naslovju. Zgodba je tudi pretirano poenostavljena, saj ne pove ničesar o sami hipnozi, podatki niso preverjeni (*pomagal je že številnim Slovincem*). Pripovedovanje je dramatično (točnih 17 minut, njeno življenje se je spremenilo, blokada ni uspela). Veliko je moraliziranja, kar je doseženo z navajanjem

nekakšnih naukov: »... *slabosti je treba vedno skriti pred sovražniki, da te ne prizadenejo.*« Da je prispevek hkrati prikriti oglas tako za miss (pomanjševalnica *lepotička*), ki blesti tudi na fotografijah, kot za hipnotizerja, jasno kaže stavek: »*Njegovo številko imamo v redakciji.*« Tu je uporabljeno tudi prvoosebno pisanje.

Tudi v tednikih so razlike vidne. Največ različnih stilnih prvin, s katerimi skuša avtor zbuditi pozornost, je v Nedeljskem dnevniku. Delno je za to kriva tudi dolžina prispevka, saj sta prispevka v Novi, predvsem pa v Lady veliko krajša. V Nedeljskem dnevniku je podobno kot v Slovenskih novicah v besedilu še več primerov opisanih jezikovnih sredstev, predvsem retoričnih vprašanj, tako da je njihova intenzivnost res velika. Primerljiva je s tisto v Slovenskih novicah. Uporabljene so nižje pogovorne besede, izrazito knjižne besede, stopnjevanja, pomanjševalnice, retorična vprašanja, ekspresivna raba besed, primere, medmeti, klicaji, metafore in seveda takšen izbor samostalnikov, pridevnikov in glagolov, ki samo s pomenom zbuja pozornost, čeprav so sami po sebi nezaznamovani. Učinek teh jezikovnih sredstev je predvsem melodramatično in čustveno pisanje, kramljanje z bralcem, moraliziranje in cinizem. V Lady je prispevek izredno kratek, zato ima avtor omejene možnosti uporabe jezikovnih sredstev za vzbujanje pozornosti bralca, večji učinek imajo velike fotografije. Avtor pa prispeva moraliziranje in melodramatično pisanje. V Novi je učinek uporabe jezikovnih sredstev podoben, le da jih je v daljšem prispevku več.

6.6.3 Rezultati analize

Analiza je pokazala, da nekateri avtorji (Delo, Direkt) izbirajo večinoma nevtralna jezikovna sredstva, ki ne služijo namenu vzbujanja pozornosti in radovednosti bralca, drugi pa želijo tudi s pomočjo jezikovnih sredstev doseči prav ta namen. Ta so torej izbrana glede na namen, s katerim je prispevek napisan.

Nekatera jezikovna sredstva, ki vzbuja pozornost, so takšna zaradi čustvenega učinka, ki ga imajo že sama po sebi zaradi inherentne stilne zaznamovanosti. Retorična vprašanja, primere, metafore, poosebitve, ekspresivna raba besed in besednih vrst, slabšalne in nizke besede, arhaizmi in podobno so besede, ki v časopisnem novinarstvu že same po sebi zbuja pozornost. Pa tudi tu je treba biti pozoren na to, da metafora, primera in podobno lahko

novinarski jezik celo obogatijo, ne le vzbudijo pozornost.¹³ Odvisno je namreč od namena, s katerim so uporabljena. V primerih, ki smo jih obravnavali mi, je bil ta namen le vzbujanje pozornosti in vrednotenja dogodkov. Rezultat rabe teh jezikovnih sredstev je namreč melodramatičen učinek na bralca, cinizem, moraliziranje, kramljanje z bralcem, ki bralca bolj razvedri kot informira o dogodku.

V analiziranih prispevkih so avtorji čustveni učinek dosegali tudi zgolj z uporabo nevtralnih besed in besednih zvez, ki pa so izbrane tako, da druga ob drugi dobijo dodatni, čustveni pomen. Pri tem se strinjamo z Moniko Kalin Golob (2004: 710), ki je pri analizi komentarjev ugotovila, da je moč jezika v možnosti izbire, v vplivanju na naslovnika s konotacijami, ki so v aktualiziranem sredstvu dodane osnovnemu pomenu. Avtor lahko namreč izbira med sinonimi, jih prilagaja okoliščinam in namenu sporočanja. Tudi Tomo Korošec (2005: 61) navaja eno izmed mnenj strokovnjakov, da so vsa jezikovna sredstva iz sporočil javnega sporočanja podvržena ne samo možni množični napačni interpretaciji, ampak omogočajo tudi zlorabe.

Poleg namena, s katerimi so bila določena jezikovna sredstva uporabljena, je pomembno tudi to, koliko jezikovnih sredstev, ki vzbujajo pozornost bralcev, je bilo uporabljenih. V vseh medijih smo namreč našli nekaj tovrstnih prvin, vendar jih je na primer v Delu in tudi Direktu zelo malo. V nasprotju s tem se v Slovenskih novicah in Nedeljskem dnevniku jezikovna sredstva, ki sama po sebi vzbujajo pozornost, in tista, ki pozornost pritegnejo v kontekstu, kar vrstijo. S tem je seveda tudi njihov učinek na bralca veliko močnejši.

Delo je po pričakovanjih najmanj problematično, saj je jezikovnih sredstev, uporabljenih z namenom vzbujanja pozornosti, malo. Pri Direktu pa že naletimo na težavo. Jezikovna sredstva so namreč v prispevku rabljena pretežno nevtrarno. Kljub temu pa zaradi velikega in kričeč oblikovanega naslovja in besedila, vkleščenega med velike fotografije, težko trdimo, da prispevek nima učinka na bralca.

¹³ Korošec (1995: 15, 17) govori o aktualizaciji, ki pomeni novo, svežo, posebno, nenavadno uporabo jezikovnih sredstev za doseg posebnega učinka. Pomeni odmik od neposredne označbe predmeta govora, tako da z njo tvorec dejansko posega v spoznano in na novo poimenovano resničnost, s tem pa je aktualizacija sredstvo, s katerim tvorec išče pot k naslovniku, navezuje stik z njegovim izkustvenim svetom, da bi sprožil njegovo čustveno in razumsko dejavnost.

V Slovenskih novicah je odločitev lažja, saj tipografija prispevka, naslovje in uporabljene jezikovne prvine težijo k temu, da bi vzbudile in ohranile pozornost bralca. Analiza jezikovnih sredstev je torej le potrdila analizo forme in vsebine iz preteklih poglavij. V Nedeljskem dnevniku je jezikovna analiza pokazala izredno zgoščenost nenevtralnih jezikovnih prvin, medtem ko je tipografija v primerjavi z Direktom manj kričeča.

Nova je ravno tako potrdila analizo vsebine in forme, ki sta napovedovali uvrstitev med tabloidne časopise. Tipografija prispevka z velikim in barvitim naslovom zbuja pozornost, takšna pa sta tudi naslovje in avtorjev način pisanja. V Lady sama tipografija zaradi izredno velikega naslovja v primerjavi s kratkim besedilom pod njim zelo pritegne pozornost, posledica uporabe jezikovnih sredstev pa je predvsem kramljanje z bralcem, melodramatičnega in čustvenega učinka ni veliko.

Če želimo torej govoriti o senzacionalizmu, ki je ključnega pomena za razlikovanje med popularnim in senzacionalističnim časopisom, so jezikovna sredstva le eden izmed načinov ustvarjanja senzacionalističnega učinka. Ta je predvsem posledica z nevtralnimi in nenevtralnimi jezikovnimi sredstvi doseženega melodramatičnega zapisovanja dogodkov, čustvenega učinka, moraliziranja in vrednotenja dogodkov. Poleg jezika pa k senzacionalističnem učinku pripomore tudi posebna tipografija prispevka, kjer je pomembna predvsem velikost naslova v razmerju z dolžino prispevka. V nekaterih prispevkih (na primer Slovenske novice in Direkt) namreč samo naslovje zasede najmanj toliko prostora kot celotno besedilo pod njim. Senzacionalistični učinek ima tudi zgradba in funkcija naslovja. Nekateri časopisi se namreč odločajo za daljše naslovje (Slovenske novice), kjer vse ključne informacije podajo v podnaslovnem sklopu, tako da je v besedilu dodana informativna vrednost zanemarljiva. Raba jezikovnih sredstev pa določa tudi funkcijo naslovja, kje ima poseben učinek pozivno-pridobivalna funkcija. Vse to torej vpliva na senzacionalistični učinek posameznega prispevka.

6.7 Razvrstitev v kategorizacijo

Praktični del diplomske naloge je pokazal predvsem to, da zahteva *označevanje določenega časopisa kot tabloidnega, senzacionalističnega, rumenega ali popularnega* izredno

previdnost. Analiza je pokazala, da medij, ki vizualno s kričečimi naslovi in velikimi fotografijami daje občutek, da v njem ni resnih tem, ni nujno senzacionalističen tudi po vsebini. Predvsem prva stran je namreč odraz načela, da je tudi časopis tržno blago, ki se v konkurenci prodaja z opaznostjo te prve strani. Pri tem, ko označujemo posamezni časopis z določenim vrstnim pridevnikom, je treba biti torej pozoren, ali pri tem mislimo na formo ali vsebino.¹⁴

Časopis **Delo** glede na formo spada med časopise velikega formata (broadsheet), saj je po merilih, ki smo jih postavili, edini slovenski časopis, ki v vseh kriterijih ustreza tej vrsti tiskovine. Tudi pri izboru tem in analizi jezikovnih sredstev v naslovju in besedilu se je najbolj približal definicijam resnega tiska. Zato po pričakovanjih predlagamo uvrstitev med resni tisk.

Druge časopise pa v kategorizacijo že težje razvrstimo. Časopis **Direkt** glede na formo zaradi majhnega formata ter velikih fotografij in naslovov brez dvoma sodi med *tabloide*. Zatakne pa se pri analizi vsebine in jezikovni analizi, saj se vsaj na primeru izbranega prispevka ne ujemata s kričečo zunanostjo dnevnika. Teme so mešanica resnih in neresnih, senzacionalistični učinek v analiziranem prispevku pa je bolj posledica njegove tipografije, saj so jezikovna sredstva pretežno nevtralna. Ker pa je analizirani prispevek glede na uporabljena jezikovna sredstva bolj izjema kot pravilo, bomo na kratko predstavili še ostale prispevke, ki so se znašli na naslovnici. V prispevku *Petra iz Bara. Bivše dekle ubijalskega strelca* sta avtorici izrazito naklonjeni Petri, kar izražata s pridevnikom *simpatična* (*črno-laska*). Z omenjanjem sicer nevtralnega samostalnika *noč* in ekspresivno rabo pridevnika *divje* namigujeta na spolnost (... *če je že na stezi divji, mora biti ponoči še bolj*). Najbolj čustveni učinek ima podnaslov z besedno zvezo *ubijalski strelec*, kjer je izbor besed takšen, da učinkuje na bralca. Avtorici vstopata v besedilo tudi s komentarji (*ni se preveč izkazala*). Na naslovnici je med opaznejšimi še naslov *Pedofilu le dobra tri leta*, kjer avtor z rabo prislova *le* komentira sodbo, češ da je kazen prenizka, čeprav ni poklican za to, da sodi o tem. Tudi kasneje neznani avtor besedila neprestano vstopa v besedilo z ekspresivno rabo prislova *kar* (... *je kar dve leti spolno zlorabljal otroke*), rabo prislova *celo*, ki po SSKJ stopnjuje povedano (*za to jim je ponujal celo denar*) in ekspresivno rabo prislova *zagotovo* (*za Presečnika zagotovo najbolj obremenilno*). Ker je raba zaznamovanih jezikovnih sredstev in

¹⁴ Pri tem seveda ne gre pozabiti na etična vprašanja, ki jih odpirajo nekateri prispevki, vendar ta analiza terjaja posebno pozornost, za katero v tej nalogi ni prostora.

jezikovnih sredstev, ki vzbujajo čustveni učinek zaradi izbora besed tudi v drugih prispevkih veliko, kljub rezultatom analize predlagamo uvrstitev Direkta med rumeni tisk (znotraj senzacionalističnega tiska). To potrjuje tudi tipologija prispevkov, ki skuša pritegniti pozornost z velikimi naslovi v primerjavi z besedilom.

Slovenske novice, ki so s sorodnimi značilnostmi Direkta po formi ravno tako *tabloid*. Vsebinska analiza je pokazala, da je v njih mogoče prebrati mešanico resnih in neresnih tem, kar bi jih lahko uvrstilo med popularne časopise. Ker pa je analiza prispevka pokazala, da je senzacionalistični učinek zaradi tipografije prispevka in uporabljenih jezikovnih sredstev zelo velik, predlagamo uvrstitev med rumeni tisk (znotraj senzacionalističnega tiska).

Tudi **Nedeljski dnevnik** lahko glede na formo uvrstimo med tabloide, čeprav z naslovnico, fotografijami in postavitvijo strani zbuja nekoliko manjšo pozornost kot prej omenjena časopisa. Pišejo pretežno o temah, ki ne sodijo med resne, čeprav najdemo tudi nekaj s tega področja. Podobno kot pri Slovenskih novicah bi časopis lahko uvrstili med popularne časopise, vendar je senzacionalistični učinek posameznega prispevka zelo velik. Pozornost namreč zbuja s tipografijo, predvsem pa z izrazito zgoščeno rabo zaznamovanih jezikovnih sredstev ali sredstev s čustvenim učinkom. Zato za analizirani primer izida predlagamo uvrstitev med rumene časopise (znotraj senzacionalističnega tiska).

Novo lahko po pričakovanjih glede na formo z majhnim formatom, velikimi fotografijami in naslovi ter kratkimi prispevki uvrstimo med tabloide. Analiza izbora tem je pokazala, da se v veliki večini osredotoča zgolj na pisanje o slavnih osebnostih. Tudi senzacionalistični učinek posameznega prispevka je velik, kar dosežejo predvsem s tipografijo. Naslovje namreč zasede zelo veliko prostora, v našem primeru kar polovico strani. K vzbujanju pozornosti pa pripomore tudi izbor jezikovnih sredstev, katerega posledica je predvsem izrazito pozitivno nagnjenje avtorja do osebe, o kateri piše. Predlagamo torej uvrstitev med tabloidni tisk (znotraj senzacionalističnega tiska).

Lady se s podobnimi značilnostmi forme kot Nova uvršča med tabloide, čeprav je vizualni učinek na bralca nekoliko manjši, predvsem zaradi manj kričečih barv. Tudi izbor tem je zelo podoben. Tipografija prispevka ima velik učinek na bralca, saj naslovje zasede ravno toliko prostora kot izredno kratko besedilo pod njim. Tudi zaradi kratkosti je intenzivnost učinka zaznamovanih jezikovnih sredstev manjši. Čeprav avtor v prispevkih pogosto vstopa v

besedilo, njegovi komentarji običajno nimajo velikega učinka na bralca, saj so večinoma pozitivno naravnani do oseb v prispevkih. Tako je tudi v prispevku *Smrt preži za volanom*, kjer avtor s pisanjem v prvi osebi, rabo prislova *spet* in metaforo komentira dogajanje (*malo je manjkalo, pa bi spet pisali o tragediji, sreča ji je velikodušno stala ob strani*). Zaradi te »prijaznosti« Lady, ki pozornost vzbuja pretežno z vizualno podobo, predlagamo, da revijo uvrstimo med popularni tisk.

Pri tem je treba seveda poudariti, da smo za analizo izbrali le posamezni izvod publikacije, pri analizi senzacionalistični prvin pa celo le po en prispevek v izvodu, kar onemogoča splošene sklepe.

7. ZAKLJUČEK

Zadala sem si nalogo postaviti predloge za pomensko razlikovanja med vrstnimi pridevniki *senzaconalistični, popularni, rumeni in tabloidni* v strokovni literaturi. Zastavljeni cilj sem dosegla in predlagala terminološko rešitev za neurejenost, ki vlada na tem področju. Pri tem sem imela kar nekaj težav, saj sem pred začetkom pisanja pričakovala, da bom za rešitev problema več namigov našla v analizirani strokovni literaturi, vendar sem našla le peščico strokovnjakov, ki je že razmišljala o tej tematiki.

S pomočjo smernic, ki sem jih vendarle našla v strokovni literaturi, predvsem pri nekaterih slovenskih avtorjih (Milosavljevič, Luthar, Korošec, Kalin Golob) sem predlagala delitev na resni tisk/medije/novinarstvo, popularni tisk/medije/novinarstvo in senzacionalistični tisk/medije/novinarstvo. Razlikovanje med njimi temelji na dveh osnovah, in sicer na izboru tem in senzacionalističnem učinku kot posledici tipografije in posebne rabe jezikovnih sredstev v naslovih in besedilih. Popularni tisk obravnava politične, gospodarske, družbene in kulturne teme, poleg njih pa tudi teme, ki tradicionalno ne sodijo med resne, kot so šport, kriminal, zgodbe vsakdanjega življenja in življenje estradnikov. Pri tem pa pozornosti ne pritegne (ali vsaj v zelo majhni meri) s pomočjo rabe zaznamovanih jezikovnih sredstev ali sredstev s čustvenim učinkom, temveč zgolj z izborom tem in v manjši meri s tipografijo. Tudi »neresnih« tem se torej loteva z resnim novinarskim pristopom. Senzacionalistični tisk lahko obravnava enake teme kot popularni, vendar v želji po pritegnitvi bralčeve pozornosti s tipografijo in izborom tem učinkuje senzacionalistično. Senzacionalistični tisk sem glede na tematiko, ki jo obravnava, razdelila še na rumeni in tabloidni tisk. Ta razlika temelji predvsem na temah, s katerimi se določeni mediji ukvarjajo. Rumeni tisk se pretežno ukvarja z naravnimi nesrečami, kriminalom, zgodbami običajnih ljudi in delno tudi z dogodki iz sveta slavnih osebnosti in športnikov. Za razliko od tega tabloidni tisk vse svoje strani posveča dogodkom iz sveta slavnih, in sicer predvsem pevcev, igralcev, nastopajočih v resničnostnih šovih, nekoliko manj pa tudi športnikov.

Poimenovanje tabloid pa sem postavila nasproti časopisom velikega formata in ga opredelila kot vrsto tiskovine, kar pomeni, da se nanaša predvsem na vizualno podobo posamezne publikacije, s katero želi privabiti bralca k nakupu. Za tabloide je značilen majhen format ter veliki naslovi in fotografije.

Predlagano kategorizacijo sem skušala potrditi tudi v praksi, saj sem vanjo po analizi forme, tem, tipografije in jezikovnih sredstev razvrstila Delo, Slovenske novice, Direkt, Nedeljski dnevnik, Lady in Novo. Izkazalo se je, da so te meje težko določljive in da prav to tudi povzroča terminološko neurejenost. Praktični del je torej še bolj opozoril na to, da je treba biti pri označevanju medija z enim od analiziranih vrstnih pridevnikov previden. Vizualni vtis, ki ga pusti posamezna publikacija, ne pomeni nujno tudi enakega vtisa pri branju prispevka. Kričeča naslovnica na primer ne pomeni nujno nekakovostne vsebine z močnim senzacionalističnim učinkom.

Kljub morda nekoliko trhljim teoretskim temeljem verjamem, da sem s predlagano kategorizacijo poimenovanj dosegli vsaj začetek premikov v reševanju terminološke zmede. Upam, da sem s tem tudi spodbudila strokovnjake s področja novinarstva k razmišljanju, da tudi novinarstvo vse bolj potrebuje svoj terminološki slovar.

Seveda pa se v povezavi s tiskom, ki se loteva manj resnih tem in ki ga običajno označujemo tudi kot manj kakovostnega, odpira še vrsto vprašanj, za katere v diplomi ni dovolj prostora. Odprto na primer ostaja, kako daleč še sežejo meje novinarstva oziroma kdaj je pisanje v rumenem časopisu še novinarsko delo, in etično vprašanje, kako daleč lahko rumeni in popularni tisk sežeta v zasebno sfero posameznika.

VIRI IN LITERATURA

SAMOSTOJNE PUBLIKACIJE

- Bromley, Michael (1994): *Teach Yourself. Journalism*. London: Hodder & Stoughton.
- Conboy, Martin (2004): *Journalism. A Critical History*. London, Thousand Oaks in New Delhy: Sage Publications.
- Cudlipp, H. (1953): *Publish and Be Damned: The Astonishing Story of the Daily Mirror*. London: Andrew Dakers.
- Cohen, Daniel (2000): *Yellow Journalism. Scandal, Sensationalism and Gossip in Media*. Connecticut: Twentyfirst Century Bookfield.
- Corner, John (1999): *Critical Ideas in Television Studies*. Oxford: Clarendon Press.
- Ejavec, Karmen (1995): *Tisk na pragu 21. stoletja*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, diploma.
- Erjavec, Karmen (1988): *Koraki do kakovostnega novinarskega prispevka*. Ljubljana: Založništvo Jutro.
- Erjavec, Karmen, Zala Volčič (1999): *Odraščanje z mediji. Rezultati raziskave Mladi in mediji*. Ljubljana: Zveza prijateljev mladine Slovenije.
- Felber, Helmut (1984): *Terminology manual*. Paris: Unesco and Infoterm.
- Franklin, Bob, Martin Hamer, Mark Hanna, Marie Kinsey in John E. Richardson (2005): *Key Concepts in Journalism Studies*. London, Thousand Oaks in New Delhy: Sage Publications.
- Greenslade, Roy (2003): *Press Gang. How newspapers make profits from propaganda*. London: Machmillan.
- Hartsock, John C. (2000): *A History of American Literary Journalism. The Emergence of a Modern Narrative Form*. United states of America: University of Massachusetts Press.
- Kalin Golob, Monika (2001): *Jezikovne reže*. Ljubljana: Založba GV.
- Korošec, Tomo (1998): *Stilistika slovenskega poročevalstva*. Ljubljana: ČZD Kmečki glas.
- Košir, Manca (2003): *Surovi čas medijev*. Ljubljana: Media, Fakulteta za družbene vede.
- Langer, John (1998): *Tabloid Television. Popular Journalism and the »Other News«*. London: Routledge.
- Leslie, Z. Larry (2000): *Mass Communication Ethics. Decision Making in Postmodern Culture*. Boston, New York: Houghton Mifflin Company.
- Luthar, Breda (1995): *Popularni tisk in preoblikovanje javnega prostora*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, Doktorska naloga.
- Luthar, Breda (1998): *Poetika in politika tabloidne kulture*. Ljubljana: Zbirka Sophia.

- Luthar, Breda (1998): *Politika teletabloidov*. Ljubljana: Media, Fakulteta za družbene vede.
- Milosavljevič, Marko (2003): *Novinarska zgodba*. Ljubljana: Media, Fakulteta za družbene vede.
- Poler Kovačič, Melita (2004): *Novinarska (iz)virnost. Novinarji in njihovi viri v sodobni slovenski družbi*. Ljubljana: Media, Fakulteta za družbene vede.
- Poler Kovačič, Melita (2005): *Kriza novinarske odgovornosti*. Ljubljana: Media, Fakulteta za družbene vede.
- Rudin, Richard and Trevor Ibbotson (2005): *An Introduction to Journalism. Essential Techniques and Background Knowledge*. Amsterdam: Focal Press.
- Slovar slovenskega knjižnega jezika* (2005). Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Znanstveno raziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, DZS.
- Zelizer, Barbie in Stuart Allan (2002): *Journalism after september 11*. London and New York: Routledge.
- Watson, James (1998): *Media Communication. An introduction to Theory and Process*. London: Macmillan Press LTD.

PRISPEVKI

- Bailey, Sally and Granville Williams (1997): *Memorise are made of this. Journalist's memoirs in the United Kingdom 1945 – 95*. V Bromley, Michael and Tom O'Malley: *A Journalism Reader*, 316–382. London, New York: Routledge.
- Bezjak, Branka in Matija Stepišnik (2004): *Tiranija »radovednosti«*. Medijska preža/Mediawatch Journal, št. 20, 21, stran 4–6.
- Bird, Elizabeth S. (1998): *News we can use: An audience perspective on the tabloidisation of news in the united states*. Javnost/The Public 5(3), 33–50.
- Connell, Ian (1998): *Mistaken Identities: Tabloid and Broadsheet News Discourse*. Javnost/The Public 5(3), 11–31.
- Connell, Ian (1993): *Tales of tellyland: the popular press and television in the UK*. V Dahlgren, Peter, Colin Sparks (ur.): *Communication and Citizenship: Journalism and the Public Sphere*, 236–249. London, New York: Routledge.
- Crnkovič, Marko, Dnevnik, 25. 8. 2005.
- Deuze, Mark (2005): *Popular journalism an professional ideology: Tabloid reporter and editors speak out*. Media Culture and Society 6(27), 861–882.

- Franklin, Bob and David Murphy (1997): *The local rag in tatters? The decline of Britain's local newspapers*. V Bromley, Michael and Tom O'Malley: *A Journalism Reader*, 213–282. New York, London: Routledge.
- Humar, Marjeta (2004): Stanje in vloga slovenske terminologije in terminografije. V Humar, Marjeta (ur.): *Terminologija v času globalizacije. Zbornik prispevkov s simpozija Terminologija v času globalizacije*, 17–31. Ljubljana: Založba SRC SAZU.
- Jud, Ana (2006): *Tabloid Direkt, orožje posameznikov. Privid navidezne novinarske svobode kot krinka za obračune v javnosti*. Medijska preža/Mediawatch, 64–65. Maj 2006, številka 25-26.
- Kastelic, Brane, Dnevnik, 17. 9. 2005.
- Jogan, Maca (2002): *Žalitev v množičnih medijih kot individualni in družbeni konstrukt*. V Korošec, Tomo et al.: *Razžalitve v tiskanih medijih*, 109–120. Ljubljana: Znanstvena knjižnica, Fakulteta za družbene vede.
- Kalin Golob, Monika (2004): *Novinarski jezik in stil: Kaj vemo in česa ne*. V Poler Kovačič, Melita in Monika Kalin Golob: *Poti slovenskega novinarstva – danes in jutri. Znanstveni zbornik ob 40. obletnici študija novinarstva na Slovenskem*, 69–83. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede za založbo Hermina Krajnc.
- Kalin Golob, Monika (2004): *Moč jezika – izbor dejstev in besed*. Teorija in praksa, 703–711. Letnik 41, številka 3-4. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Kalin Golob, Monika, Melita Poler Kovačič (2005): *Med novinarskim stilom in etiko*. Družboslovne razprave, 289–303. Letnik XXI, številka 49/50. Avgust-december. Ljubljana: Slovensko sociološko društvo, Fakulteta za družbene vede v Ljubljani.
- Košir, Manca (2003): *Novinarstvo v samostojni Sloveniji*. V Košir, Manca: *Surovi časi medijev*. Ljubljana: Media, Fakulteta za družbene vede, 46–51.
- Örnebring, Henrik in Anna Maria Jönsson (2004): *Tabloid Journalism and the Public Sphere: A historical perspective on tabloid journalism*. Journalism Studies 3(5), 238–295.
- Poler Kovačič, Melita (2004): *Podobe (slovenskega) novinarstva: O krizi novinarske identitete*. V Poler Kovačič, Melita in Monika Kalin Golob: *Poti slovenskega novinarstva – danes in jutri. Znanstveni zbornik ob 40. obletnici študija novinarstva na Slovenskem*, 85–112. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede za založbo Hermina Krajnc.
- Sparks, Colin (1993): *Goodbye, Hildy Johnson: The vanishing »serous press«*. V Dahlgren, Peter, Colin Sparks (ur.): *Communication and Citizenship: Journalism and the Public Sphere*, 58–74. London, New York: Routledge.

- Stepišnik, Matija (2004): *Kaj sploh še lahko štejemo za novinarstvo?* Medijska preža/Mediawatch Journal, št. 20, 21, stran 7.
- Stepišnik, Matija, Večer, 2. 6. 2005.
- Šalamon, Brane, Nedeljski dnevnik, 10. 4. 2005.
- Šribar, Renata (2005): *Oglaševanje časopisa Direkt – Nemoč regulacijskih orodij.* Medijska preža/Mediawatch Journal. št.: 23, 24, 7–8.
- Štefančič, Marcel, Mladina, 23. 9. 1997.
- Tavzes, Cvetana(2004): *Terminološki slovarji in globalizacija.* V Humar, Marjeta (ur.): *Terminologija v času globalizacije. Zbornik prispevkov s simpozija Terminologija v času globalizacije*, 57–60. Ljubljana: Založba SRC SAZU.
- Vogrič, Sonja, Dnevnik, 17. 9. 2005.
- Zadnikar, Gita (2005): *Fotografija v časnikih.* V Zadnikar, Gita (ur.): *Resno in rumeno. Tabloidizacija tiskanih medijev. Zbornik V*, 88–102. Ljubljana: Inštitut za civilizacijo in kulturo.

INTERNETNI VIRI

- Bezjak, Branka in Matija Stepišnik: *Tiranija »radovednosti«*. Dostopno na Media Watch, <http://mediawatch.mirovni-institut.si/bilten/seznam/20/medjavno/index.html#7>, 23. november 2005.
- Nacionalna raziskava branosti, <http://www.nrb.info/podatki/index.html>, 29. september 2006.
- Styria, <http://www.styria.com/si/konzernunternehmen/firma.php?cat=2&tocher=16>, 5. oktober 2006.
- Trampuš, Jure na Mladina, http://www.mladina.si/tednik/200541/clanek/slo-tema--jue_trampus, 10. oktober 2005.
- Vintar, Špela (2001/2002): *Uvod v terminologijo. Študijska gradiva, oddelek za prevajanje in tolmačenje, Filozofska fakulteta.* Dostopno na <http://www2.arnes.si/~svinta/skripta.htm>, 12. maj 2006.

SEZNAM PRILOG

Priloga A: Naslovnica izdaje revije Nova (25. 8. 2006).

Priloga B: Naslovnica izdaje revije Lady (27. 9. 2006).

Priloga C: Naslovnica izdaje dnevnika Direkt (3. 10. 2006).

Priloga Č: Naslovnica izdaje tednika Nedeljski dnevnik (8. 10. 2006).

Priloga D: Naslovnica izdaje dnevnika Delo (3. 10. 2006).

Priloga E: Naslovnica izdaje dnevnika Slovenske novice (3. 10. 2006).

Priloga F: Analizirano besedilo in naslov prispevka o sojenju Silvu Plutu na naslovnici Dela (Barbara Guček, 3. 10. 2006).

Priloga G: Analizirano besedilo in naslov prispevka o sojenju Silvu Plutu na naslovnici Slovenskih novic (Boštjan Celec, 3. 10. 2006).

Priloga H: Analizirano besedilo in naslov prispevka o sojenju Silvu Plutu na naslovnici Direkta (Gordana Stojiljković, 3. 10. 2006).

Priloga I: Analizirano besedilo in naslov prispevka o sojenju Silvu Plutu na straneh kronike v Delu (Barbara Guček, 3. 10. 2006, 7).

Priloga J: Analizirano besedilo in naslov prispevka o sojenju Silvu Plutu v notranjosti Slovenskih novic (Boštjan Celec, 3. 10. 2006, 3).

Priloga K: Analizirano besedilo in naslov prispevka o sojenju Silvu Plutu v notranjosti Direkta (Gordana Stojiljković, 3. 10. 2006, 5–6).

Priloga L: Analizirani naslov prispevka o malem brezdomcu na naslovnici Nedeljskega dnevnika (Nada Mavrič, 8. 10. 2006).

Priloga M: Analizirani naslov in besedilo prispevka o malem brezdomcu v notranjosti Nedeljskega dnevnika (Nada Mavrič, 8. 10. 2006, 7).

Priloga N: Analizirani naslov in besedilo prispevka o Sanji Grohar v notranjosti Nove (Filip Kocijančič, 25. 8. 2006, 4–5).

Priloga O: Analizirani naslov in besedilo prispevka v notranjosti Lady o Nataliji Verboten (neznani avtor, 27. 9. 2006).

PRILOGA A

PRILOGA B

PRILOGA C

Direkt
št. 229 / leto II
Ljubljana, torek, 3. oktobra 2006
www.direkt.si

Nova Gorica

HIT sponzorira nogometaše Rome
Igralniško podjetje Hit iz Nove Gorice je nedavno razširilo svoje poslovno sodelovanje v Italijo, še pred tem pa je Hitov promotor postal slovit rimski nogometaš Francesco Totti
stran 15

Pedofilu le dobra tri leta zapora
stran 1

Silvo Plut

se je ob sodbi lahko samo še milo razjokal

Na ljubljanskem sodišču so kljub vnovični lažni grožnji z bombo izrekli sodbo Silvu Plutu – Morilca so oblile solze, saj ga čaka 30 let zapora

30 let zapora!

Agencija Twin končala izlet v London že na poti na letališče
Brez leta ni izleta

izlet dijakov v London z ljubljansko turistično agencijo Twin, ki jo vodi Robert Urekar, se je končal že na poti na saizbursko letališče – Vodnica je dijake 30 kilometrov pred letališčem obvestila, da zaradi zamude starih potnikov ne bodo ujeli letala, zato so avtobus preprosto obrnili in izleta je bilo konec

DIREKT praznuje in vas nagraduje!
Koda 102

telegraf

Nagrajena ameriška znanstvenika

Stockholm Dobitnica letošnje Nobelove nagrade za medicino, ki jo podeljuje kraljevski inštitut v Stockholmu, sta Američana Andrew Z. Fire in Craig C. Mello, ki sta odkrila temeljni mehanizem za nadzor prenosa genetskih informacij. Za odkritje interference RNA, ki je pomembno za obrambo pred virusi, sta znanstvenika dobila tudi

Andrew Z. Fire

Craig C. Mello

Zupan ostel institut
Ljubljana Ministr za okolje in prostor Janez Podobnik za zdravje Andrej Bručan in za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Jure Zupan so obiskali inštitut Jožef Stefan, kjer so jim zaposleni predstavili delo inštituta. Minister Zupan je vse presenetili z izjavo, da ni zadovoljen s tem, kaj je šel. »To, kar smo eksali, je, kot da bi bili, ki so-

vo črna želodcu, s katero sta dokazala, da ga pozročata bakterija, in ne začrnela hrana in stres ter da ga je najbolje zdraviti z antibiotiki.

Jure Zupan

zi karmione, dokazoval, da ima opravljen voznški izpit. Je bil kritičen. Dejal je, da si želi več idej, kritičen pa je bil tudi do očitkov inštituta, da rezultati raziskav ni mogoče uporabiti v praksi, saj mu ni bilo jasno, kako je mogoče, da takšne študije potem sploh nastajajo. Milena Horvat z inštituta pa je večkrat poudarila, da od ministrstva ne zahtevajo dodatnih sredstev.

Petra iz Bara
stran 11

Bivše dekle ubijalskega strelca

PRILOGA Č

7. SOB. 8. NED. 9. PON. 10. TOR. 11. SRE.

NEDELJSKI

Odkrijte umor s Herculom Poirotom!
DANES z Nedeljskim dnevnikom
Dve zgodbi na enem DVD-ju
1.090 SIT (4,58 EUR)

SOLZE MALEGA BREZDOMCA NIKOGAR NE GANEJO stran 7

Dvajset tisoč Slovencev na novinarjevih karticah **LUC** prihaja k Nedeljcu stran 10

20 let
Podoknica NEDELJSKEGA
Jubilejno, dvajseto leto Podoknic Nedeljskega bomo zaključili v Šaleku. Na predlog Vlade Jan, Krajevna skupnost Šalek, bo zadnja letošnja slavljenka Marija Britovšek. Prireditelj bo v Šaleku v petek, 6. oktobra, ob 18.30. Našemu Francu Pestotniku - Podokničarju se bo pridružil ansambel Viharik. Razpis Podoknice Nedeljskega za leto 2007 bomo objavili januarja prihodnje leto.

Bojan KRIŽAJ stran 2
VSI POSPRAVLJENI PREDSEDNIKOVI MOŽJE
Izvrstno usposobljene in šolane Slovence so dobesedno izbrisali

PILOT Špelca stran 6

Boris KOBAL stran 5
Vesel sem, da od smeha lahko celo živim

SPAR prehrana danes
Danes v Nedeljskem dnevniku (v četrtek v časniku Dnevnik) priloga Prehrana danes.

Izbiramo NAJ pediatra
Sava

PRILOGA D

Pogajanja o finskih oklepnikih v najvišji prestavi

Medtem ko gredo pogajanja v Sloveniji h koncu, se Patria in General Dynamics pripravljata na soočenje na Hrvaškem. dogodki dneva/2

jutranje

Čakajoč na še nepreštete glasove

Doključna sestava parlamenta znana le v ponedeljek – Socialdemokrati si želijo koalicio z ljudsko stranko ali Zelenimi – Zadovoljstvo Enotne liste

Danes v delu

Davčni zakoni prvič pred poslanci

Dogodki dneva/3

LOKALNE NOVICE na mobilnem Planetu!

Prvi dan borzne kotacije

Koliko je vreden Telekom?

Po otvoritvi pri 73.400 tolarjih je bil končni tečaj prvega dne trgovanja z delnicami Telekom Slovenije 69.497 tolarjev – Spekulacije o rasti se niso uresničile

Delnica Telekoma

Prvi dan trgovanja, 18.10.2006, v tolarjih

Prvi dan borzne kotacije Telekom Slovenije je bil v Ljubljani skoraj skrajni pri tej 73.400 tolarjev. Kotacija delnice Telekom Slovenije je bila na začetku trgovanja 73.400 tolarjev, kar je bilo za 100 tolarjev višje od zadnjega dne pred trgovanjem. V prvih petih minutah trgovanja je bila kotacija 73.400 tolarjev, nato pa se je zniževala na 73.000 tolarjev. V 10. uri je bila kotacija 72.500 tolarjev, v 11. uri 72.000 tolarjev, v 12. uri 71.500 tolarjev, v 13. uri 71.000 tolarjev, v 14. uri 70.500 tolarjev, v 15. uri 70.000 tolarjev, v 16. uri 69.500 tolarjev, v 17. uri 69.000 tolarjev, v 18. uri 68.500 tolarjev, v 19. uri 68.000 tolarjev, v 20. uri 67.500 tolarjev, v 21. uri 67.000 tolarjev, v 22. uri 66.500 tolarjev, v 23. uri 66.000 tolarjev, v 24. uri 65.500 tolarjev, v 25. uri 65.000 tolarjev, v 26. uri 64.500 tolarjev, v 27. uri 64.000 tolarjev, v 28. uri 63.500 tolarjev, v 29. uri 63.000 tolarjev, v 30. uri 62.500 tolarjev, v 31. uri 62.000 tolarjev, v 32. uri 61.500 tolarjev, v 33. uri 61.000 tolarjev, v 34. uri 60.500 tolarjev, v 35. uri 60.000 tolarjev, v 36. uri 59.500 tolarjev, v 37. uri 59.000 tolarjev, v 38. uri 58.500 tolarjev, v 39. uri 58.000 tolarjev, v 40. uri 57.500 tolarjev, v 41. uri 57.000 tolarjev, v 42. uri 56.500 tolarjev, v 43. uri 56.000 tolarjev, v 44. uri 55.500 tolarjev, v 45. uri 55.000 tolarjev, v 46. uri 54.500 tolarjev, v 47. uri 54.000 tolarjev, v 48. uri 53.500 tolarjev, v 49. uri 53.000 tolarjev, v 50. uri 52.500 tolarjev, v 51. uri 52.000 tolarjev, v 52. uri 51.500 tolarjev, v 53. uri 51.000 tolarjev, v 54. uri 50.500 tolarjev, v 55. uri 50.000 tolarjev, v 56. uri 49.500 tolarjev, v 57. uri 49.000 tolarjev, v 58. uri 48.500 tolarjev, v 59. uri 48.000 tolarjev, v 60. uri 47.500 tolarjev, v 61. uri 47.000 tolarjev, v 62. uri 46.500 tolarjev, v 63. uri 46.000 tolarjev, v 64. uri 45.500 tolarjev, v 65. uri 45.000 tolarjev, v 66. uri 44.500 tolarjev, v 67. uri 44.000 tolarjev, v 68. uri 43.500 tolarjev, v 69. uri 43.000 tolarjev, v 70. uri 42.500 tolarjev, v 71. uri 42.000 tolarjev, v 72. uri 41.500 tolarjev, v 73. uri 41.000 tolarjev, v 74. uri 40.500 tolarjev, v 75. uri 40.000 tolarjev, v 76. uri 39.500 tolarjev, v 77. uri 39.000 tolarjev, v 78. uri 38.500 tolarjev, v 79. uri 38.000 tolarjev, v 80. uri 37.500 tolarjev, v 81. uri 37.000 tolarjev, v 82. uri 36.500 tolarjev, v 83. uri 36.000 tolarjev, v 84. uri 35.500 tolarjev, v 85. uri 35.000 tolarjev, v 86. uri 34.500 tolarjev, v 87. uri 34.000 tolarjev, v 88. uri 33.500 tolarjev, v 89. uri 33.000 tolarjev, v 90. uri 32.500 tolarjev, v 91. uri 32.000 tolarjev, v 92. uri 31.500 tolarjev, v 93. uri 31.000 tolarjev, v 94. uri 30.500 tolarjev, v 95. uri 30.000 tolarjev, v 96. uri 29.500 tolarjev, v 97. uri 29.000 tolarjev, v 98. uri 28.500 tolarjev, v 99. uri 28.000 tolarjev, v 100. uri 27.500 tolarjev, v 101. uri 27.000 tolarjev, v 102. uri 26.500 tolarjev, v 103. uri 26.000 tolarjev, v 104. uri 25.500 tolarjev, v 105. uri 25.000 tolarjev, v 106. uri 24.500 tolarjev, v 107. uri 24.000 tolarjev, v 108. uri 23.500 tolarjev, v 109. uri 23.000 tolarjev, v 110. uri 22.500 tolarjev, v 111. uri 22.000 tolarjev, v 112. uri 21.500 tolarjev, v 113. uri 21.000 tolarjev, v 114. uri 20.500 tolarjev, v 115. uri 20.000 tolarjev, v 116. uri 19.500 tolarjev, v 117. uri 19.000 tolarjev, v 118. uri 18.500 tolarjev, v 119. uri 18.000 tolarjev, v 120. uri 17.500 tolarjev, v 121. uri 17.000 tolarjev, v 122. uri 16.500 tolarjev, v 123. uri 16.000 tolarjev, v 124. uri 15.500 tolarjev, v 125. uri 15.000 tolarjev, v 126. uri 14.500 tolarjev, v 127. uri 14.000 tolarjev, v 128. uri 13.500 tolarjev, v 129. uri 13.000 tolarjev, v 130. uri 12.500 tolarjev, v 131. uri 12.000 tolarjev, v 132. uri 11.500 tolarjev, v 133. uri 11.000 tolarjev, v 134. uri 10.500 tolarjev, v 135. uri 10.000 tolarjev, v 136. uri 9.500 tolarjev, v 137. uri 9.000 tolarjev, v 138. uri 8.500 tolarjev, v 139. uri 8.000 tolarjev, v 140. uri 7.500 tolarjev, v 141. uri 7.000 tolarjev, v 142. uri 6.500 tolarjev, v 143. uri 6.000 tolarjev, v 144. uri 5.500 tolarjev, v 145. uri 5.000 tolarjev, v 146. uri 4.500 tolarjev, v 147. uri 4.000 tolarjev, v 148. uri 3.500 tolarjev, v 149. uri 3.000 tolarjev, v 150. uri 2.500 tolarjev, v 151. uri 2.000 tolarjev, v 152. uri 1.500 tolarjev, v 153. uri 1.000 tolarjev, v 154. uri 500 tolarjev, v 155. uri 0 tolarjev.

Pogovor DZS in vlada zastal

Ne moreta se sporazumeti o prodaji Dnevnika, katerega prvi človek Branko Pavlin je potrdil, da je Dnevnik prodal 7,82 odstotka DZS. gospodarstvo/9-10

Ljubljana, torek, 3. oktobra 2006

letu XLVIII / št. 229

odgovorni urednik PETER JANČIČ

cena 190 SIT, 0,79 EUR, 9 HRK

Natisnjeno 75.942 izvodov

Prepozno za Ljubico Ulčar

Silvu Plutu so za umor, poskus umora in grobo ranjanje priložili enotno kazno – 30 let zapora

TEMA DNEVA

Prepozno za Ljubico Ulčar

Silvu Plutu so za umor, poskus umora in grobo ranjanje priložili enotno kazno – 30 let zapora

Ljubica Ulčar je bila v Ljubljani obsojena na 30 let zapora za umor, poskus umora in grobo ranjanje. Silvu Plutu so za umor, poskus umora in grobo ranjanje priložili enotno kazno – 30 let zapora. Ljubica Ulčar je bila v Ljubljani obsojena na 30 let zapora za umor, poskus umora in grobo ranjanje. Silvu Plutu so za umor, poskus umora in grobo ranjanje priložili enotno kazno – 30 let zapora.

Ne predvidljiv, nevaren, nasilen ...

Delnica Telekoma

Prvi dan trgovanja, 18.10.2006, v tolarjih

Prvi dan borzne kotacije Telekom Slovenije je bil v Ljubljani skoraj skrajni pri tej 73.400 tolarjev. Kotacija delnice Telekom Slovenije je bila na začetku trgovanja 73.400 tolarjev, kar je bilo za 100 tolarjev višje od zadnjega dne pred trgovanjem. V prvih petih minutah trgovanja je bila kotacija 73.400 tolarjev, nato pa se je zniževala na 73.000 tolarjev. V 10. uri je bila kotacija 72.500 tolarjev, v 11. uri 72.000 tolarjev, v 12. uri 71.500 tolarjev, v 13. uri 71.000 tolarjev, v 14. uri 70.500 tolarjev, v 15. uri 70.000 tolarjev, v 16. uri 69.500 tolarjev, v 17. uri 69.000 tolarjev, v 18. uri 68.500 tolarjev, v 19. uri 68.000 tolarjev, v 20. uri 67.500 tolarjev, v 21. uri 67.000 tolarjev, v 22. uri 66.500 tolarjev, v 23. uri 66.000 tolarjev, v 24. uri 65.500 tolarjev, v 25. uri 65.000 tolarjev, v 26. uri 64.500 tolarjev, v 27. uri 64.000 tolarjev, v 28. uri 63.500 tolarjev, v 29. uri 63.000 tolarjev, v 30. uri 62.500 tolarjev, v 31. uri 62.000 tolarjev, v 32. uri 61.500 tolarjev, v 33. uri 61.000 tolarjev, v 34. uri 60.500 tolarjev, v 35. uri 60.000 tolarjev, v 36. uri 59.500 tolarjev, v 37. uri 59.000 tolarjev, v 38. uri 58.500 tolarjev, v 39. uri 58.000 tolarjev, v 40. uri 57.500 tolarjev, v 41. uri 57.000 tolarjev, v 42. uri 56.500 tolarjev, v 43. uri 56.000 tolarjev, v 44. uri 55.500 tolarjev, v 45. uri 55.000 tolarjev, v 46. uri 54.500 tolarjev, v 47. uri 54.000 tolarjev, v 48. uri 53.500 tolarjev, v 49. uri 53.000 tolarjev, v 50. uri 52.500 tolarjev, v 51. uri 52.000 tolarjev, v 52. uri 51.500 tolarjev, v 53. uri 51.000 tolarjev, v 54. uri 50.500 tolarjev, v 55. uri 50.000 tolarjev, v 56. uri 49.500 tolarjev, v 57. uri 49.000 tolarjev, v 58. uri 48.500 tolarjev, v 59. uri 48.000 tolarjev, v 60. uri 47.500 tolarjev, v 61. uri 47.000 tolarjev, v 62. uri 46.500 tolarjev, v 63. uri 46.000 tolarjev, v 64. uri 45.500 tolarjev, v 65. uri 45.000 tolarjev, v 66. uri 44.500 tolarjev, v 67. uri 44.000 tolarjev, v 68. uri 43.500 tolarjev, v 69. uri 43.000 tolarjev, v 70. uri 42.500 tolarjev, v 71. uri 42.000 tolarjev, v 72. uri 41.500 tolarjev, v 73. uri 41.000 tolarjev, v 74. uri 40.500 tolarjev, v 75. uri 40.000 tolarjev, v 76. uri 39.500 tolarjev, v 77. uri 39.000 tolarjev, v 78. uri 38.500 tolarjev, v 79. uri 38.000 tolarjev, v 80. uri 37.500 tolarjev, v 81. uri 37.000 tolarjev, v 82. uri 36.500 tolarjev, v 83. uri 36.000 tolarjev, v 84. uri 35.500 tolarjev, v 85. uri 35.000 tolarjev, v 86. uri 34.500 tolarjev, v 87. uri 34.000 tolarjev, v 88. uri 33.500 tolarjev, v 89. uri 33.000 tolarjev, v 90. uri 32.500 tolarjev, v 91. uri 32.000 tolarjev, v 92. uri 31.500 tolarjev, v 93. uri 31.000 tolarjev, v 94. uri 30.500 tolarjev, v 95. uri 30.000 tolarjev, v 96. uri 29.500 tolarjev, v 97. uri 29.000 tolarjev, v 98. uri 28.500 tolarjev, v 99. uri 28.000 tolarjev, v 100. uri 27.500 tolarjev, v 101. uri 27.000 tolarjev, v 102. uri 26.500 tolarjev, v 103. uri 26.000 tolarjev, v 104. uri 25.500 tolarjev, v 105. uri 25.000 tolarjev, v 106. uri 24.500 tolarjev, v 107. uri 24.000 tolarjev, v 108. uri 23.500 tolarjev, v 109. uri 23.000 tolarjev, v 110. uri 22.500 tolarjev, v 111. uri 22.000 tolarjev, v 112. uri 21.500 tolarjev, v 113. uri 21.000 tolarjev, v 114. uri 20.500 tolarjev, v 115. uri 20.000 tolarjev, v 116. uri 19.500 tolarjev, v 117. uri 19.000 tolarjev, v 118. uri 18.500 tolarjev, v 119. uri 18.000 tolarjev, v 120. uri 17.500 tolarjev, v 121. uri 17.000 tolarjev, v 122. uri 16.500 tolarjev, v 123. uri 16.000 tolarjev, v 124. uri 15.500 tolarjev, v 125. uri 15.000 tolarjev, v 126. uri 14.500 tolarjev, v 127. uri 14.000 tolarjev, v 128. uri 13.500 tolarjev, v 129. uri 13.000 tolarjev, v 130. uri 12.500 tolarjev, v 131. uri 12.000 tolarjev, v 132. uri 11.500 tolarjev, v 133. uri 11.000 tolarjev, v 134. uri 10.500 tolarjev, v 135. uri 10.000 tolarjev, v 136. uri 9.500 tolarjev, v 137. uri 9.000 tolarjev, v 138. uri 8.500 tolarjev, v 139. uri 8.000 tolarjev, v 140. uri 7.500 tolarjev, v 141. uri 7.000 tolarjev, v 142. uri 6.500 tolarjev, v 143. uri 6.000 tolarjev, v 144. uri 5.500 tolarjev, v 145. uri 5.000 tolarjev, v 146. uri 4.500 tolarjev, v 147. uri 4.000 tolarjev, v 148. uri 3.500 tolarjev, v 149. uri 3.000 tolarjev, v 150. uri 2.500 tolarjev, v 151. uri 2.000 tolarjev, v 152. uri 1.500 tolarjev, v 153. uri 1.000 tolarjev, v 154. uri 500 tolarjev, v 155. uri 0 tolarjev.

PRILOGA E

slovenske
NOVICE

TOREK, 3. OKTOBRA/VINOTOKA 2006, CENA 140 SIT/0,58 €/7,5 HRK

Moja Activa z nakupi dobiš! izberite nagrado!

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

www.aktiva.si/nagradnalgra

JANKOVIĆ JANKOVIĆU

Zgodba o tem, kako je Mercator s poldrugim milijonom evrov osrečil neko Electo – Ta ob sklenitvi predpogodbe, ki je bila podlaga za dodelitev 1,666.400 evrov avansa, ni razpolagala niti z zemljišči – Zgolj bančne obresti na tolikšen polog bi v dveh letih, kolikor je Electa vrtela Mercatorjev denar, vrgle vsaj 140.000 evrov zaslužka

stran 8

Bulvar

VEM KDO MI SPREJEMA STOLARJE

Plut za 30 let v zapor

KRIV!

In Silva Plut zapiral nad njega sodišče? Foto: Marko Pavli

Zaradi okrutnega umora Ljubice Ulčar so 38-letnega Silva Pluta na ljubljanskem okrožnem sodišču obsodili na 30 let zapor – Ko je sodnica Barbara Trebec Debeljak izrekla: »Kriv je!« se je obtoženi sesedel in začel točiti solze – Skupno so mu zaradi umora Ljubice, poskusa umora Mirka Ulčarja in grdega ravnanja z njim prisodili 40 let in pet mesecev zapor – Tožilka Tatjana Devčič Svetek je zadovoljna, odvetnik Andrej Žabjek pa jezen, ker njegovega klienta ne bo smel zdraviti psihiater Janez Rugelj: »Namesto učlovečenega Pluta bo čez trideset let na svobodo prikorakala zverina!« – Mirko Ulčar, ko je izvedel za razsodbo: »Naj prasec gnije v čuzi do smrti!«

stran 9

Plečnik brez nagrobnika

Sloviti arhitekt Jože Plečnik je že devet mesecev brez nagrobnika, odkar so ga delavci žal 26. novembra lani poškodovali s snežnim plugom – Na žalah so ponudili izdelavo kopije in pokritje stroškov restavracije originala, a se spomeničarji niso strinjali in stvar zapletli do onemoglosti

stran 4

NATISNILI SMO 98.558 IZVODOV

Letnik XVI, št. 229

Cena 140 SIT/0,58 €/7,5 HRK

770354308028

Kocka je gadla

Več znaš, več veljaš!

1. mesto: 500.000 SIT
2. mesto: 300.000 SIT
3. mesto: 200.000 SIT

www.delo.si/razpis

PRILOGA F

Nepredvidljiv, nevaren, nasilen ...

Silvu Plutu so za umor, poskus umora in grdo ravnanje prisodili enotno kazen – 30 let zapora

LJUBLJANA – Silvu Plutu je ljubljansko okrožno sodišče včeraj izreklo samo za grozovit umor Ljubice Ulčar trideset let zapora, pa še deset let zapora za poskus umora njenega moža Mirka, in pet mesecev zapora za grdo ravnanje z Mirkom Ulčarjem, vendar je enotna zaporna kazen trideset let. Slovenski kazenski zakonik predpisuje trideset let zapora kot najvišjo možno kazen, a še to izjemoma, za najhujša kazniva dejanja. In Plutovo dejanje 24. februarja letos na Dolgem brdu pri Litiji to brez dvoma je.

Plutova kazenska preteklost je huda oteževalna okoliščina in je veliko prispevala k tokrat najvišji kazni. Leta 1990 se je zapisal v sodne anale s 15-letno zaporno kaznijo za grozoviti umor svoje sošolke Marjance Matjašič; z nje je po neuspešnem poskusu posilstva rezal koščke mesa in jo naposled skoraj povsem razkosal. Po pogojnem izpustu leta 2002 je bil obtožen, a na koncu oproščen več kaznivih dejanj z elementi nasilja. Vmes je bil v Srbiji in tudi tam je v postopku zaradi nekaj ropov, predvsem pa zaradi grozovitega umora noseče Jasmine Djošić, ki je bila zverinsko umorjena v domačem Aleksincu 18. novembra 2004, o Plutovem delovanju pa priča DNK. Obtožnica srbskega tožilstva je pravnomočna in so jo Plutu že vročili, ker pa Slovenija svojih državljanov ne izroča tujim sodiščem, mu bodo v kratkem začeli soditi v Nišu v ne-navzočnosti.

Predsednica senata Barbara Trebec Debeljak je v obrazložitvi sodbe povedala, da Plutovemu zagovoru niso verjeli. Spodbil ga je dokazni postopek z izjavami prič in mnenji izvedencev. Ovrigel je Plutov zagovor, da je svojo žrtev porezal po nesreči, da ga je v obračun z Mirkom Ulčarjem prisilil Hubert Ocvirk z naročilom, naj ga začne s »provociranjem« Ljubice, in da je bil v hiši še

nekdo, ki je moral Mirku Ulčarju odvezati vezi in v kopalnici umoriti Ljubico. Poudarila je okrutnost obtoženca, da je svoji žrtvi celo uro povzročal psihično in fizično trpljenje s poniževanjem, počasnim rezanjem z nožem in počasnim smrtnim vbodom z rezilom v vrat, poudarila je tudi njegovo brezčutnost ob prošnjah žrtve, naj jo pusti pri miru.

Silvu Plutu v prid sta bili le mnenje izvedenca psihiatrične stroke, da je bil v času dejanj na Dolgem brdu nebstveno zmanjšano prišteven in da je odraščal v zelo neugodnem okolju.

Sodniki so Silvu Plutu pripor, v katerem je od 25. februarja letos, podaljšali do pravnomočnosti sodbe. Prav nič se niso spremenile okoliščine, zaradi katerih so mu ga odredili: še vedno je nevarnost, da bi pobegnil, in prav tako, da bi ponovil dejanja. Kajti obtoženec je po oceni psihiatra nepredvidljiv, nevaren, nasilen ...

Mati pokojnice bo morala s svojim 200 milijonov tolarjev visokim odškodninskim zahtevkom na pravdo, so odločili včeraj. Tako kot se je pred kratkim odločil že njen zet Mirko Ulčar. Ta toži državo, ker da je soodgovorna za smrt njegove žene, zahteva pa 25 milijonov tolarjev in mesečno rento za mladoletna sinova.

Več na 7. strani.

BARBARA GUČEK

PRILOGA G

Plut za 30 let v zapor

KRIV!

Zaradi okrutnega umora Ljubice Ulčar so 38-letnega Silva Pluta na ljubljanskem okrožnem sodišču obsodili na 30 let zapor – Ko je sodnica Barbara Trebec Debeljak izrekla: »Kriv je!« se je obtoženi sesedel in začel točiti solze – Skupno so mu zaradi umora Ljubice, poskusa umora Mirka Ulčarja in grdega ravnanja z njim prisodili 40 let in pet mesecev zapor

– Tožilka Tatjana Devčič Svetek je zadovoljna, odvetnik Andrej Žabjek pa jezen, ker njegovega klienta ne bo smel zdraviti psihiater Janez Rugelj: »Namesto učlovečenega Pluta bo čez trideset let na svobodo prikorakala zverina!« – Mirko Ulčar, ko je izvedel za razsodbo: »Naj prasce gnije v čuzi do smrti!«

Je Silvio Plut zapokal nad svojo usodo? (Fot: Marko Fešt)

stran 6

PRILOGA H

PRILOGA I

Silvu Plutu, morilcu z Božakovega, najvišja možna kazen

Trideset let zapora je enotna kazen za umor 32-letne Ljubice Ulčar, storjen na grozovit način, poskus umora njenega moža Mirka Ulčarja in za grdo ravnanje s slednjim – Za Pluta le dve olajševalni okoliščini

LJUBLJANA – Tudi 38-letni Silvio Plut z Božakovega se je zapisal med pešiče tistih, ki so jim slovenski sodniki izrekli najvišjo možno zaporno kazen. Včeraj so ga na tukajšnjem okrožnem sodišču obsodili na trideset let zapora za umor 32-letne Ljubice Ulčar, storjen na grozovit način, na deset let zapora za poskus umora njenega moža Mirka Ulčarja, in na pet mesecev zapora za grdo ravnanje s slednjim. Ker slovenska kazenska zakonodaja od aprila 1999 ne predvideva višje kazni, kot je trideset let zapora, so mu izrekli tudi tako enotno kazen za vsa tri kazniva dejanja. Medtem ko se okrožna državna tožilka Tatjana Devčič Svetek ne namerava pritožiti na sodbo, pa je Plutov uradni zagovornik, odvetnik Andrej Žabjek povedal, da se bo. Pluta so po razglasitvi sodbje odpeljali nazaj v pripor, saj njegova odprava ne pride v poštev.

Trideset let zapora sodišča izrekajo le izjemoma, v primeru umora Ljubice Ulčar pa je po prepričanju sodnikov taka kazen povsem upravičena. Silvio Plut je specialni povratnik, saj je pred 16 leti na podoben način umoril svojo sošolko Marjančo Matjašič. Bil je obsojen na petnajst let zapora, toda po trinajstih letih zdenja za rešetakami ga je komisija za pogojne izpuste spustila na prostost 1. avgusta 2002. Pogojni izpust mu je potekel 17. februarja lani, toda že kmalu po njem se je v Sloveniji zapletel v nekaj kaznivih dejanjih z elementi nasilja, vendar so se postopki na ljubljanskem sodišču končali z oprostivami. Tudi same okoliščine to kratkega umora opravičujejo izrek take izredne kazni. Plut je 23. februarja letos nasilno vdrl v hišo na Dolgem brdu 4 pri Litiji in zakonca Ulčar počakal do naslednjega jutra, ko sta ob pol šestih prišla domov. Zaprli jima je pot s sekuro v eni roki in z nožem v drugi, tako da sta prestrašena popadala na tla. Oba je zvezal v dnevni sobi, toda njune prošnje, jok in kriki, naj ju pusti pri miru, so ostali brez odziva. Okrog glave jima je zavezal cunj in jima vozil stlačil v usta, da je zadušil njune glasove.

Po prepričanju sodnikov se je nad Ljubico izživljal tako, da ji je prizadejal hudo telesno in duševno trpljenje, saj je umirala pri polni zavesti, pri tem pa je pokazal popolno brezčutnost do svoje žrtve. Izživljanje je začel tako, da ji je z nožem razrezal zgornja in spodnja oblčila, ji z brivskim aparatom obrijl spolovilo in jo s tem globoko ponižal, ji nato z nožem začel povzročati rane okrog spolovila, po prsih in trebuhu, na koncu pa jo je odnesel v ko-

palnico, kjer ji je prebodel vratno veno, nato pa ji je še prerezal vrat. Mirko Ulčar se je medtem razvezal in Plutu, ki je prišel iz kopalnice z besedami »Zdaj si pa ti na vrsti!«, ušel k sosedu po pomoč, a za Ljubico je bilo že prepozno, saj je po kakšnih petnajstih minutah izkrmavela.

Senat je podrobno analiziral tri inačice Plutovih zagovorov, pri dežurni preiskovalni sodnici, nato še enkrat v preiskavi in na glavni

Za Silva Pluta so sodniki našli le dve olajševalni okoliščini: mnenje izvedenca psihiatra dr. Slavka Zihlerla o tem, da je imel v času dejanj nebstveno okrnjene voljne sposobnosti in kot drugo v otroštvu zanj razvojno zelo neugodno okolje. Toda predsednica senata je poudarila, da večina ljudi, ki živi v takih okoliščinah, kasneje ne zagreši takih dejanj ...

obravnavi. Kot najbolj verjetnega je sprejel prvega, saj je druge prilagajal novim okoliščinam na sojenju. Sicer pa ni sprejel Plutove obrambe, da je Ljubico Ulčar porezal po nesreči, ko ji je rezal oblčila, in takrat, ko jo je nesel v kopalnico in mu je spodrsnilo. Izvedenec je povedal, da je to nemogoče, saj je rana na vratu pokazala, da je morilec počasi porival nož v vrat žrtve. O motivu za obračun z Mirkom Ulčarjem pa je govoril Plut sam, saj je povedal, da se je hotel maščevati za to, ker je bil več mesecev, od aprila 2005, v priporu zaradi suma, da sta s Hubertom Ocvirkom skupaj oro-

Foto Tomi Lombar

SKRUŠENI SILVO PLUT

pala pošto v Polhovem gradu, zaprli pa naj bi ga na podlagi Ulčarjeve izjave, da je takrat oba peljal v avtu in ju v njem čakal. Decembra lani so ga spustili, potem ko so oba oprostili, Plut pa je trdil, da se je spravil najprej nad Ljubico zaradi Ocvirkovih pritiskov in groženj, da se bo sicer maščeval nad njegovima očetom in bratom. Kot mu je naročil Ocvirk, naj bi izsilil priznanje iz Mirka prek »provociranja Ljubice«. Tudi ta del zagovora je spodbila prepričljiva Ocvirkova izpoved na sojenju, češ da s tem nima nič, njegovo pričanje pa so potrdile tudi druge priče.

Plutovega zagovora sodniki niso sprejeli niti v delu, ko je začel trditi, da je moral biti v hiši še nekdo, da je odvezal Mirka in v kopalnici umoril Ljubico. Izpoved Ulčarja, da se je razvezal sam, a da ne ve več, kako, je senat sprejel kot verodostojno. Dejstvo, da je zbežal večji in močnejši Ulčar, je po oceni sodnikov lahko le bojazljivo dejanje, ne pa nekakšen družinski obračun, na kar je namigovala obramba. O Ulčarjevi paniki sta zgovorna tudi posneti klici na 113, da Plut kolje Ljubico in pričanje sosedov o Ulčarje-

vem vedenju po prihodu k njim. Na žrtvah in na praznih pločevinkah piva so našli le Plutov DNK. Poleg tega je Ulčar, pokrit čez glavo z odejo, slišal, da Ljubica momlja: »Ne z nožem, ne z nožem ...«. In končno, Ulčar se psihiatrično zdravi zaradi posledic dogodka. Skratka, po oceni sodnikov je bil Plut prisoten na kraju dejanja, imel je motiv in sredstva.

Za poskus umora so sodniki prav tako ugotovili naklep, saj je Plut Mirka Ulčarja najprej dvakrat udaril, ga zvezal in se na koncu hotel lotiti z nožem tudi njega. Toda po njihovem prepričanju je bil tožilkin predlog za petnajstletno zaporno kazen le prestrog, saj ni bilo tako hudih posledic. Deset let se jim je zdela dovolj visoka kazen. Tudi tretje dejanje, obračun z Ulčarjem s pestmi in brkami v Zalogu, so šteli za dokazano, pet mesecev zapora pa je primerna kazen.

Ivanko Kostanjevič, pokojnično mater, so z njenim odškodninskim zahtevkom v znesku 200 milijonov tolarjev napolnili na pravdo, saj bi postavitev izvedenca zavlekla kazenski postopek.

BARBARA GUČEK

PRILOGA J

Torek, 3. oktobra/Vinotoka 2006 DAN V NOVICAH 3

Silvo Plut za 30 let v zapor

KRIV!

Zaradi okrutnega umora Ljubice Ulčar so 38-letnega Silva Pluta na ljubljanskem okrožnem sodišču obsodili na 30 let zapor – Ko je sodnica Barbara Trebec Debeljak izrekla: »Kriv je!« se je obtoženi sesedel in začel točiti solze – Skupno so mu zaradi umora Ljubice, poskusa umora Mirka Ulčarja in grdega ravnanja z njim prisodili 40 let in pet mesecev zapor – Tožilka Tatjana Devčič Svetek je zadovoljna, odvetnik Andrej Žabjek pa jezen, ker njegovega klienta ne bo smel zdraviti psihiater Janez Rugelj: »Namesto učlovečenega Pluta bo čez trideset let na svobodo prikorakala zverina!« – Mirko Ulčar, ko je izvedel za razsodbo: »Naj prasec gnije v čuzi do smrti!«

LIUBLJANA, 2. OKTOBRA
Tako hollywoodskega procesa, kot je bil ljubljanski proti domnevemu serijskemu morilcu Silvu Plutu, Slovenija ni doživela že nekaj desetletij.

deset let zapor in pod tretjo na pet mesecev zapor. »Je bil sodba v imenu ljudstva. Na dolgo in široko je sodnica nato opisovala, kako zverinsko se je najprej z hrvskimi aparatom, nato pa z lovskimi nožema spravljal nad ubogo Ulčarjevo, jo poniževal in pretil z besedami, da bo »vidla boga svojga«. Usodno rano ji je zadal z vedno počasi je nož ponilil v njen vrat. Pri tem je rjvel vse do izkvaritve telesno in duševno hudo trpela, vedela je, da umira.

nim nožem in zakričal: »Zdaj si pa ti na vrsti!« Le temu, da se je rešil vozi, s katerimi ga je zvezal Plut, in pobegnil, se lahko Ulčar zahvali, da je še živ. Tudi drugi zločinom je bilo v dokaznem postopku po mnemu sodišča potrjeno.

Zverina do konca
Med vrsticami je dala sodnica Plutu vedeti, da je sam olajševal delo senata s svojim nenehnim spreminjanjem opisa dogodkov. V treh fazah postopka (po-

Naj gnije do smrti!
Po sodbi Silvo Plutu smo se pogovarjali z Mirkom Ulčarjem, ki je še vedno na zdravljenju na psihiatrični kliniki. Ko je izvedel, da je dobil monice njegove žene 30 let zapor, se je zvečeval, nato pa na Plutov račun izrekel nekaj za objavo neprimernih besedi. »Želim prascu, da do smrti gnije v čuzi in da bo plačeval tudi za to, kar je storil fisti ubogi Srbinji. Zase pa si zdaj želim, da bi z mojima fantoma vsaj lahko poskušali živeti normalno in da nas vsi pustijo pri miru.« Kateri vsi? »Bodo že vedeli, o kom govorim, ko bodo to prebrali.« Ulčar je še zanikal poročanje občil, da so se očitno precej skrhali odnosi med njim in njegovo taščo Ivanko Kostanjevič: »Med nama je vse v najlepšem redu.«

Med strogim sodbi so stali vsi razen Pluta. (Foto: Marko Feuš)

»Silvo Plut je kriv, da je ...« Ko je sodnica Barbara Trebec Debeljak izrekla te besede, se je obtoženi sesedel in sklonil glavo, zajokal, iz nosa pa se mu je pocedila dolga solza.

»Silvo Plut je kriv, da je 24. februarja 2006 na grozovit način vzeli življenje Ljubice Ulčar, kriv je, da je poskušal vzeti življenje Mirku Ulčarju, in kriv je, da ga je 15. februarja pretepel v Žalogo. Pod prvo točko ga obsodimo na trideset let zapor, pod drugo na

Če mu Mirko Ulčar ne bi ušel, bi zagotovo umoril tudi njega. Ko je opravil z Ljubico, je prišel iz kopalnice z visoko dvignjeno

licija in dežurni prisiljavali so dniki, preiskovalni sodnik, sojenje je govoril popolnoma drugače.

Najprej je priznaval, da se je odpravil na Dolgo Brdo, da bi Ulčarju prerežal vrat, nato je izjavil, da je po nesreči nekajkrat porazil in zabodel Ljubico, njeni od zadnjih razprav pa je začel govoriti, da ji je vse usodne rane povzročil nekdo drug (v sklepnem govoru odvetnika Andreja Žabjeka smo lahko slišali, da je imel v mislih Huberta Ocirkarja, ki naj bi bil takrat v hiši in vse skupaj izpeljal ob pomoči Ljubicega moža.

Vendar senat po besedah sodnice ni nasledel njegovim izjavam, verjel je Ulčarju, da se je

ga lahko učlovečil, tako pa bo Plut gnil v zaporu tri desetletja in se bo iz njega pri 68 letih starosti vrnil kot zverina.

Tožilka Tatjana Devčič Svetek je bila ob prihodu iz dverane zadovoljna, čeprav je za poskus umora Mirka Ulčarja zahtevala pet let višjo kazen. »Pa se ne bom pritožila, kaj bi si te-

soval on, in verjel je Ocirkarju, da je zakonca Ulčar že prej opozarjal, da je Plut besen na Mirka in utegne narediti kaj hudega.

Djodile preli 40 let zapor. Čez tri desetletja bodo Srbi morali doseglji, da odsliži vsaj še deset let za Džodicevo. Pa tudi sicer je 30 let zapor dolga doba za prebivanje v zaporu. Metodi morilca denimo ni zdaj prav le-to, si je po dolgih 27 letih za zapati nataknil zanko okrog vratu. Ob tem niso zanemarljive neizpolnjene napovedi nekaterih zapornikov z Doba, da Silvo Pluta »kaka krivica« maseva.

Obtoženi za umor Marjanca Matjašič, obtoženi za umor Ljubice Ulčar, najverjetneje obtoženi za umor Jasminke Djodile. (Foto: Marko Feuš)

Sodnica Barbara Trebec Debeljak med poročanjem besedi. »Kriv je!« (Foto: Marko Feuš)

Mirko Ulčar na grozovit način vzeli življenje Ljubice. (Foto: Jasna Vojnčič)

Najverjetneje največkrat fotografirani Slovenci leta 2006. (Foto: Marko Feuš)

Morilec v solzah
Priznava je bilo že 24. februarja 2006 popolnoma jasno, da Silvo Plut za umor Ljubice Ulčar trideset let zapor. Četudi bi bil dokaz na sojenju precej bolj močan, kot so bili, si noben kazenski senat na planetu ni upal privoščiti nižje prisoj-

PRILOGA L

PRILOGA M

8. oktobra 2006

iskrica nedeljskega

NEDELJSKI 7

Je mogoče, da so vsi tako brezbrizni, jim je vseeno, kaj bo s četrtošolcem. Vanjo – Iskrici ni vseeno, sprašujemo ministra Karla Erjavca, ali bo vsaj za določen čas odskril duri enega od tistih osemnajstih vojaških stanovanj v Ribnici, ki so prazna že petnajst let

Iskrica se z grenkobo sprašuje, kaj neki je desetletnik, da ga usoda tako tepe...

KJE BO DESETLETNI VANJA VRCELJ ZO RIBNICE TO ZIMO PISAL NALOGE, JEDEL, SE GREL, MIRNO SPAL, KAM BO NJEGA IN MAMO TAMARO VODILA NEGOTOVA POT

Pri desetih, pa brezdomci? Ne prvič, morda tudi ne zadnjič. Kaj je bogu in svetu skrivni fantič nezgoda, da zla usoda že od najhujšega otroštva s tako neusmiljenostjo udriha po njem? Vanja je prvi mali vandrovec – bil je že v materinskem domu pa v reji (na srečo pri dobrih ljudeh), se z mamico selil iz enega v drugo podnajemniško stanovanje, tudi kleti mu niso tuje. Potem sta se za nekaj kratkih let končno ustalila, ampak šele po tistem, ko sta se nasilno vselila v prazno vojaško stanovanje sredi Ribnice. Pred kratkim sta morala ven. V budi stiski in po kratkotrajni medijski pozornosti ponovno nadežni kam. Na srečo k prijateljem, ki so fantu ponudili kosček varne strehe, a to spet ne bo, ne more biti za dolgo. Kam bo Vrcelj dva vodila pot v naslednjih mesecih, kje bo fantič pisal naloge, jedel, spal, se grel, kako se bosta pretokla skozi prihajajočo zimo? Na naslednje in one po njej si sploh ne upata pomisliti.

Mati in sin

Brezdomca sta, zato smo se dobili pri vodnjaku sredi starogradskega dvoriča v središču Ribnice, pogovarjali pa v bližnji slaščičarni. Četrtošolec Vanja je prijeten in zgovorno dečko. Kljub razmeram, ki ga kleejo in tečejo, ali ravno zaradi njih je izredno lep, vzgojen. V soli je priden, tretji razred je končal s pravi doborim uspehom, najraje ima matematiko in telovadbo, rad bi igral nogomet in imel svoje nogometne čevlje, sanja o pla-

ystationu in novem kolesu, topi bundi in zimskih čevljih, tak je, kot njegovi vrstniki, pa vedno tristo udargen.

Ko je kmalu po začetku novega šolskega leta izvedel, da

se morata z mamico izseliti iz stanovanja, je kar otrpnil. Muzika je zatiral bolečino, a so solze kar same potzele po licih, ni hotel, da bi bilo mamič še huje, pa kaj ko si ni mogel pomagati. Potem je izdaval: »Foj, mami, ne! Rad bi ostal, ne bi hotel zamenjati šole.« To zadnje ga je prizadelo, silno si želi, da ne bi izgubil šolskega leta, izvedel, da

oče obljubil, da ga bo peljal na nogometno tekmo, pa ga ni. Kdo ve, zakaj, ampak Vanja tega nikoli ne bo povsem prebolel.

Njegova mama, enaintridesetletna Tamar, je kot novodobna potovka. Je iz vojaške družine, rojena v Posojani, zadnjih petindvajset let je več ali manj v Ribnici, tu, pravi, je pognala korenine. S sedemnajstimi leti je odšla zidoma. Priznava, da je bila vtrav in zaletav, malce divji deklič, »Saj veste, mlada, neumna, strašansko zaljubljena. Starša sta se ločila, ostala sem z mamo, a sva si kmalu pršli avstrijski, pustila sem šolo in zaletav v divji tok življenja. Če pogledam nazaj, na nekatera dejanja nisem ravno poudarna, marikaj sem naredila svojeglavo, jaz vidim, da narobe, le tega ne, da sem dala sinu življenje. To je bilo največje, kar se mi je kadar koli zgodilo, četudi je bilo z njim v narečju še težje.«

Če so ti zaprta vsa vrata...

Ko ga je rodila, je bila v Materinskem domu Kantas na Skofljici, potem sta se potikala po podnajemniških sobah od Ljubljane, Gričaric, Kočevja, vmes sta bila pri Tamarini mami, potem je prišla tako, da ga je bila privržena dati v rejniško družino. »Četudi mi je bilo neizmerno hudo, sem ves čas vedela, da je pri dobrih ljudeh. Ej, kako lepo so skrbeli zanj, kako prijazen so bili z njim! Tudi fant je bil rad pri njih, rejnika sta mu bila kot dedek in babica, imela sta zemljo, živali, traktor. Če dandanes se spomni nauju, tu in tam, če imava možnost, ju greva obiskat, vesel sta naju, jaz pa sem jima hvaležna, da ju je Vanja imel, ko ju je najbolj potreboval.« Četudi mu je bilo tam dobro, si je njegova mama želela le to, da bi spet zaživela skupaj, in ko si je spet

enkrat za silo uredila življenje, ga je vsa srečna vrela k sebi.

O tem, kako težko dobi mama samohranika, ki lebdi nad socialnim prepadom, človeka srednje podnajemniško stanovanje v Ribnici in okolici, ima Tamar veliko, žal, grenkih izkušenj. »Če bi bila sama, bi ga morda še našla, a ko sem povedala, da imam sina, je bilo hitro vsega konec. Naj ga mar zatajim? Ne, tega nisem hotela. In še, Govorijo o subvencioniranih stanarini, a kako naj jo uveljavim, če mi nihče ne da pogodbe. Ljudje, saj tu gre vse na črno! Ženska je ves čas, razen leta in pol, ko likor ima delovne dobe, delala, kako drugače, kot na črno. Pravi, da ni hotela živeti na breme države, pa je popnjela za dela, ki jih je pač dobila. V glavnem v Ljubljani, seveda slabo plačana, kljub temu pa sta nekako preživela. »Obšla so jo podariti prijatelji, šolske potrebine tudi, nekaj sem kupila in nekaj dobila, moj sin je vedno imel vse najosnovnejše. Če nisva imela hrane, so naju znanici povabili na obed, brez njih ne bi šlo.«

Arest in prazna stanovanja

Tamar je pred dvema letoma, potem ko spet ni imela kam in je bila brez denarja, v jezi in obupu vdrla v enega od številnih praznih vojaških stanovanj sredi Ribnice. Ta že več kot petnajst let dobesedno izživajo, naj se vanje, za boljšo voljo, že kdo vstavi. Medtem ko nekateri nimajo kam, Tamar je nekaj časa spala tudi po kleti – tam je bilo vsaj toplo – so lučaji od nje prazne sobe, kuhinje, po dvakrat obnovljene kopalnice. »Bila sem v stiski, vedela sem, kje so ne-naseljena stanovanja, izbrala sem dvoosobnega, takega, ki ga še niso obnovili in ki je v manjšem bloku, zgrajenem v šestdesetih letih, češ, tega bodo najmanj poprli. Četudi je skoraj okna poštemo pihala, od stropa pa zamakalo, je nama z Vanjo postal prijazen, topel dom. Od matne sem privlekla svojo staro otroško sobo za sina, zase našla posteljo in omaro, iz dil zblila nekaj preprostih polic in omarič za kuhinjo, pa je šlo. A ne za dolgo.«

Že čez teden dni je prišla policija, upravitelj vojaških stanovanj je ocenil, da je lenška na vrata naredila za 160 tisočakov škodo, ko jih je na silo odprla, vsa stvar je nomala na sodočje. Vrcelja je medtem poravnala nekaj polnočnic, med drugim je bila mesečna stanarina 46 tisočakov, ostali stroški še dodatnih trideset tisoč. Bila je obsodena, dobila je dve leti pogojno, kar pomeni, da se v tem času ne sme ponovno na silo vseliti v kako prazno vojaško stanovanje, sicer bo šla sedet, ker nima denarja za povrnitev škode. Pred sodniki je povedala: »Vem, da se ne bi smela kar tako vseliti, nisem naredila prav, sem, da je to kaznivno, toda podnajemniške sobe nisem dobila.« In še: »Nikogar nisem otokovala, vojaka ni načelav izgubila, le jaz in moj sin, ki bova spet brezdomca.«

Pisma brez odgovora

Nič ni pomagalo. V ponedeljek, 18. septembra leto, nadaljevanje na 8. strani >

Solze malega brezdomca nikogar ne ganejo

V prvem nadstropju starega bloka na Trubarjevi ulici 6 v Ribnici sta si Vrcelja pred dvema letoma na silo vselila nekaj kvadratov praznega vojaškega stanovanja. Pred letom se ju deložirali.

»Če ga noče več, pomati, na ulico mu je slobodno ne reče.«

Prazna stanovanja in prazni upi, da o vojski niti ne govorimo

Šestdesetletnega Vanja je za današnji čas in to okolje, malo rečeno, nedopustni, zato smo povprašali ribniškega župana Alojza Marja, kaj bo storil za Tamaro Vrcelj in njeno sina. Iz njegovega odgovora ne veje kak velik optimizem, saj pravi: »Občina nima stanovanj za take primere, vsa, kar jih je imela, so zasedena. Vrceljev preprosto nimam kam dati.« Socialnih stanovanj ne gradijo, je potrdil. Pred nekaj leti so bili že tuk pred tem, da začnejo zidati, pa se je zataknilo pri denarju, pogodba je padla. »Ker ni stanovanj, tudi ni prednostne liste proizvaj, preprosto je nimamo za kaj imeti.« O nezasedenih vojaških stanovanjih pa: »Ne vem, koliko vojaških stanovanj je praznih, mislim, da jih je okoli osemnajt. Šteti ne moremo niti, saj je lastnik vojska. Se pa strinjam s tem, da bi jih že, zakaj ne, morali dati v najem. Vojska bi s tem nekaj zaslužila in se izognila plačilu stroškov, mi bi pa rešili prenekateri socialni problem.« In še, Alojz Marj se pozitivno potožejo za župansko mesto v Ribnici.

PRILOGA N

! ZGODBA Z NASLOVNICE SANJA GROHAR

Podlegla je njegovi moči

EKSKLUZIVNO

Sanja Grohar, nekdanja mis Slovenije in Playbojevo dekle, je do nedavnega skrivala svoj strah. »Inela sem tobijo pred žogami, zaprtjem prosilcu.« je priznala lepotička in se ob tem simpatično nasmehnila. — **Napisal: FILIP KOCIJANČIČ**

Sanja je s pomočjo Darka Rausa iz Portorika začela bolj kakovostno življenje.

Playbojeva lepotička je do nedavnega skrivala svoj strah. »Inela sem tobijo pred žogami, zaprtjem prosilcu.« je priznala lepotička in se ob tem simpatično nasmehnila. — **Napisal: FILIP KOCIJANČIČ**

Pozna namreč človeka, ki s telespatijo in hipnozami ozdravi kajenje, grizenje nohtov in celo robote. Sam se je pred letom dni pri njem odvalil kaditi, saj je pokadil več kot tri škatle cigaret na dan. V tej metodi sem videla rešitvo bilko. Sanjin znanec je urodi vse potrebno za sesanje, saj. Sanjine šibke točke. Niso želeli, da bi jo uporabili sebi v prid. Izkoristili mojo slabost. Jaz pa verjame in živim podaljšano, da je treba slobodi vedno širiti pred sovražniki, da se ne prazdnejo.

POT DO SREČE

»Čudno zdraviljo sem povedala tudi mojemu Daniju. Ta je bil sicer malo skeptičen, a se je glede na dokazane rezultate čudnega terapevta odločil, da me podpre. Tako sry so nekoga četrta odpeljal v Portoriko Darku.

Posod, kjer se je kdo igral z žogo v zaprtim prostoru, je bil zame pravi pekel. Sploh če je bila to teniška ali nogometna žoga. Vse je bilo v redu, dokler sem bila dovolj oddaljena, da me žoga ni mogla poškodovati. Strah me je namreč bil, da bi žoga orilela vame. Pa saj vem, da ne bi umrla zaradi tega, ampak me je vseno grabila panika. Spominim se, kako grozno mi je bilo v srednji soli, ko so sosodi nabijali teniško žogo v razredu, jaz pa sem se od panike tresla. Takrat sem ugotovila, da imam zelo nenavadno fiziološko reakcijo na žogo.

Stalni strah pred žogami, pa ji je zadel presejati. »Kakaterm se ta moja toba zdi absurdna, ampak v primerjavi s tobijo pred črni ali rdečimi, se tudi moja toba ne zdi več tako smešna, kajne? Nekoga dne sem to ob kosilu omenila prijatelju, ki mi je takoj ponudil poroč.

Med terapijo je neznano drgnila po 17 minutah gale je njena življenja spremenila. Kobila je končno iz svojih klopi in končno izgubila

Rausu, ki je bil brez nje. Slovencem pomagali na poti k lepšemu življenju. Najprej se je Sanja bala hipnoze, saj je vedela, da zadeva vpliva na možgane in podzavestno delovanje. A ko se je prepustila vplivu Darka Rausa, se je počutila tako spono, da mu je začela zaupati. Po 17 minutah so bili rezultati vidni: Sanja in njen zdravilec sta na njegovem vrtu igrala nogomet. A to se ni bil obisk, da je Sanja »odpravi«.

»GLEJ FUŽBAL GRAJOL«

Med izkušnim dopustom, ki ga je Sanja prežela s prijatelji in fantom Danijem, je kot vsako drugo dekle ležala na

plazi, brala različne revije in se prepustila sončnim žarkom. Nekoga dne so na plazi igrali nogomet, in to prav poleg Sanjine brisole, ona pa je naprej mimo brala. Dani je začuden opazoval, saj je ponavadi ob takih trenutkih postala panika. »Ho sem pogledala Danija, me je vprašal, ali me moti, da v moji bližini fantje igrajo nogomet. Normalno bi v takem primeru že takoj stekla proč, včasih sem se od strahu celo tresla. Tokrat pa mi je bilo vseno, kaj se dogaja, in sem mirno brala naprej.« nam je svojo zgodbo zaupala zajčica. »Takoj sem vedela, da je seansa pri Darku Rausu pomagala.« je svojo priporočilo vseslo končala.

Darko Raus zagotavlja, da je čisto isti fant, ki jim ne more pomagati, zato naprej. Hipnoziranje je ena iz mnogih stvari, ki jih ponuja. Njegovo navodilo po seansi.

BLOKADA NI USPELA

Sanja se je bala, da ji bo morda trbsal po muš. Inela, zato se je odločila, da bo poskusila vsaj malo blakirati čela terapevta Rausa. A je vseno njegovo delo obrodilo 100-odstotne sadove. Njegova števila imamo v redakciji.

PRILOGA O

Natalija Verboten bo pela s fantom

Z duetom do slave

Natalija Verboten se z nekdanjim partnerjem Damjanom Vajdetom v več kot desetih letih, kolikor sta bila skupaj, ni tolikokrat pojavila v javnosti in medijih, kot se je s postavnim Dejanom, pevcem skupine Allegro, v samo nekaj mesecih, kolikor traja njuna zveza. Morda ste se spraševali, od kod to nenadno javno razkazovanje čustev. Razlog je seveda zelo preprost: v nasprotju z Damjanom, ki je želel ostati v ozadju, je Dejan tako kot Natalija vajen odra in si seveda želi večje medijske prepoznavnosti, ki bi njemu in njegovi skupini pomagala k večjemu uspehu. Zaljubljeni parček torej trenutno nima nobenega razloga, da bi se skrival. Nasprotno. Dejan, ki je sicer navdušen nad tem, da je njegova partnerica priljubljena zvezdnica, si tudi sam želi več zvezdnštva. Prav zato sta menda z Natalijo že naročila pesem, v kateri se bosta predstavila kot duet. To verjetno pomeni, da Dejanova skupina Allegro ne bo več dolgo samo spremljala Natalije, ampak bo poskušala samostojno osvojiti poslušalce. No, za začetek ne čisto samostojno, saj je navezava s priljubljeno pevko vsekakor zelo koristna. Če bosta ostala skupaj več let – Natalija je že dokazala, da ljubi na dolge proge – je vsekakor tudi zanjo bolje, da je njen fant čim bolj priljubljen, saj le redki moški dobro prenašajo, da so v senci uspešne, priljubljene ženske. Tako se Dejan v odnosu ne bo čutil manjvrednega, ampak bo lahko ob svoji zvezdnici stopal z dvignjeno glavo.

Natalija je že naročila pesem, ki jo bo predstavila na glasbenih odrih.

Raketa
pod kozolcem
spet na sporedu

